

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
DRUGA SEDNICA
PRVOG REDOVNOG ZASEDANJA
Drugi dan rada
27. mart 2018. godine

(Sednica je počela u 10.10 časova. Predsedava Veroljub Arsić, potpredsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PRESEDAVAJUĆI: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad Druge sednice Prvog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2018. godini.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 86 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da su u sali prisutna 93 narodna poslanika, odnosno da je prisutno najmanje 84 narodnih poslanika i da postoje uslovi za rad Narodne skupštine.

Da li neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa, želi da zatraži obaveštenje ili objašnjenje u skladu sa članom 287. Poslovnika? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Miroslav Aleksić.

Izvolite.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, u skladu sa događajima koje smo juče videli na Kosovu, prvo postavljam pitanje predsednici Skupštine –da li će u četvrtak predstavnici Vlade Republike Srbije doći da odgovaraju na pitanja poslanika, naročito u svetlu ovoga što smo juče videli na teritoriji KiM?

Dalje, postavljam pitanje predsedniku Aleksandru Vučiću, premijerki i ministru spoljnih poslova – da li se Aleksandar Vučić 13. marta u Parizu sastao sa Tačijem i, ako jeste, šta je bila tema tih razgovora i da li ti razgovori imaju bilo kakve veze sa onim što se juče događalo na teritoriji KiM?

Takođe, sledeće pitanje koje postavljam jeste – da li je predsednik Republike američkim zvaničnicima ponudio i dao predlog promene granica, odnosno razmene teritorija na jugu Srbije?

Takođe postavljam pitanje – šta je plan Vlade Republike Srbije i kako će da zaštiti nacionalne interese Srbije i građane Republike Srbije, naročito one koji žive na Kosovu i Metohiji, ako smo svedoci onoga što se juče dogodilo prilikom hapšenja Marka Đurića i prebijanja određenog broja srpskih državljana na KiM, ako smo videli da više od dva meseca, skoro tri meseca od ubistva Olivera Ivanovića, nemamo nikakve rezultate? Dakle, šta je rezultat politike Vlade Republike Srbije?

Dana 19. aprila 2013. godine ova vlast je potpisala Briselski sporazum. Briselski sporazum je proizveo mnoga štetna dejstva i sporazume po nacionalne interese Republike Srbije i građane Republike Srbije. Taj Briselski sporazum je implicirao i Sporazum o ukidanju srpskih organa vlasti na severu Kosova, Sporazum o uspostavljanju trajnih graničnih prelaza, Sporazum o energetici, Sporazum o telekomunikacijama, gde ste trajno dali telefonski pozivni broj Kosovu. Takođe je implicirao i Sporazum o zvaničnim posetama. Implicirao je Sporazum o pravosuđu. Naterali ste naše srpske sudije da pred Hašimom Tačijem polažu zakletvu. Naravno, taj sporazum je implicirao i učešće i to što ste naterali Srbe da učestvuju na izborima 2013. godine u tzv. državi Kosovo, kako vi znate da kažete. Takođe ste ih naterali da danas učestvuju u vlasti sa Ramušom Haradinajem i danas imamo situaciju da je vlast na Kosovu juče hapsila svog državljanina Marka Đurića, a u toj vlasti sede Srbi, sede predstavnici Srpske liste koje ste vi naterali da uđu u Vladu i podrže zločinca Ramuša Haradinaja.

Dakle ta, kako sinoć kaže predsednik države, banditsko-teroristička, nepostojeća država Kosovo je država u kojoj mu sede njegovi predstavnici koje je on dole poslao, a onda kuka i kaže – evo kako oni nas maltretiraju; mi smo dali sve, a oni neće da prihvate da formiraju zajednicu srpskih opština. To je poraz spoljne politike. To je poraz u dijalogu koji vodite pet godina u Briselu. To je razlog za šta i Vlada i predsednik Republike podnose ostavku.

Ja vas pozivam da podnesete ostavku zbog direktnog rušenja nacionalnih interesa i ugrožavanja nacionalnih interesa Republike Srbije, bezbednosti građana Republike Srbije, naročito onih koji žive na teritoriji KiM, jer posle ovoga što se juče dogodilo ne znam šta će dalje moći da se očekuje na toj teritoriji.

Dakle, ovo je potpuni poraz, potpuni debakl i ovo je nešto za šta se u ozbiljnim državama snosi odgovornost.

Pozivam vas da podnesete izveštaj Skupštini, da o dijalogu izvestite poslanike ovde u Parlamentu, da o planovima šta država želi da radi dalje na Kosovu ovde obavestite poslanike u ovom domu, a ne da se to dogovara na kojekakvim tajnim večerama po Parizu, po Njujorku i drugim svetskim

destinacijama sa partnerima Vučićeve vlasti, Ramušem Haradinajem i Hašimom Tačijem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marinika Tepić.

Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem.

Imam nekoliko pitanja koje postavljam ministru zaštite životne sredine, Goranu Trivanu, u ciklusu, rekla bih, bavljenja opasnim otpadom, putujućim otpadom itd.

Prvo pitanje se odnosi na period od pre oko dve godine, nažalost informacije do kojih sam tek nedavno stigla, i tražim od ministra da mi odgovori šta se desilo sa gotovo 1.600, ili neka bude i 1.500 tona opasnog otpada iz petrohemijske fabrike u Elemiru o kome je trebalo da se postaraju firme „Delta“ Kladovo, „Eko 21“ i „Eko Maber“ iz Pančeva a za koji se osnovano sumnja da nije tretiran na adekvatan način već da je završio u Dunavu. To će vrlo lako da se utvrdi tako što će ministar, ako ministar i njegovi nadležni inspekcijски organi ne mogu sami, zatražiti pomoć policije ili BIA, koje će od ovih kompanija tražiti, a ja bih takođe volela i molim da mi se i to dostavi na uvid jer smatram da to jeste informacija od značaja za građane Republike Srbije, tzv. tahograf list koji predstavlja mapu, odnosno tačke kretanja svih prevoznika opasnog otpada koji ili samo transportuju opasni otpad ili ga odvođe na skladištenje, na tretiranje itd.

Takođe, kada smo već kod tahograf lista, tražim od nadležnih organa, dakle od ministra Trivana, od BIA ako se time bavi, od nadležnih republičkih inspektora za zaštitu životne sredine, da nam se dostavi i tahograf list kompanija „Junirisk“ i „Modekolo“ u poslednje dve godine kada je reč o saradnji sa „Petrohemijom“ i opasnom ili o bilo kom otpadu koji su ove dve kompanije preuzimale iz pančevačke „Petrohemije“ i nosile dalje, bilo samo transportovale do neke druge tačke, bilo ga tretirale itd. Dakle, tražim tahograf list od „Juniriska“ i „Modekola“; naravno, uz posredovanje nadležnih organa.

Takođe, tražim od ministra Trivana da mi odgovori na pitanje šta „Lafarž“ spaljuje od otpada koje mu ove kompanije, „Juniriks“ i „Modekolo“, donose iz pančevačke „Petrohemije“, ali i iz drugih firmi, industrija ili bilo koga ko je generator opasnog otpada.

Na kraju, u poslednjem delu bih se osvrnula na događaj koji je obeležio jučerašnji dan, poslepodne i večer, a to je hapšenje Marka Đurića u Kosovskoj Mitrovici i njegovo vraćanje za Beograd. Ono što mene zanima je pitanje za predsednicu Vlade Anu Brnabić – kada je Vlada odlučila da Marko Đurić kao njen službenik ode u Kosovsku Mitrovicu? Šta je uradila kada je došlo do incidenta juče, s obzirom na to da je Marko Đurić, da podsetim sve građane Republike Srbije, službenik Vlade Republike Srbije, dakle Vladine kancelarije za KiM, i nema nikakve veze sa Kabinetom predsednika Republike?

Takođe me zanima da mi predsednica Vlade odgovori šta je ona preduzela juče nakon hapšenja svog službenika, šta su članovi Vlade odlučili, da li su se uopšte sastali, raspravljali na ovu temu i koji će dalji potezi šefice po zakonu Marka Đurića biti nakon jučerašnjeg dana. Dakle, želim konkretne odgovore od predsednice Vlade Ane Brnabić o svemu što se juče dogodilo i o koracima koji treba da uslede nakon ovog incidenta i želim da čujem predsednicu Vlade o tome, a ne isključivo predsednika države, kažem, pogotovo naglašavajući još jednom da je Marko Đurić službenik Vlade Republike Srbije, šef Kancelarije za Kosovo i Metohiju, koja je sastavni deo Vlade Republike Srbije, koja ima svoj budžet u okviru Vlade Republike Srbije a ne Kabineta predsednika Republike Srbije, sa kojim u izvršnom smislu nema ama baš nikakve veze. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Slaviša Ristić.

Izvolite.

SLAVIŠA RISTIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Imam nekoliko pitanja, naravno u vezi s jučerašnjim događajem u severnoj Kosovskoj Mitrovici. Prvo pitanje je na neki način i osnovno – ovom parlamentu, vama kao predsedavajućem i gospođi Maji Gojković i vašim kolegama, na neki način svima nama ovde u ovom parlamentu – kada će konačno pitanje Kosova i Metohije da se nađe na dnevnom redu ovog parlamenta? Zaista, šta još uvek treba da čekamo, kakva poniženja kao država i narod treba da doživimo da bismo shvatili da je neophodno da u ovom parlamentu povedemo tu raspravu koliko god ona bila gorka i koliko god se eventualno čule teške reči ovde?

Zaista smo imali priliku, a to se, čini mi se, u istoriji Srbije nije desilo, da se predstavnik jedne države kao ulovljena zver sprovodi u kavezu kroz Prištinu. To nije bilo ni u Slobino vreme, ni u Koštuničino, ni u Đinđićevo, ni u Tadićevo, u bilo koje vreme ovu bruku nismo doživeli i mislim da je vreme da tu raspravu započnemo ovde u Parlamentu i da dobijemo još mnogo odgovora na pitanja koja se postavljaju u vezi jučerašnjeg dogovora, od naših bezbednosnih službi.

Čija je ideja bila da se planirani skup održi na mestu gde je održan, praktično na pedesetak metara od tzv. „bošnjačke mahale“, ako je u toku čitavog dana najavljivano od strane Prištine da će Marko Đurić biti uhapšen? Zašto pripadnici KPS, Srbi koje smo tamo integrisali, koje je ova vlast tamo integrisala, zašto su oni posmatrali sve sa strane? Samo što nisu aplaudirali svojim navodnim kolegama iz Prištine; ne navodnim, već baš kolegama. Zašto? Zašto ljudi u civilu koji su bili u bezbednosti nisu napravili fizički zid oko gospodina Marka Đurića? Prepoznali smo, imali smo priliku da vidimo tamo i gospodina Radojičića, i svi ti ljudi koji prebijaju Srbe juče nisu hteli da zaštite gospodina Marka Đurića. Koliko god se, gospodo, vi iz vladajuće stranke, bunili na ovakve priče, ovo je istina, nažalost.

Da vam nešto kažem. Sudbina moja i moje dece, naša je u pitanju, ne vaša, gospodo. Vi ste podaleko od Kosova i Metohije, dozvolite da kažem ono što mislim da kažem ovde danas.

Želim, naravno, da postavim i pitanje predsedniku Vučiću da jasno kaže šta znači poruka „Niko ne sme da vas bije“. Slušali smo te poruke 1987. godine, neka sada, mi smo obradovani takvom njegovom porukom, ali da konkretno kaže šta to znači u ovom trenutku. Šta to znači, dakle, u ovom trenutku, kad su Srbi zaista ugroženi na najbrutalniji način?

Ja sam se, i to ću priznati prvi put, složio sa Aleksandrom Vučićem u odnosu na njegove kvalifikacije kada je tzv. nezavisno Kosovo u pitanju. On je sinoć jasno i glasno rekao da se radi o terorističkoj tvorevini, da se radi o tzv. državi, da se radi o terorističkoj bandi koja je preobučena u policijske uniforme, apsolutno se slažem. Ali istog trenutka postavljam pitanje našem predsedniku – da li se pravi vlada zajedno sa terorističkom državom? Čemu više dilema da li tzv. Srpska lista treba da bude u toj vladi ili ne treba da bude? Čujem da danas o tome treba da odlučuju. Ako je to teroristička država, a jeste, ako je to kvazidržava, a jeste, ako je nikada nećemo priznati, a ne bi trebalo da je priznamo, onda ne treba da postoji ta veštačka dilema da li Srbi u tome treba da učestvuju ili ne treba da učestvuju; i ne samo u Vladi već i u njihovom parlamentu, u njihovim svim strukturama.

Imali smo obećanje predsednika da će svi oni koji su juče učestvovali u onom brutalnom činu odgovarati pred institucijama ove države. Pred kojim institucijama ako smo srpske sudije integrisali u institucije te terorističke tvorevine? Ko će to da radi dole? Koji tužioci, koje sudije, koji policajci?

Zato je potrebna rasprava u ovom parlamentu, da potpuno jasno kažemo šta je ispred nas i šta u ovom trenutku možemo da uradimo, a ne da zamajavamo javnost, ne samo da izgovaramo krupne reči za jedno veče, a da nastavimo da radimo po starom.

Ukoliko naša politika ne bude ozbiljno resetovana, ukoliko mi svoju budućnost vidimo, odnosno naša vlast vidi našu budućnost u institucijama tzv. terorističke tvorevine nezavisno Kosovo, onda je sve laž. Onda je laž ono što nam govori gospodin Aleksandar Vučić, onda je laž i obećanje da će nas zaštititi od zločinaca. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Predrag Jelenković.

PREDRAG JELENKOVIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovane dame i gospodo, tražim obaveštenje od Ministarstva kulture i informisanja. Pitanje se odnosi na Javni servis Republike Srbije.

Da li postoje tehničke i formalno pravne mogućnosti da se promeni status dopisništva RTS-a u Nišu, odnosno da se vrati na nivo regionalnog TV centra, koji je imao do 1999. godine – program koji je uživo emitovan tih godina na tadašnjem Trećem kanalu svakog dana od 18 do 22 časa video se od Jagodine

do Skoplja – što bi sada omogućilo žiteljima jugoistočne Srbije, koji plaćaju pretplatu, i na taj način bi bila nadoknađena usluga Javnog servisa?

Podsećanja radi, regionalni TV servis RTS-a u Nišu je tada imao 120 zaposlenih a sada ima njih 18, od kojih samo četiri novinara koji pokrivaju ogromno područje jugoistočne Srbije i opštine u njemu.

Građani Niša, Leskovca, Pirota, Prokuplja, Vranja, Zaječara, Bora, Babušnice i mnogih drugih opština u tom delu Srbije smatraju da nije dovoljna samo jedna emisija koja se zove „Ovo je Srbija“, u kojoj se prikazuju vrlo kratki prilozima o njima. Okolnosti su se promenile i ovo je potreba svih građana koji gravitiraju ka Nišu kao regionalnom centru, a njih je oko dva i po miliona.

Vraćanjem statusa regionalnog TV centra stvorili bi se uslovi za upošljavanje mladih sa departmana za žurnalistiku Filozofskog fakulteta u Nišu, efikasnije informisanje i otvaranje jednog novog marketinškog prostora za RTS.

Na kraju, nakon jedne započete i dobre investicije RTV, vreme je da se tako nešto i na sličan način investira u jugoistočnom delu Srbije, kako tehničkim kapacitetima, tako i programskim i drugim sadržajima RTS. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Hadži Milorad Stošić.

Izvolite.

HADŽI MILORAD STOŠIĆ: Uvaženi predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, poštovani građani Srbije, imam poslaničko pitanje za ministra u Vladi Republike Srbije zaduženog za regionalni razvoj i rad javnih preduzeća, gospodina Milana Krkobabića, a istovremeno i za predsednicu Vlade Republike Srbije, gospođu Anu Brnabić.

Poštovani ministre, imajući u vidu da ste kao direktor Pošte Srbije, sada kao ministar u Vladi Republike Srbije, pokretali i realizovali više inicijativa i projekata u cilju obnove i oživljavanja srpskog sela, sada se sa posebnom pažnjom prati projekat oživljavanja zadrugarstva u selima Srbije, a vaš program je da se u naredne tri godine osnuje 500 zadruga u 500 srpskih sela kroz uključivanje mladih proizvođača u zadrugu uz svu pomoć lokalne samouprave i Vlade Republike Srbije.

Gradu Nišu su se u više navrata obraćali predstavnici zadruga i zadrugari zahtevom da im grad kao nosilac javne svojine omogući bez obaveze plaćanja zakupnine korišćenje poslovnog prostora kojim raspolaže grad za obavljanje delatnosti zadruga jer iste ne raspolažu sopstvenom imovinom ili je ona kojom raspolažu nedovoljna ili neadekvatna za obavljanje njihovih delatnosti. Ukazali su da je Zadružni savez Srbije u prethodnom periodu ostao bez znatnog dela svoje imovine, koja je kao društvena svojina u postupku privatizacije prodana preko onih firmi u kojima se ta imovina zatekla.

Uredbom o uslovima sticanja i otuđenja nepokretnosti neposrednom pogodbom i davanja u zakup stvari u javnoj svojini i postupcima javnog

nadmetanja, članom 10, regulisani su slučajevi kada se nepokretnosti u javnoj svojini mogu izuzeti od člana 6 ove uredbe.

Polazeći od navedenih potreba zadruga i zadrugara, smatram da bi se unapređenjem propisa postigla bolja zaštita prava građana. Zato sam Vladi Republike Srbije uputio inicijativu za dopunu Uredbe o uslovima sticanja i otuđenja nepokretnosti neposrednom pogodbom, tako što bi se posle člana 10 dodao novi član 10a, kojim bi bilo regulisano da se nepokretnosti u javnoj svojini mogu, izuzeto od člana 6 ove uredbe, dati u zakup i van postupka javnog nadmetanja, odnosno prikupljanja pisanih ponuda u slučaju kada zakup traže zadruge za obavljanje poslova iz njihovog delokruga rada bez obaveze plaćanja zakupnine.

Regulisanje pozitivnim zakonskim propisima ovakvog načina korišćenja poslovnog prostora u javnoj svojini predstavljalo bi direktno učešće i pomoć jedinica lokalnih samouprava, odnosno države, u ravnomernom regionalnom razvoju Srbije i podsticaj za osnivanje novih zadruga i stvaranje uslova za lakše obavljanje delatnosti postojećih zadruga.

Takođe, u članu 12 Uredbe posle stava 9 treba dodati novi stav 10, koji glasi – zadrugama i složenim zadrugama može se dati u zakup poslovni prostor za obavljanje poslova iz njihovog delokruga rada bez obaveze plaćanja zakupnine.

I sami smo svedoci da veliki deo poslovnog prostora u vlasništvu lokalnih samouprava stoji neiskorišćen i propada. Izmenom postojeće uredbe taj prostor bi dobio svoju namenu.

Pitam ministra i predsednicu Vlade Republike Srbije – da li se nešto radilo po mojoj inicijativi i da li će Vlada da usvoji novu uredbu i time omogući korišćenje poslovnog prostora građanima Srbije i spreči propadanje istog? Ovim bi se stimulisao opstanak mladih na selu i time suštinski krenulo u obnovu i oživljavanje srpskog sela, nažalost, o kome samo pričamo, ali se konkretno ništa ne radi, osim što se na tom polju ministar Krkobabić angažuje u punom smislu.

Ovim bismo svakako stimulisali da mladi ostanu i da se eventualno vrate i omogućili bismo da, kroz sistem zadrugarstva, dobiju određeni posao i da se kroz razne subvencije stimulišu da rade i da obezbeđuju prihode za svoju porodicu. Zahvaljujem na pažnji.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Ana Stevanović.

Izvolite.

ANA STEVANOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Moje pitanje je za ministra kulture, gospodina Vladana Vukosavljevića i glasi – po kom osnovu danas funkcioniše novinska agencija Tanjug i kako komentariše činjenicu da su, prema podacima Trezora, država, odnosno Ministarstvo i druga Vladina tela, agenciji Tanjug po raznim osnovama uplatili 135 miliona dinara samo u 2016. godini?

Moje drugo pitanje je za potpredsednicu Vlade i predsednicu Koordinacionog tela za rodnu ravnopravnost, Zoranu Mihajlović. Ovo pitanje postavljam u svetlu najavljenih mera za podsticanje nataliteta koje bi valjda trebalo da ohrabre navodno sebične žene, kako pojedini predstavnici u vrhu države nazivaju one koje neće da rađaju.

Naime, ministarki Mihajlović sam pre dvadesetak dana uputila pitanje u vezi sa slučajem Bojane Ivanov Đorđević, koja je najškolovanija radnica u Narodnom pozorištu „Sterija“ u Vršcu. Gospođa Bojana je, naime, i majka troje dece, a izgleda će biti proglašena tehnološkim viškom. Ova mlada žena, koja već pet godina radi kao dramaturg u vršačkom pozorištu, završila je postdiplomske master studije na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu, a trenutno je na poslediplomskim studijama na Akademiji umetnosti u Novom Sadu.

Međutim, i to što je najškolovanija radnica u pozorištu izgleda da Bojanu neće sačuvati od otkaza. Naime, Marina Lazarević, vršilac dužnosti direktora pozorišta, obavestila je pre nekoliko dana kolektiv da je urađena nova sistematizacija po kojoj će jedino Bojana Ivanov Đorđević biti proglašena tehnološkim viškom, dok će se istovremeno primiti tri nova radnika, jedan u tehnici i dva glumca bez odgovarajućih diploma, ali sa članskim kartama zna se koje stranke.

Bojana, kao što već pogađate, nije član nijedne stranke. Pomenula bih da se Bojana nekoliko puta obraćala i aktuelnom predsedniku Republike Srbije u vezi sa istim ovim problemom i da joj nijednom nije odgovorio. Takođe, u proteklih dvadesetak dana, koliko je proteklo od mog postavljenog pitanja na ovom istom mestu, Bojana se obraćala i još nekoliko ministara. Pisala je ministarki Slavici Đukić Dejanović, obraćala se ministru Đorđeviću, ministru Ružiću, kao i premijerki Brnabić. Niko osim Đorđevićeve pres-službe, koja je uputila na Pančevo, nije joj dao baš nikakav odgovor.

Po svoj prilici, najbolje predstave u vršačkom pozorištu odigravaju se iza spuštene zavese, daleko od očiju javnosti. Tu se na sastancima kolektiva odigravaju istinske ljudske drame. Priča se da su baš u ovom pozorištu, pre nešto više od mesec dana, neki preplašeni ljudi na kraju sastanka, gde je Bojani saopšteno da je tehnološki višak, srećni što su bar za kratko izbegli takvu sudbinu, završili ovaj sastanak aplauzom.

Stoga još jednom upućujem pitanje ministarki Mihajlović – da li ovako treba da izgleda kada zakmeči, a školovana majka treba da ide na ulicu? I u ime Bojane, ali i svih drugih žena koje su poverovale u ponižavajuću priču predstavnika Vlade o tobožnjim populacionim merama, zahtevam izvinjenje zbog uvreda i prebacivanja odgovornosti za pad nataliteta na žene i majke, iako su istinski krivci među svim onima koji su nam kreirali pogubne politike i rešenja u proteklih 30 godina, a veliki broj njih, nažalost, to čini i dan-danas. Zahvaljujem se na pažnji.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovane kolege narodni poslanici, poštovani građani Srbije koji pratite ovo zasedanje, pomaže bog svima. Ja bih imao dva pitanja.

Prvo se tiče delokruga rada Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, a povod je jedno zaista dramatično stanje u kome se nalazi jedna veoma osetljiva socijalna ustanova u gradu Čačku. U pitanju je „Zračak“, javna ustanova za decu, mlade i odrasle sa smetnjama u razvoju, koja, verovali ili ne, poštovane kolege i poštovani građani Srbije, već više meseci nema niti direktora, niti vršioca dužnosti direktora, niti upravni odbor, niti se zna ko u ovom trenutku rukovodi jednom tako važnom i osetljivom socijalnom ustanovom.

U ovom trenutku ne znamo sudbinu ove ustanove. Propao je konkurs za izbor direktora. Ušlo se u razne partijske igre o tome kome sleduje mesto direktora ovog preduzeća i iznova se pokazalo ono najružnije lice našeg stranačkog parazitskog sistema, po kome, primera radi, mesto direktora sleduje SPS-u. Socijalistička partija Srbije se u Čačku podelila na više frakcija. Svaka frakcija ima svog kandidata za direktora. Zbog svega toga je doveden u pitanje čitav konkurs, izbor direktora i, evo, jedna ovako važna socijalna ustanova praktično u ovom trenutku ne može normalno da funkcioniše. Ugrožen je njen rad, njeni zaposleni, njeni korisnici i možete razumeti koliko je to dramatično ako uzmete u obzir da se radi o osobama sa smetnjama u razvoju, sa posebnim potrebama, sa invaliditetom. I to vam govori kako izgleda ugrožavanje rada naših državnih institucija kada stranačkoparazitski sistem kao kancer razjede naše društvo i državu.

Zamolio bih nadležnog ministra da hitno pošalje inspekciju u „Zračak“ u Čačku i da hitno ispita ovaj slučaj i da se hitno rad ove ustanove vrati u zakonski delokrug funkcionisanja.

Drugo pitanje tiče se predsednika Republike, predsednika Narodne skupštine Republike Srbije i predsednika Vlade Republike Srbije, a naravno, tema je najvažnije nacionalno i državno pitanje danas, a to je Kosovo i Metohija.

Ja zaista molim sve vas, uvažene kolege, da apelujete na predstavnike vlasti, bez obzira na to da li smo ovde vlast ili opozicija, bez obzira na sve naše ideološke i političke razlike, koje dobro znamo, najvažnije nacionalno i državno pitanje danas je sigurno Kosovo i Metohija. Da li je moguće – ja vas to molim i apelujem na sve vas – da dve godine ovog novog skupštinskog saziva mi nemamo nijednu sednicu Skupštine Srbije na temu Kosova i Metohije? Da li je normalno da nemamo sazvan Odbor za Kosovo i Metohiju, a imamo ovakav incident juče na Kosovu i Metohiji?

Da li je normalno da još od 15. septembra 2017. godine Predlog rezolucije o Kosovu i Metohiji Narodne skupštine Republike Srbije koji je

predala Poslanička grupa Srpskog pokreta Dveri ne može da dođe na dnevni red, a pričate nam o unutrašnjem dijalogu i brinete za Kosovo i Metohiju? Ako toliko brinete za KiM, objasnite mi koja je logika zašto nema teme KiM ovde na zasedanjima Narodne skupštine Republike Srbije. Zašto Marko Đurić ne dođe ovde da kaže šta ima nego ide u Kosovsku Mitrovicu, u jedan totalno nejasan avanturistički poduhvat koji se tamo juče desio?

Dakle, zaista najiskrenije ovde pristupam svima vama i pitam – koja je odluka državnog rukovodstva nakon jučerašnjeg hapšenja jednog visokog činovnika Vlade Republike Srbije? Nisam čuo da je državno rukovodstvo odlučilo bilo šta.

Nakon onoga što se juče desilo u Kosovskoj Mitrovici mora biti raskinut Briselski sporazum, moraju biti prekinuti pregovori u Briselu i vraćeni u Savet bezbednosti UN, gde imamo saveznike u Rusiji i Kini. To bi bio pravi državnički potez koga nema. Vi nastavljate pregovore i očito je da idete ka potpisivanju pravnoobavezujućeg sporazuma i priznanju lažne države Kosovo.

Ne vidim na koji način možete da me razuverite da to nije plan i da to čak ne stoji i iza one jučerašnje farse. Nemojte se ljutiti kada neko izražava sumnju u sve ono što se juče desilo u Kosovskoj Mitrovici, jer je previše sumnjivih elemenata koji govore da iza svega stoji dogovor Aleksandra Vučića i Hašima Tačija iz Pariza i Brisela da se pripremi javnost u Srbiji na potpisivanje pravnoobavezujućeg sporazuma.

Konačno, međunarodne okolnosti rade za nas. Nikada nije bila povoljnija međunarodna situacija za KiM i odbranu KiM u sastavu Srbije. Zašto se danas odricati KiM kada ga se nismo odrekli u mnogo težim istorijskim okolnostima? Zato vas još jednom pitam – kada će KiM biti tema zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem

Samo bih zamolio kolege poslanike koji će ubuduće da postavljaju pitanja, Marko Đurić nije činovnik Vlade Republike Srbije, nego funkcioner Vlade Republike Srbije. Verovatno ga zovu činovnikom oni koji hoće da prikažu kako je on nedostojan i kako je taj incident bio potpuno beznačajan. Ja to tako tumačim, ako čoveka zovete činovnikom.

Reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

Izvolite.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Zahtev, objašnjenje i pitanje. Zahtev predsednici Vlade Ani Brnabić i njenim saradnicima koji su doneli Odluku o subvenciji o devet i po miliona evra „Kontinentalu“ za subvencionisanje 200 programerskih pozicija. Zahtevam da mi se dostavi obrazloženje ekonomske održivosti i osnov da se nekome iz Nemačke daje devet i po miliona evra na tržištu IT u Srbiji gde nema nezaposlenih programera. Dakle, ne kvalifikujem, ne diskvalifikujem, zahtevam, i to je

obaveza predsednice Vlade i njenih saradnika, da mi pre potpisivanja ugovora dostave ekonomski osnov i obrazloženje.

Objašnjenje zahtevam od ministra finansija i guvernerke Narodne banke, Jorgovanke Tabaković, da mi objasne kakva je korist od Odluke o posebnoj listi lica kojima je dozvoljeno da otvaraju devizne račune u inostranstvu i o zabrani da to rade fizička lica. Dakle, da mi objasne kako smo to na dobitku da se formira čitava odluka o specijalnom broju lica koji imaju veze ili sa diplomatskim misijama ili sa hartijama od vrednosti ili sa kupoprodajnim ugovorima u inostranstvu, a zabranjujemo da to rade fizička lica uz istovremeno propagandu, ispravnu, ako postoji uopšte ispravna propaganda, u šta sumnjam, o e-poslovanju. Dakle, da mi objasne kakva je korist od toga što sva fizička lica ne mogu da otvaraju devizne račune u inostranstvu.

Pitanje postavljam Tužilaštvu za organizovani kriminal, ministru unutrašnjih poslova Nebojši Stefanoviću i direktoru BIA Bratislavu Gašiću. Pitanje je – koji je status istrage o ubistvu šest mladića u kafiću „Panda“ 14. decembra 1998. godine? Tog 14. decembra u kafić su upala dva maskirana naoružana muškarca i rafalom ubili šestoricu dečaka: Ivana Obradovića, Zorana Stanojevića, Svetislava Ristića, Dragana Trifovića i Vukosava Gvozdenovića, srednjoškolce, i studenta Ivana Radevića.

Nema podataka o krivcima za ovaj zločin. Ima propagande o zločinu. U zavisnosti od toga ko radi propagandu, ona ima različitu interpretaciju. Po jednim, propaganda je služila za odmazdu srpskih snaga na teritoriji Kosova, po drugima, propaganda je služila terorističkoj vojsci OVK da, kako se to kaže, napravi svoj slučaj pred javnošću, po trećima, reč je o hladnokrvnoj zajedničkoj propagandi.

Status istrage je imao različite oblike tokom poslednjih 20 godina. Nikakvih podataka nismo imali 1998. i 1999. osim interpretacija propagandi. Tih šest dečaka bi danas imalo između 35 i 40 godina. Ako smo nekome dužni odustajanje od propagande i pronalaženje krivaca za ovo jezivo ubistvo, onda smo to dužni njima i njihovim roditeljima.

Drugi oblik istrage je bio kada je predsednik Srbije 2014. pa 2016. godine rekao da ima saznanja, ali nema dokaze i da se ta saznanja nikome neće dopasti u Srbiji. Ja potpuno razumem da se ne može bez dokaza tvrditi koja su saznanja, ali ja sam i narodna poslanica. Ustav obavezuje i mene i Tužilaštvo za organizovani kriminal i ministra unutrašnjih poslova i direktora BIA da meni dostave informacije o tome u kom statusu je ta istraga danas.

Ako nastavimo da zataškavamo slučaj ili da pokazujemo nesposobnost da rešimo to jezivo ubistvo od 14. decembra 1998. godine, onda ćemo ostati neosetljivi na svaku vrstu propagandi, laži i kleveta koje se proizvode o bilo kojoj strahoti koju doživljavamo kao ljudi, bez obzira na to da li živimo u Beogradu, u Prištini ili bilo gde na teritoriji bivše Jugoslavije.

Činjenica je da je ovo jedan od strašnih zločina. Uz nestala lica, o kojima nemamo već treću godinu nikakve informacije, istovremeno je obaveza svih nas da te informacije dobijemo, da ovaj zločin od propagande očistimo, oljuštimo i da ljudima damo istinu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, pitanje je za Vladu Republike Srbije, za bezbednosne službe da provere i da mi odgovore. Da li je tačno da su u toku 2007. i 2008. godine, po depešama „Vikiliksa“ i saznanjima iz tih depeša, Boris Tadić, Vuk Jeremić, Borko Stefanović, onaj slavni pripadnik leve Srbije iz džipa jednog tajkuna predstavnicima ambasade, strane države, Sjedinjenih Američkih Država, obećali da neće reagovati na proglašenje nezavisnosti NATO države koju neko zove država Kosovo, lažna država Kosovo, NATO država? Biće država dok je NATO tamo. Kada NATO ode, više neće biti država.

Da li je tačno da su im obećali da neće reagovati 2008. godine ukoliko Albanci proglase nezavisnost, ali uz uslov da Boris Tadić bude izabran za predsednika Republike Srbije, odnosno da predstavnici ambasade SAD i onih koji su vladali SAD ubede Albance da nezavisnost proglase tek posle izbora Borisa Tadića? Tražim da mi se odgovori da li su te „Vikiliks“ depeše tačne i da li naše službe i naša Vlada raspolažu istim ili sličnim informacijama. S obzirom na to da se to i desilo, Boris Tadić je, pre nego što je pobjegao u Rumuniju, dao zakletvu 15. februara 2008. godine, a Albanci su po dogovoru koji su Jeremić i Tadić imali sa SAD, preko njihove ambasade nezavisnost proglasili 17. februara. Dakle, po samim datumima se vidi da depeše „Vikiliksa“ koje su objavljene i te kako imaju uporište u praksi. To je prvo pitanje.

Drugo pitanje odnosi se na Tužilaštvo, da mi Tužilaštvo odgovori, po mogućstvu Zagorka Dolovac, da li je tačno da je Biserka Živković 2011. godine primljena na mesto sekretara Tužilaštva za ratne zločine bez neophodnih uslova i neophodne sprema. Dakle, nije imala pravosudni ispit, što je bio uslov, i nije imala osam godina radnog iskustva u pravosuđu, što je takođe bio uslov. Da li je tačno da je pravosudni ispit stekla tek 2012. godine pomoću gospođe Malović, ali je primljena posle 2011. godine i nije imala osam godina radnog iskustva u pravosuđu, već je došla iz preduzeća koje se bavilo proizvodnjom grožđa i vina. To je drugo pitanje koje ja postavljam.

Treće pitanje – šta će Vlada i Skupština učiniti povodom političkog procesa koji se vodi protiv mene u Prvom osnovnom sudu za reči izgovorene za govornicom Narodne skupštine, po privatnoj krivičnoj tužbi Saše Radulovića, koga ja ovde kao pojavu nazivam Saša Kradulović kompani? Dakle, privatna krivična tužba je za reči izgovorene za govornicom, a član 103 Ustava kaže – narodni poslanik ne može biti pozvan na krivičnu ili drugu odgovornost za izneto

mišljenje na sednici Narodne skupštine. Pošto sam jedini državni evropski parlamentarac protiv koga se ovakav proces vodi, ja pitam Vladu, pitam Ministarstvo pravde – šta će preduzeti povodom tog slučaja, jer se ne sudi meni, draga gospodo narodni poslanici, sudi se slobodi govora?

I još nešto, šta će biti preduzeto povodom toga što mi je tužba dostavljena na latinici, a na moj zahtev da mi se uredi i dostavi na ćirilici sudija Prvog osnovnog suda je rekao da on misli da ja nemam pravo na ćirilicu i da to što piše u Ustavu on misli sasvim drugačije?

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Šešelj.

Izvolite.

ALEKSANDAR ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, svaka vlast od 5. oktobra do danas je apsolutno posvećena evropskim integracijama Srbije, a sa tim pitanjem je neraskidivo povezano pitanje Kosova i Metohije koje treba da se reši na srpsku štetu. Mi pregovaramo već 20 godina u raznim formatima, a konkretnog progressa u tim pregovorima nema.

Na Kosovu i Metohiji, otkad je Kosovo i Metohija međunarodni protektorat, za bezbednost treba da bude zadužen KFOR, a videli smo prvo 2004. godine, 17. marta, da taj KFOR nije uradio ništa dok su spaljivane srpske kuće, manastiri a Srbi proterivani sa Kosova. Juče smo takođe videli da je KFOR pustio albanske teroriste da divljaju na severu Kosova.

Mene zanima šta su konkretni napreci u ovom briselskom dijalogu, šta je ono što smo mi u tome dobili, pošto možemo da vidimo kontradiktorne stavove nekih od čelnika Evropske unije, NATO-a i srpskih zvaničnika.

Na primer, 19. januara 2017. godine šef srpske diplomatije Ivica Dačić tvrdio je da oružane snage ne mogu na sever Kosova i Metohije i da se poštovanje dogovora iz Brisela postignutih na visokom nivou podrazumeva, bez obzira na to da li su bili pregovori usmeni, tj. da nije bilo sporazuma i da oružane i bezbednosne snage ne mogu da dolaze na sever Kosova, a poštovanje dogovora postignutih na visokom nivou se podrazumeva, bez obzira na to da li su usmeni. Apsolutno je nebitno da li je usmeno, pismeno, sa pečatom ili bez njega, na salveti ili hartiji, to je rekao šef srpske diplomatije o tome da li kosovske specijalne policijske snage ROSU mogu da se pojavljuju na severu Kosmeta i da li postoji o tome usmeni ili pismeni sporazum. A prema zvaničnicima NATO-a, Briselski sporazum iz 2013. godine – kosovske vlasti ne moraju od KFOR-a da traže odobrenje za upućivanje policijskih snaga širom Kosova i Metohije.

Dakle, šta smo mi to postigli i šta smo mi dogovorili ako imamo u vidu ono što se desilo juče u Mitrovici?

Imam pitanje za predsednika Republike Aleksandra Vučića predsednika Vlade Anu Brnabić i predsednicu Parlamenta Maju Gojković – kada će Narodna skupština da zakaže zasedanje na kojem će se raspravljati o učlanjenju Republike

Srbije u Organizaciju dogovora o kolektivnoj bezbednosti, u vojni savez na čelu sa Ruskom Federacijom?

Od 2013. godine Republika Srbija ima status posmatrača. Zbog naše bezbednosti je važno da mi u ODKB imamo punopravno članstvo, zato što se pokazalo da ne možemo da verujemo ni pregovorima u Briselu, ni zvaničnicima Evropske unije, ni komandantima KFOR-a, ni komandantima NATO-a. Srpski narod na Kosovu i Metohiji je ugrožen i mi smo to mogli da vidimo juče. Šta god ja mislio o Marku Đuriću, on je juče predstavljao Vladu Republike Srbije i poniženje je i sramota da se onako ponesu prema bilo kom funkcioneru ili službeniku Vlade Republike Srbije, pošto je to uvreda za Republiku Srbiju.

Mi treba da brinemo o našoj bezbednosti, treba da jačamo svoj položaj kako ne bi više smelo da nam se događa ono što se desilo 2004. godine, 17. marta, i ono što se desilo juče u Mitrovici. Trebalo bi da shvatimo više, Evropska unija kao takva je priznala tzv. Kosovo, čim vodi pregovore sa njima o učlanjenju, čim potpisuje Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. I kako može da bude objektivan posrednik neko ko priznaje nezavisno Kosovo? Treba da vratimo pregovore pod okrilje Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, jer tamo imamo jaku zaštitu Ruske Federacije i Narodne Republike Kine u Savetu bezbednosti, i tamo treba da razgovaramo o Kosovu pod okriljem Rezolucije 1244. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Milićević.

Izvolite.

ĐORĐE MILIĆEVIĆ: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, u ime Poslaničkog kluba Socijalističke partije Srbije obraćam se Ministarstvu pravde, nadležnim pravosudnim institucijama u Srbiji, zapravo zahtevamo kao poslanički klub od nadležnih pravosudnih institucija u Srbiji da u skladu sa zakonskim ovlašćenjima utvrde krivičnu odgovornost svih onih koji su na bahat i brutalan, bezobziran način izvršili nasilje nad nedužnim i golorukim građanima koji žive na prostoru Kosova i Metohije i smatraju Srbiju svojom državom, da utvrde krivičnu odgovornost za sve one koji su na bezobziran i bahat način učestvovali u otmici direktora Vladine kancelarije za Kosovo i Metohiju, Marka Đurića.

Sa oružjem i dugim cevima na goloruki srpski narod – velika hrabrost, ali složićete se sa mnom, nije juče demonstrirana sila. Juče je na ovakav način demonstrirano nasilje i ovo juče je bila demonstracija nemoći. Mi smatramo da je predsednik Republike Srbije izašao sa jasnim stavom, sa jasnom porukom da je Srbija pokazala kako reaguje ozbiljna država koja želi da sačuva mir, ozbiljna država koja želi da sačuva stabilnost i spreči destabilizaciju.

Potrebna je pre svega mudrost, hladna glava prilikom donošenja odluka, jer ovo nije dnevopolitička tema. Ovo je pitanje koje se tiče budućnosti Srbije.

Dostojanstvena i, rekao bih, mirna reakcija Srbije ne znači da se Srbija uplašila i ne znači da je Srbija slaba, već suprotno, znači da Srbija umesto sukoba, umesto da na nasilje odgovara nasiljem, razgovara da bismo imali budućnosti.

Ovakva reakcija pokazuje spremnost da Srbija da odgovore na teška pitanja. Ovakva reakcija pokazuje spremnost Srbije da odbrani nacionalne i državne interese na prostoru Kosova i Metohije i Srbija će umeti da sačuva svoj narod na prostoru Kosova i Metohije.

Srbija je ušla u briselski proces da bi rešila neka ključna pitanja, da bismo došli do trajno održivog kompromisnog i pravičnog rešenja koje će biti prihvatljivo za obe strane, a ne da bi bila ponižena i ne da bi bila potcenjena. Ne postoji primamljiva ponuda i povlastica zarad čega će se Srbija odreći Kosova i Metohije i prihvatiti nezavisnost Kosova i Metohije. Licemerno je da od nas bilo ko tako nešto očekuje od strane međunarodne zajednice.

Naravno, ne sme izostati i osuda EU. Ne sme izostati i osuda SAD za teror, za zlostavljanje koje je juče pretrpeo direktor Vladine Kancelarije za KiM, Marko Đurić, teror koji su pretrpeli građani koji žive na prostoru Kosova i Metohije i smatraju Srbiju svojom državom.

Saslušao sam sve kolege koji su danas postavljali pitanja i govorili na ovu temu. Osvrnuću se na konstataciju samo jednog kolege, a i gospodin Rističević je postavio neka pitanja koja idu u tom pravcu i mislim da odgovor na ta pitanja najbolje govori o njima. Jedino čega su se dosetili u ovom teškom trenutku su bile ostavke. To samo govori o njima, a ne o ozbiljnom i odgovornom stavu Vlade Republike Srbije i predsednika Srbije. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Goran Pekarski.

GORAN PEKARSKI: Hvala, predsedavajući.

Hteo sam da postavim dva pitanja. Prvo pitanje premijerki Vlade Republike Srbije, gospođici Ani Brnabić, a drugo pitanje Ministarstvu unutrašnjih poslova i Ministarstvu pravde u vezi s aferom koja je nastala posle rekonstrukcije Bulevara kralja Aleksandra i istragom utvrđene štete nanesene budžetu od 642.333.856,52 dinara, a sve se to dešavalo za vreme administracije gospodina Dragana Đilasa.

Da se vratim prvo na prvo pitanje i da postavim premijerki pitanje – kada možemo očekivati prve pozitivne pomake posle istorijske odluke predsednika Republike Srbije i predsednika Srpske napredne stranke, gospodina Aleksandra Vučića, da se objavi rat beloj kugi i da se poboljša natalitet, da se krene u spas porodice, da se krene u spas nacije, da se krene u spas Srbije? Svi oni koji su iskoristili svoje pravo i slobodu, a to u demokratskoj državi kao što je Srbija imaju pravo da urade, i uputili kritike na osnovu jedne takve istorijske odluke predsednika Vučića, moram da kažem da su takvom odlukom sebe svrstali na onu stranu i pokazali da su oni protiv porodice i protiv poboljšanja nataliteta i protiv spasa Srbije.

Da li oni to rade iz lične nemoći, besa što se oni toga nisu setili ranije ili rade iz ličnog animoziteta prema Aleksandru Vučiću, ili možda rade po zadatku, ne znam, to će oni da odgovore, ali vidim da su i sinoć neki imali zadatak ili su priželjkivali da vide Srbiju na kolenima, da vide Srbiju bačenu na pod. Ali mudrom politikom Vlade Republike Srbije, rukovodstva države Srbije, Aleksandra Vučića i svih koalicionih partnera u Vladi, sinoć je sprečen veći sukob.

Moram da kažem da se varaju svi oni koji su sinoć priželjkivali i koji su videli i pomislili da je gospodin Đurić ponižen. Iako je bio savijen, iako su ga vodili kao razbojnika oni teroristi iz UČK ili OVK, kako god da se zovu te terorističke organizacije na Kosovu, on nikada nije bio uspravniji i nikada nije bio viši i dok su mu ti trgovci organima gurali glavu ka zemlji, ja vam moram reći da ja njegovu glavu nikad nisam video uzvišenijom i nikad nisam video ponosnijom. On je sinoć bio simbol opstanka srpskog naroda na Kosovu i Metohiji i to tako moramo i da doživimo svi kao nacija. Svi oni iskrivljeni mentaliteti i karakteri koji su sinoć u podaničkom zanosu gledali otvorenih usta i otvorenih očiju ka svojim mentorima, šiptarsko-zapadnim mentorima, i koji su molili za deo krvavog kolača ukoliko dođe do nekog haosa na Kosovu i Metohiji, moraju da shvate i da čuju reči predsednika Republike Srbije, Aleksandra Vučića, da je Srbija odgovorna država i da će donositi odluke hladne glave. Ja sam svoju glavu ohladio, a onima koji veruju u sve ono suprotno poručujem danas odavde, onako u žargonu – o'ladite, bre, malo.

Sad bih se vratio na ono drugo pitanje koje sam hteo da postavim Ministarstvu unutrašnjih poslova, a u vezi s nestankom 642.333.856,52 dinara, kako je istraga utvrdila, i kako je istraga isto utvrdila da je izvođač radova u toj aferi firma, posle rekonstrukcije Bulevara kralja Aleksandra, protivpravno uzela i prisvojila protivpravnu dobit od 130.000.000, postavljam pitanje – gde je završilo 512.000.000 dinara za vreme odgovornosti gospodina Dragana Đilasa?

Godine 2009. raspisana je javna nabavka i odvojeno milijardu i sto miliona za rekonstrukciju Bulevara. Svi ponuđači su znali da je milijardu i sto odvojeno, osim jedne firme, koja je očigledno znala da je mnogo više para odvojeno jer je stigao kredit od 600 miliona, odnosno šest miliona evra. I naravno, možete zamisliti, ta firma je dala ponudu od milijardu i 700, skoro 60% veću ponudu je dala od drugih i, naravno, dobila je taj posao.

Ugovor je potpisan 31. decembra, nekoliko sati pre dočeka Nove godine i, naravno, druge firme nisu po Zakonu o javnim nabavkama obavestene da je uopšte odlučeno ko je dobio posao, nego su devet dana kasnije dobile obavještenje da je istekao rok od osam dana za žalbu.

Kada su Dragana Đilasa pitali zašto je prekršio Zakon o javnim nabavkama, on je odgovorio da Zakon o javnim nabavkama nije ni primenjivan, nego da je primenjivano neko, kako se sećam, pravilo u poslovanju kreditora i na taj način je suspendovao zakon Republike Srbije. Možda je to taj neki *lex*

specialis koji gospodin Živković nama svaki put ovde spočitava kada god radi dopunu dnevnog reda.

To je pitanje na koje moramo da odgovorimo. Nemam više vremena, zahvaljujem se, predsedavajući, neki drugi put ću.

PRESEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem.

Pošto se više niko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa ne javlja za reč, nastavljamo sa radom.

Obaveštavam vas da su sprečeni da sednici prisustvuju sledeći narodni poslanici: dr Ivan Bauer i dr Milorad Mijatović.

Nastavljamo rad.

Prelazimo na tačke 1–5 dnevnog reda (zajednički načelni pretres):

– PREDLOG ZAKONA O NACIONALNOM OKVIRU

KVALIFIKACIJA REPUBLIKE SRBIJE,

– PREDLOG ZAKONA O UDŽBENICIMA,

– PREDLOG ZAKONA O PROSVETNOJ INSPEKCIJI,

– PREDLOG ZAKONA O ELEKTRONSKOJ UPRAVI,

– PREDLOG ZAKONA O NACIONALNOJ INFRASTRUKTURI
GEOPROSTORNIH PODATAKA.

Saglasno članu 90 stav 1 Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da su pozvani da današnjoj sednici prisustvuju: prof. dr Zorana Mihajlović, potpredsednik Vlade i ministar građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Mladen Šarčević, ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Branko Ružić, ministar državne uprave i lokalne samouprave, prof. dr Vladimir Džamić, državni sekretar u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Anamarija Viček, državni sekretar u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave, Aleksandra Damjanović, državni sekretar u Ministarstvu građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, doc. dr Bojan Tubić, pomoćnik ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Natalija Pavlović Šiniković, pomoćnik ministra državne uprave i lokalne samouprave, Vesna Nedeljković, vršilac dužnosti pomoćnika ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Jasmina Jovanović, vršilac dužnosti pomoćnika ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Jovanka Atanacković, vršilac dužnosti pomoćnika ministra građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Borko Drašković, vršilac dužnosti direktora Republičkog geodetskog zavoda, Saša Đurović, načelnik odeljenja za razvoj i primenu informacionih tehnologija u Republičkom geodetskom zavodu, Đorđe Đoković, posebni savetnik ministra državne uprave i lokalne samouprave, Aleksandar Marković, šef Odseka za pravne poslove u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Gordana Zorić, šef odseka za informatiku i saradnju u Republičkom geodetskom zavodu, Gordana Radovanović, rukovodilac grupe u Sektoru za inspeksijske poslove u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Svetlana Jovanović, viši savetnik Jedinica za implementaciju strateških projekata Kabineta predsednika Vlade, Darko Vučetić, viši savetnik u

Republičkom geodetskom zavodu i Milan Josimov iz Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave.

Molim poslaničke grupe, ukoliko to već nisu učinile, da odmah podnesu prijave za reč sa redosledom narodnih poslanika, član 96 stav 4 Poslovnika o radu Narodne skupštine.

Saglasno članu 157 stav 2 Poslovnika Narodne skupštine, otvaram zajednički načelni pretres o Predlogu zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije, Predlogu zakona o udžbenicima, Predlogu zakona o prosvetnoj inspekciji, Predlogu zakona o elektronskoj upravi i Predlogu zakona o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka.

Da li predstavnici predlagača žele reč? (Da.)

Reč ima najpre ministar Mladen Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovani narodni poslanici, imamo tri zakona koji čine jedan jedinstven set koji ima za cilj da u ovom delu školske godine doprinese razvoju kvalitetnijih udžbenika i reši neka pitanja koja prethodni zakon nije mogao, zatim da dođemo do zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, koji podugo traje, obavešten sam da se jednu deceniju već krčka, a s druge strane, to nam je jako važno jer je to set zakona koji sa sistemskim zakonima o obrazovanju koje smo usvojili u ovom domu čini jedinstvenu celinu i omogućava da se koriste sredstva EU vezana za dalju reformu obrazovanja. Tu su u pitanju i manjinske grupe, u pitanju je inkluzija Roma, kao i niz drugih važnih pitanja, i to su značajna sredstva koja su poznata javnosti koja se ovim zakonom dotiču.

Reći ću još samo par rečenica, da vas ne zadržavam. U okviru javne rasprave posle gotovo čitave decenije biće na razmatranju zakon kojim treba da rešimo institucionalno uređenje sistema kvalifikacija koje se stiču ne samo kroz formalno obrazovanje nego i kroz neformalno obrazovanje. Zakonom se omogućava lakša mobilnost radne snage i primena koncepta doživotnog ili celoživotnog ili, kako god ga ko zvao, učenja do kraja života, što bi rekli.

Prvi put se definišu institucionalni okviri iz sveta obrazovanja za učešće privrede u kreiranju kvalifikacija. Republika Srbija dobija nacionalni okvir kvalifikacija koji je u potpunosti usklađen sa Evropskim okvirom kvalifikacija, ili EOK-om, čime se ispunjava jedna od važnih obaveza države na putu ka EU i obezbeđuje sektorska budžetska podrška od 27,4 miliona evra. Tu ima još niz tema, videćete kroz raspravu, ali ove su suštinski najbitnije.

Ono što je vezano za zakon o udžbenicima, prema nacrtu ovog zakona udžbenik je osnovno didaktičko oblikovno nastavno sredstvo koje u bilo kom obliku ili mediju može se koristiti u obrazovno-vaspitnom radu u školi za sticanje znanja, veština i formiranje stavova, za podsticanje kritičkog mišljenja, unapređivanje funkcionalnog znanja i razvoj intelektualnih i emocionalnih karakteristika učenika i polaznika, čiji su sadržaji utvrđeni planom i programom nastave i učenja koji je odobren u skladu sa ovim zakonom. Ovakvo definisanje

udžbenika omogućava proces digitalizacije nastavnog sadržaja i donošenje jedne male strategije korišćenja digitalnih udžbenika kao celine ili kao delova uz postojeće.

U toku je donošenje standarda za digitalne udžbenike, a donete su i izmene plana udžbenika. Ovo rešenje bi značilo jeftinije, pravednije, dostupnije obrazovanje za sve učenike i, naravno, zanimljivije i funkcionalnije, i dovelo bi do unapređivanja učeničkih kompetencija. Takođe, pretpostavljena su rešenja i precizirani rokovi za podnošenje i odobravanje udžbenika, što ubrzava određene procese i čini ih efikasnijim, kao i mogućnost nabavljanja udžbenika preko škole, odnosno preko đачke zadruge, što bi ukinulo jedno sivo tržište, razne posrednike koji utiču znatno na cenu udžbenika. Ovo bi znatno, formiranjem cene udžbenika, omogućilo jeftiniju priču.

Ukida se postojeći procenat koji će dovesti do ukрупnjavanja tržišta, da mnogi mali izdavači mogu da prođu. Dosada je cenzus bio na 5%, time smo mnoge doveli u lošu poziciju. Ovako će konkurencija biti i kvalitetnija i veća. Ciklus trajanja udžbenika koji je prethodnim zakonom predviđen na tri godine zbog kraćenja roka i zbog izmena nastavnih planova i programa i zbog reforme u ciklusima prvi i peti i prvi srednje i gimnazije produžen je zato na četiri godine i on čini onu vrstu efikasnosti porodici i značajan je za kućni budžet. Predviđeno je formiranje organizacione jedinice Zavoda za udžbenike, tzv. Centra za niskotiražne udžbenike.

Time rešavamo jedan veliki problem koji se uvek postavljao kao ozbiljno pitanje, a to su udžbenici za posebne grupe, za nacionalne manjine, za srednje škole gde su mali tiraži, govorimo o srednjim stručnim školama sa malim brojem učenika, tako da tu rešavamo pitanje prilagođenih udžbenika za decu koja imaju određene posebne potrebe, da li je to Brajeva azbuka, da li su svi drugi razlozi i tu je originalno rešenje stavljeno da bi se kroz taj centar svaki od izdavača obavezao da od svog prihoda, 2% od neto dobiti, mora uložiti u Centar. Ne mora više po svaku cenu on raditi, znači, radiće to Zavod, ali smo nasigurno da će udžbenici biti prisutni u javnosti, da će biti gotovi i velike su, drakonske kazne zamišljene za nekog ko to neće ispuniti. Tako da smo time dobili jedan bitan resurs koji nismo imali dosada.

Ukidaju se liste ocenjivača udžbenika na dosadašnji način. Jasno se precizira ko može biti predlagač kako bi se izbegao sukob interesa i sam proces bio što transparentniji. Ima tu još niz detalja, o čemu ćemo raspravljati.

Poslednji zakon s naše strane, iz našeg ministarstva, u setu prosvetnih zakona, jeste i o prosvetnoj inspekciji. Iako generalno postoje zakoni vezani za inspekciju, što i kolega Ružić zna i u dogovoru sa njegovim ministarstvom mi smo smatrali da je potrebno doneti makar i mali poseban zakon dok se u jednoj kasnijoj fazi ovaj zakon ne utopi u sistemske zakone o obrazovanju.

Jako mnogo prostora rešava prosvetna inspekcija. Prosto, jako različitih oblasti ima koje su rastrzane na razne zakone, o predškolskom, o osnovnom, o

srednjem, o dualnom, o visokom, o zavodima koje takođe treba nadzirati, o raznim drugim vidovima, o učeničkom, studentskom standardu, udžbenicima i svim drugim stvarima. Vrlo je raznovrsna lepeza onoga što mora da se radi.

Dosada je donošenje ovog zakona trebalo da uredi i tačan i jasan posao i opis inspeksijskog nadzora i poslove samih prosvetnih inspektora, da učini dostupnijim i mrežu inspektora na lokalnu, jer znate da je već ovaj posao jednim delom i prenesen na lokalnu samoupravu, negde je to u funkciji grada i, naravno, poveren je posao pokrajinskim vlastima, tako da tu ima dosta potrebe da se utiče.

Reći ću vam da smo došli do toga da negde odlascima u penziju čitave opštine ili čak okruzi padaju na jednog prosvetnog inspektora, pa čak i nijednog a onda, ako je trebalo šest da bude, onda smo stvarno u problemu. Tako da se ovde propisuje i ta mreža i sve ono što je jako bitno za zapošljavanje inspektora. Takođe je dosada napravljena skoro nemoguća procedura. Onda, ako hoćemo i da redizajniramo to telo, skoro dolazimo do situacije da ne možemo nikoga zaposliti.

Tako da su to sve vrlo važna pitanja da bi naš sistem dalje funkcionisao i da bismo ovim setom zakona nastavili da radimo od 1. septembra planirane reforme. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre Šarčeviću.

Reč ima ministar Branko Ružić.

Izvolite.

BRANKO RUŽIĆ: Hvala.

Poštovani predsedavajući, poštovano predsedništvo, dame i gospodo narodni poslanici, zadovoljstvo mi je da danas imam priliku da vam predstavim dva veoma značajna predloga zakona – zakon o elektronskoj upravi i zakon o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka.

Zakon o elektronskoj upravi praktično kanališe jedan preobražaj državne uprave u servis građana započet usvajanjem i primenom Zakona o opštem upravnom postupku, kao temelja postupanja javne uprave u Republici Srbiji. Cilj zakonskog teksta koji je pred vama danas jeste da se javne usluge u što većoj meri pružaju i koriste posredstvom interneta, primenom informaciono-komunikacionih tehnologija, preko nacionalnog portala e-Uprave i drugih portala, kako bi se olakšala komunikacija građana sa administracijom.

Komplikovane upravne postupke moguće je dodatno pojednostaviti i ubrzati korišćenjem informacionih tehnologija. Uz kompletne, jasne i na internetu lako dostupne usluge, razvojem elektronskih servisa obezbediće se visok nivo sofisticiranosti usluga i time ostvariti efikasna elektronska uprava. Smanjenjem dužine trajanja postupaka i papirologije štede se i vreme i ljudski resursi i stvara se mogućnost alokacije i efikasnije upotrebe ovih resursa. Povezivanje različitih sistema dovodi do bolje sistemske kontrole administracije i smanjenja grešaka pri rešavanju zahteva.

Povećanje zadovoljstva građana uslugama koje javna uprava pruža zahteva i unapređenje saradnje svih organa, institucija i ustanova. Trenutno većina institucija, u zavisnosti od volje i međusobnog dogovora, sama definiše pravila igre i ocenjuje koju dokumentaciju je potrebno predati, što dovodi do neujednačenosti u postupanju. Referenti zanemaruju mogućnosti korišćenja novih tehnologija tumačeći da postojeći propisi ne prepoznaju elektronsku razmenu podataka. Zbog toga je bilo neophodno definisati pravila koja će važiti u elektronskom okruženju kako bi službenicima dali precizno uređen način na koji će rešavati postupke. Na ovaj način bolja uprava će svakako bolje brinuti i o građanima.

Digitalizacijom, kao jednim od prioriteta Vlade Republike Srbije, modernizuje se način rada administracije i podiže kvalitet na nivo zemalja sa najbolje realizovanim servisima elektronske uprave, što svakako potvrđuje i prošlonedeljna nagrada za najbolji projekat u 2017. godini u ovoj oblasti. Ujedinjene nacije, OECD, Savet Evrope i druge međunarodne organizacije već se duže vreme bave različitim aspektima elektronske uprave, njenim konceptima, prednostima, barijerama i izazovima. Predlog zakona koji je danas pred vama upravo daje odgovor na principe koje je predvidela i Evropska unija, kao što su orijentisanost ka korisniku, efektivnost i efikasnost, pojednostavljenje procedura i proporcionalnost, bezbednost i privatnost, transparentnost i dostupnost, otvorenost i ponovna upotreba podataka.

Sve navedeno možemo prikazati na jednom primeru kao što je rođenje deteta. Naravno, predivan događaj za roditelje, koji zahteva upuštanje u više procedura – upis deteta u matičnu knjigu rođenih i knjigu državljana, prijava prebivališta, prijava u centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja radi ostvarivanja zdravstvene zaštite i ostvarivanja prava na određene naknade, na primer roditeljski dodatak. Ovim postupcima ispunjavaju se uslovi za ostvarivanje brojnih drugih prava, s obzirom na to da se rođenje deteta dešava u zdravstvenoj ustanovi i potrebno je povezati sva porodilišta u centralni sistem i pojednostaviti, integrisati sve postupke u jedan. Zbog toga je neophodno da država upravo upis u osnovne registre uspostavi sistematski. Način na koji će to biti urađeno omogućiće drugim državnim organima i lokalnim samoupravama da ove procedure koriste i za druge usluge.

Nema razloga da se sistemi povezuju pojedinačno od slučaja do slučaja, od usluge do usluge. Potrebno je da jednom uspostavljen servis bude dostupan čitavoj administraciji, kako na centralnom, tako i na lokalnom nivou. Upravo na taj način tokom 2016. godine rešen je postupak prijave rođenja deteta preko nacionalnog portala e-Uprava, sprovođenjem projekta „Bebo, dobro došla na svet“ koji je ovih dana doneo još jednu mogućnost za roditelja, a to je ostvarivanje prava na roditeljski dodatak.

Razmena podataka iz različitih baza na primeru jednog životnog događaja pokazuje koliko je jednostavno uspostaviti saradnju nekoliko

institucija. Ukupan broj prijava koje su dosada poslate elektronskim putem iz bolnice je 91.876, što govori o velikom interesovanju roditelja koji šalju jasnu poruku da zahtevaju da država preuzme na sebe teret administracije i da dozvoli u ovom slučaju roditeljima, kojima je ovo vrlo važan trenutak za njihovu porodicu, da vreme usmere na prinozu.

Postojanje jedinstvenog šaltera kakav je nacionalni portal e-Uprave već je Srbiju podiglo na lestvici dobre uprave koja koristi tehnologiju za uspostavljanje lagodnije i ka korisniku usmerene uprave, odnosno uprave koja razume i prati potrebe građana i privrede. Međutim, korišćenje elektronske uprave u Srbiji nije zaživelo u dovoljnoj meri upravo zbog nejasnih pravila igre. Zbog toga je bilo neophodno urediti pitanje infrastrukture neophodne za nesmetan rad uprave, način na koji se organi povezuju, kako vode evidenciju u elektronskom obliku, kako se predaju dokumenta i vrše dostave i sva druga pitanja koja su se dosada stihijski rešavala od slučaja do slučaja.

Neophodno je konstantno raditi na promeni svesti i edukaciji zaposlenih u administraciji u korišćenju elektronskih sistema i odredbi koje insistiraju na upravi u kojoj građanin više nije kurir, već klijent čije je zadovoljstvo najvažnije.

Upis deteta u predškolsku ustanovu – usluga je namenjena roditeljima koji više ne moraju da obilaze vrtiće i predaju papire već imaju mogućnost da elektronskim putem podnesu zahteve i na kraju upisa budu porukom obavesteni da li je dete upisano ili ne. Navedena situacija je dobar primer kada više organa odlučuje o jednom pravu, odnosno pruža jednu uslugu, upis deteta u predškolsku ustanovu.

Utvrđivanje činjenice vrši se prilikom prijave tako što sistem proverava iz različitih evidencija sve ono što je relevantno za upis. To znači da roditelj više ne mora da donosi izvod iz matične knjige rođenih za sebe i svu decu, kao i uverenje o prebivalištu i druge neophodne potvrde. Ipak, ova usluga zaživela je tek u nekoliko gradova u Srbiji upravo iz razloga neusklađenosti procedura od opštine do opštine i nedostatka infrastrukturnih resursa kao što je dovoljan broj računara, pristup internetu i sertifikati zaposlenih u upravi.

Način na koji će ovi resursi biti korišćeni definisan je upravo u zakonu o elektronskoj upravi. Elektronska uprava ima za cilj da oslobodi građane brige oko procedura kod koga i na koji način mogu ostvariti svoja prava. Razmena podataka i provera činjenica neophodnih u postupcima ključna je za uspostavljanje javne uprave koja poštuje osnovna načela i odredbe novog Zakona o opštem upravnom postupku, koji proklamuje dalji razvoj elektronske komunikacije između uprave i građana.

Svesni značaja uspostavljanja brze i sigurne razmene podataka u činjenicama o kojima se vodi službena evidencija i potrebe da se prekine sa praksom opterećivanja građana da iznova donose dokumenta kojima dokazuju činjenice o kojima država već vodi evidencije, juna 2017. godine uspostavili smo informacioni sistem e-ZUP na portalu e-Uprava.

Koristeći postojeće kapacitete i arhitekturu portala e-Uprava povezano je sedam organa dakle, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Nacionalna služba za zapošljavanje, Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja, Ministarstvo finansija, Poreska uprava Republike Srbije, Republički fond PIO Republike Srbije i Republički geodetski zavod, koji poseduju ključne podatke koji se odnose na lične statuse građana i na osnovu kojih je pre uvođenja ovih sistema samo u jednoj godini izdato preko sedam miliona uverenja, potvrda, izvoda sa organima koji te podatke koriste kako bi neposredno odlučivali o pravima građana.

U ovom trenutku oko 200 organa, među kojima su jedinice lokalne samouprave, centri za socijalni rad, obrazovne institucije, brojni državni organi, izvršilo je preko 140.000 upita, što praktično znači da se nisu obraćali dopisima jedni drugima kako bi utvrdili činjenice već su jednim klikom došli do podataka.

Obim korišćenja informacionog sistema e-ZUP širi se svakim uključivanjem organa. Optimizacija procedura podrazumeva minimalne izmene pojedinih propisa. Neophodno je prilagoditi elektronske evidencije, odnosno baze podataka za razmenu podataka i povezivanje preko nacionalnog portala e-Uprave i drugih portala kao što je nacionalni portal geoprostornih podataka o kojem takođe danas govorimo.

Mnogi su primeri primene informacionih tehnologija u cilju pružanja kvalitetnih usluga građanima i predstavnicima privrede, pa je tako januara 2016. godine u Srbiji uveden elektronski sistem izdavanja dozvola za gradnju. U oblasti izdavanja dozvola Srbija je ušla u prvih deset zemalja sveta i to je ujedno najbolji rezultat i najveći napredak koji smo ostvarili ove godine.

Od 2015. godine do danas sa građevinskim dozvolama Srbija je preskočila 176 zemalja i pomerila se sa začelja u sam vrh liste. S obzirom na to da je uveden sistem u potpunosti drugačiji od sistema koji je postojao do tada, bilo je neophodno pružiti podršku kako obrađivačima tako i podnosiocima zahteva. U periodu od januara 2016. godine do decembra 2017. godine uz podršku NALED-a obučeno je preko 4.500 korisnika sistema za elektronsko izdavanje dozvola za gradnju.

Organizacijom pomenutih obuka i mentornih poseta postavljen je temelj održive i uspešne reforme sistema izdavanja građevinskih dozvola. Rezultat uvođenja ovakvog sistema jeste da je do 1. januara 2018. godine podneto 131.593 zahteva od kojih je rešeno 124.603. Sombor, Šabac, Kruševac, Čačak, Kraljevo, Svilajnac, Bečej, Sopot, Temerin i Negotin najefikasnije su lokalne samouprave koje imaju preko 90% pozitivno rešenih prijava i gotovo 100% rešenih predmeta.

Integrirani zdravstveni informacioni sistem Republike Srbije predstavlja centralni elektronski sistem u kome se čuvaju i obrađuju svi medicinski, zdravstveni podaci pacijenata, podaci zdravstvenih radnika i saradnika, podaci

zdravstvenih ustanova, zdravstvene intervencije, podaci elektronskih uputa i elektronskih recepata, podaci o zakazivanju za specijalističke preglede i dijagnostičke procedure i hirurške intervencije. Ovim sistemom omogućeno je lakše i bolje planiranje u oblasti zdravstvene zaštite i stvaranje boljih zdravstvenih politika uvođenjem integrisanog zdravstvenog informacionog sistema. Primenom sistema povećava se kvalitet usluga pacijenata, povećava se transparentnost informacija, povećava se blagovremeno izveštavanje pacijenata i šire javnosti, obezbeđuje se transparentan i objektivan stav prema pacijentima i poboljšava pristup zdravstvenim ustanovama smanjenjem vremena čekanja na pregled.

Trenutno je u pilot-fazi uvođenje elektronskog dnevnika, koji je već pušten u nekoliko stotina škola širom Srbije, i ovaj projekat je osnov za razvoj informacionog sistema obrazovanja koji bi trebalo da omogući praćenje učenika od upisa u predškolsko do završetka njegovog školovanja. Takođe se trenutno razvija jedinstveni informacioni sistem za sve inspekcije, e-Inspektor, čiji je osnovni cilj postizanje većeg nivoa efektivnosti i efikasnosti inspekcijiskog nadzora u Republici Srbiji. Sistem e-Inspektor podržava funkcionalnost na sledećim nivoima – na nivou poslovnog subjekta, subjekata nadzora, primenom sistema samoproveravanja radi podizanja znanja i svesti o potrebi primene propisa na nivou inspektora, efikasnu primenu inspekcijiskog iskustva, organizaciju posla i primenu upravljanja rizicima radi postizanja optimalnog nivoa efikasnosti i kvaliteta inspekcijiskog nadzora; na nivou inspekcija optimalno upravljanje inspekcijiskim resursima primenom planiranja na osnovu upravljanja rizicima i praćenje inspekcijiskog nadzora u realnom vremenu; na nivou inspekcijiskog sistema efikasnu koordinaciju inspekcija primenom sinergetskih efekata inspekcijiskog sistema putem profilisanja i ovlašćivanje inspektora za više zvanja i planiranja zajedničkih inspekcijiskih nadzora, te obezbeđenje kontinuiranih treninga i razvoja kapaciteta inspektora; na nivou države primenu povratne sprege u smislu unapređenja propisa i smanjenja administrativnih barijera u vezi sa delovanjem inspekcija, korišćenjem baze znanja o inspekcijiskom nadzoru; na nivou građana povećanje transparentnosti primene inspekcijiskog nadzora.

Što se tiče zakona o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka, dakle ona predstavlja integrisani sistem geoprostornih podataka koji omogućava korisnicima da identifikuju i pristupe prostornim informacijama dobijenim iz različitih izvora od lokalnog preko nacionalnog do globalnog nivoa na sveobuhvatan način. Nacionalna infrastruktura predstavlja okvir unutar koga se razvija politika širokog korišćenja geoinformacija, smanjuju administrativni troškovi i sprečava dupliranje poslova na njihovom obezbeđivanju. Osnovni ciljevi koji se ispunjavaju donošenjem ovog zakona su kreiranje nacionalne infrastrukture za obezbeđivanje geoinformacija za javni sektor, privredu i javnost uopšte; obezbeđivanje razmene kvalitetnih, standardizovanih i interoperabilnih

skupova prostornih podataka i servisa zasnovanih na saradnji unutar geosektora; efikasna i isplativa razmena informacija između javnog i privatnog sektora korišćenjem zajedničkih prostornih podataka kroz servise koji garantuju dostupnost, kvalitet i ažurnost. Takođe, kreiranje okvira za podršku razvoja nacionalnog informacionog društva i međunarodne saradnje zasnovane na savremenim inicijativama i učešću u aktuelnim evropskim projektima.

Cilj uspostavljanja nacionalne infrastrukture geoprostornih podataka je kreiranje zajedničkog nacionalnog okvira radi razmene prostornih informacija između javnih institucija i veće mogućnosti za javni pristup prostornim informacijama, čime se obezbeđuje dostupnost, kvalitet i efikasnije korišćenje i razmena prostornih podataka na nacionalnom i međunarodnom nivou. Uspešno uspostavljena nacionalna infrastruktura geoprostornih podataka je bitan oslonac za razvoj e-Uprave i predstavlja okvir unutar koga se razvija politika širokog korišćenja geoinformacija, smanjuju administrativni troškovi, sprečava umnožavanje poslova. Nacionalna infrastruktura geoprostornih podataka, takođe, upotpunjuje međunarodnu mrežu servisa, pri čemu je naročito važna saradnja na evropskom nivou u oblasti geoinformacija.

U procesu pristupanja Republike Srbije EU u okviru Poglavlja 27, koje se odnosi na životnu sredinu, Republika Srbija se obavezala na implementaciju *Inspire* direktive i Zakonom o nacionalnoj strukturi geoprostornih podataka u potpunosti se prenosi ova direktiva u nacionalno zakonodavstvo. Zakonom se, dakle, stvara pravni osnov za donošenje podzakonskih akata koji zajedno sa zakonom čine pravni okvir za potpunu implementaciju *Inspire* direktive u nacionalno zakonodavstvo koja se mora izvršiti u propisanom roku kao uslov za pristupanje Srbije EU. Donošenje zakona je neophodno zbog toga što je nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU za period do 2018. godine predviđeno donošenje ovog zakona u prvoj polovini prethodne godine.

Donošenje ovog zakona doprineće poboljšanju i pozicije Republike Srbije na rang-listi Svetske banke u uslovima poslovanja, dakle na Duing biznis listi, kao što je i predviđeno programom za unapređenje pozicije Republike Srbije na rang-listi Svetske banke, a u uslovima poslovanja za period 2017–2018. godine. Naime, primena ovog zakona je jedna u nizu mera kojima će se do kraja 2018. godine, kako se procenjuje, značajno smanjiti vreme trajanja postupka uknjižbe imovine sa 21 na pet dana, uz smanjenje troškova sa 2,8% na 2,5% vrednosti imovine i broja neophodnih procedura sa šest na tri. Investitori će lakše i brže dolaziti do informacija o položaju, obliku i površini parcele, kao i mogućnosti gradnje na istoj.

Infrastruktura geoprostornih podataka se uspostavlja poštovanjem sledećih principa: podatke treba prikupiti jednom i održavati na nivou gde se to može raditi najefikasnije, treba omogućiti kombinovanje kontinuiranih prostornih podataka iz različitih izvora, podeliti ih između korisnika i aplikacija, omogućiti da informacije prikupljene na jednom nivou budu podeljene na različitim

nivoima. Prostorni podaci potrebni za efikasno upravljanje ne bi smeli biti dostupni samo ukoliko je ograničeno njihovo masovno korišćenje. Potrebno je omogućiti lako pronalaženje dostupnih prostornih podataka, procenu da li su pogodni za upotrebu i ostvarenje cilja i uslove za njihovo dobijanje i korišćenje. Geografski podaci treba da budu jednostavni za razumevanje i interpretiranje, pošto će biti dokumentovani na odgovarajući način, te se mogu predstaviti u određenom kontekstu koji će biti prilagođen da odgovara korisnicima.

Primena ovog zakona će svakako direktno uticati na državne institucije, organizacije kao subjekte koji su zaduženi za prikupljanje, izradu, održavanje, korišćenje i isporuku standardizovanih podataka i servise i posredno na privredu i građane Republike Srbije kao korisnike. Zakonska rešenja ojačaće i unaprediće vezu između privatnog i javnog sektora putem međusobne saradnje i razmene geoprostornih podataka. Takođe, zakonska rešenja će poboljšati upravljanje prirodnim i zemljišnim resursima, koja će ići u prilog strategijama koje su od uticaja na društvo u celini. Primenom ovog zakona će se obezbediti efikasno korišćenje i obezbeđivanje geoprostornih podataka, što znatno doprinosi ne samo državi, već i građanima i privredi. Primena ovog zakona će obezbediti finansijske uštede tako što će eliminisati dupliranje podataka i poslova u državnoj upravi, obezbeđujući pri tom ažurnost geoprostornih podataka. Takođe, svi podaci na nacionalnom nivou će biti standardizovani, harmonizovani, što će pospešivati njihovo korišćenje. Standardizovani veb-servisi su najmoderniji i najefikasniji način razmene i korišćenje geoprostornih podataka. Analiza stanja geosektora je pokazala da su neke od najvažnijih slabosti u ovoj oblasti neažurnost podataka, neusklađenost podataka, heterogenost sistema informacione tehnologije, umnožavanje napora i troškova, nedovoljno korišćenje standarda i slaba pristupačnost. Primenom ovog zakona će se otkloniti i ovi nedostaci.

Svakako je takođe značajno da će zakon omogućiti razvoj i privredne aktivnosti na više načina. Moderan način distribucije standardizovanih, ažurnih i kvalitetnih prostornih podataka omogućiće njihovo korišćenje u različitim okruženjima, što će doprineti razvoju tržišta informacionih tehnologija. Primenom ovog zakona povećaće se primena prostornih podataka i razvoj proizvoda sa dodatom vrednošću. Takođe, investitori će lakše i brže dolaziti do informacija o položaju, obliku i površini parcele, kao i mogućnosti gradnje na istoj, kao i pratećih informacija od važnosti za donošenje odluke.

Na kraju bih zaista istakao da i pored možda jezika, koji ponekada jeste, ne bih rekao birokratizovan ali svakako u velikoj meri tehnički i ponekad izaziva i otpor u čitanju, ipak smatram da su ova dva zakona od velikog značaja jer uvode red u sistem i u funkcionisanje svih nadležnih državnih organa i smatram da ćemo svakako i u raspravi čuti nadam se i veoma konstruktivne predloge koje ćete imati priliku da iskažete, a nadam se da ćemo u danu za glasanje imati tu čast da Narodna skupština izglasa i zakon o elektronskoj upravi i zakon o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre Ružiću.

Da li izvestioci nadležnih odbora žele reč? (Da.)

Reč ima gospodin Zukorlić kao predstavnik nadležnog odbora.

Izvolite.

MUAMER ZUKORLIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, u ime Odbora za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo želim izvestiti da je Odbor imao punu saglasnost u donošenju zaključaka i podršci predloženim zakonskim rešenjima i zapravo ukazao na značaj da se ovi zakoni što pre usvoje kako bismo konačno zaokružili zakonsku regulativu i mogli se posvetiti suštinskim pitanjima vezanim za obrazovanje.

Dakle, sva tri zakona su veoma važna, posebno pitanje nacionalnog okvira kroz koji će se otvoriti mogućnosti i rešavanja nekih operativnih problema koji su nagomilani, pogotovo vezani za priznanje stranih diploma, jer tu imamo velike nagomilane probleme i zapravo je potreban bio ovaj zakon kako bismo operacionalizirali mehanizme da se ova pitanja što pre rešavaju. Takođe, kada su u pitanju udžbenici, tu imamo veoma značajan iskorak, kao što smo već čuli, pogotovo za te niskotiražne udžbenike, i zapravo je i ovaj zakon dobio podršku.

Kada je u pitanju zakon o inspekcijском nadzoru, takođe veoma važan, jer zapravo nema kvaliteta u obrazovanju bez profesionalnog inspekcijског nadzora koji nedostaje. Poznato je da imamo probleme i na nivou Ministarstva i na svim drugim nivoima u samom kapacitetu inspekcijских službi, ali isto tako i u samom uređenju funkcionisanja tih službi.

U ovom zakonu se možda još nešto može poraditi kod preciziranja nadležnosti samih inspektora i njihovih ovlasti u donošenju neposrednih rešenja, s obzirom na to da tu postoji velika koncentracija važnosti, odnosno moći kada su u pitanju pojedine ustanove, kao što je nadležnost donošenja odluke o privremenom zatvaranju školske ustanove. Dakle, to je veoma osetljivo pitanje.

Možda bi moglo to kroz amandmane da se donekle popravi, jer je za takve odluke veoma važno da postoji zaštitni mehanizam, pa recimo da inspektor predlaže a ministar odlučuje, kako ne bi postojala neka mogućnost zloupotrebe, ali svakako da u hodu možemo još popraviti sva ova rešenja i svakako treba razumeti da dok se god zakoni ne izglasaju to znači da su pred nama i da su svi narodni poslanici pozvani da daju predloge, rešenja kroz amandmane, jer je zapravo cilj da imamo što bolja zakonska rešenja. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Zukorliću.

Da li predsednici, odnosno predstavnici poslaničkih grupa, žele reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Elvira Kovač.

Izvolite.

ELVIRA KOVAČ: Zahvaljujem.

Poštovani predsedavajući, predsedništvo, gospodo ministri sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, u ime Poslaničke grupe Saveza

vojevodanskih Mađara – Partija za demokratsko delovanje, moram da naglasim da za poslanike SVM... U svom obraćanju ću pričati o setu obrazovnih zakona. Za nas su predlozi zakona o udžbenicima, o nacionalnom okviru kvalifikacija i o prosvetnoj inspekciji važni najpre zbog uključivanja Srbije u evropski obrazovni prostor i usklađivanja sa strategijom Evropa 2020.

Ove predloge mi razumemo kao deo šire strategije pametnog, održivog, inkluzivnog razvoja i ubeđeni smo da smo zapravo svi svesni toga da pred nama stoji jedan izazov kako da stvorimo okruženje u kome će zaista obrazovanje biti dostupno za sve, a i ne samo obrazovanje, već da će princip dostupnosti izvora obrazovanja, kao što su npr. udžbenici, nastavna pomagala itd. u smislu postizanja potpune ravnopravnosti, zaštite i napretka lica, odnosno grupe lica o kojima je uvaženi ministar govorio, koja se nalaze u nejednakom položaju, zaista biti ostvaren.

U smislu dostupnosti obrazovanja, poslanici SVM smatraju da je napredak u smislu postizanja pune ravnopravnosti, zapravo da je do napretka došlo ovim predlogom zakona o udžbenicima, predlozima koji se odnose na niskotiražne udžbenike, konkretno pričam o odredbama koje se odnose na rokove, i to smo čuli, na uvođenje digitalnih udžbenika koji su deo šire reforme obrazovnog procesa, kao i rešenja kojim je izmenjen način za podnošenje rukopisa i odobravanja udžbenika, propisivanjem jednostavnijih procedura i kraćih rokova postupanja.

Smatramo da ova tri prosvetna predloga zakona imaju za cilj da se osnaži institucionalni okvir, izgradnja društva, znanja i cirkulacije znanja. Kada ova tri predloga zakona stavimo u ram evropskog obrazovnog prostora, kao što sam spomenula, i strategije Evropa 2020, smatramo da više zapravo ne govorimo samo o procedurama i tehničkim elementima, već i o ključnim politikama i perspektivama razvoja, ono što je značajno o procesima evropeizacije celog društva.

U smislu uklanjanja prepreka za protok i kruženje znanja i veština za nas je od posebnog značaja, od izuzetnog značaja, postupak priznavanja stranih visokoškolskih isprava, to je možda i najznačajnije. Želela bih da citiram prvu rečenicu Konvencije o priznavanju kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja u regionu Evrope. Ova konvencija potpisana je u Lisabonu još 1997. godine, a Republika Srbija je ratifikovala 2004. godine. Znači, njena prva rečenica glasi da je pravo na obrazovanje osnovno ili elementarno ljudsko pravo.

Ratifikacijom ove Lisabonske konvencije, principi ove konvencije su naravno ugrađeni u našu zakonsku regulativu i primenjuju se u praksi određeni principi. Nažalost, ne primenjuju se sva načela Lisabonske konvencije. Ukupan sistem priznavanja nije sasvim preciziran u odnosu na proces priznavanja i ekvivalencije i zbog toga je izuzetno značajno konačno donošenje zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija ili NOKS, kako mi to zovemo. Uspostavljanjem nacionalnog okvira kvalifikacija definiše se prostor u kome se

kvalifikacije uspostavljaju. Konkretno se opisuju nivoi i vrste kvalifikacija, nadležna tela i procesi koji su u vezi sa uspostavljanjem sistema kvalifikacija, uz uvažavanje specifičnosti, naravno nacionalnog obrazovnog sistema, principa evropske obrazovne prakse i, kao što smo čuli, posebno evropskog okvira kvalifikacija.

Izuzetno je značajno što se ovim predlogom zakona uspostavlja jedinstveni i integrisani nacionalni okvir kvalifikacija, koji obuhvata sve nivoe i vrste kvalifikacija, bez obzira na način sticanja, kao što smo to čuli, da li je to formalno ili neformalno obrazovanje, informalno učenje, životno, radno iskustvo i što je značajno, nezavisno od životnog doba kog se tiču te kvalifikacije.

Uvaženi gospodin ministar Šarčević nije u svom uvodnom izlaganju pričao o temi kao što je Agencija, pa ću ja malo o Agenciji, o ENIK/NARIK-u i o nekim pitanjima koja su značajna za nas.

Znači, po ovom predlogu Vlada će u roku od devet meseci obrazovati agenciju za kvalifikacije radi obavljanja stručnih i razvojnih poslova i obezbeđivanja kvaliteta sistema kvalifikacija i pružanja stručne podrške savetu na NOKS, čija, naravno... Između ostalog, nadležnost agencije je da vrši priznavanje stranih školskih isprava i postupak priznavanja visokoškolske isprave radi zapošljavanja i zapravo danom početka rada ove agencije će se od Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja preuzeti zaposleni u ENIK/NARIK centru. Mi smatramo da će ovo rešenje doprineti povećanju efikasnosti i kvaliteta rada.

Podsetila bih sve nas da je ENIK/NARIK centar zapravo počeo da radi 1. oktobra 2015. godine i da je to deo mreže informativnih centara, zemalja članica evropske kulturne konvencije, iliti UNESCO evropske regije, dok je sa druge strane NARIK mreža nacionalnih informativnih centara za akademsko priznavanje, osnovana na inicijativu Evropske komisije u cilju unapređenja akademskog priznavanja kvalifikacija u zemljama članicama EU, ali i Evropske ekonomske zajednice Turske, sa ciljem postizanja akademske mobilnosti, pružanja informacija o nacionalnim politikama i praksama priznavanja u vezi sa stranim kvalifikacijama, ali i nacionalnim obrazovnim sistemom. Suština je mobilnost informacija o studiranju u inostranstvu, kao i implementacija malopre spomenute Lisabonske konvencije.

ENIK/NARIK mreža je deo, kao što smo to čuli, programa, kao što kažu, *Lifelong Learning* ili celoživotnog učenja i suština je mobilnost kako studenata, tako i osoblja među visokoškolskim institucijama u ovim zemljama.

Želela bih da spomenem i manjinski akcioni plan, iliti izveštaj, poslednji šesti izveštaj koji se odnosi zapravo na poslednji, iliti četvrti kvartal prošle 2017. godine, realizacija aktivnosti planiranih posebnim manjinskim akcionim planom. Tu je upravo jedna od aktivnosti priznavanje inostranih visokoškolskih isprava kroz osnivanje ENIK/NARIK centra za vrednovanje stranih studijskih programa.

Na osnovu ovog izveštaja poznato nam je da je do 18. jula 2016. godine izdato rešenje za 417 predmeta, od kojih je, naravno, značajan broj, skoro ceo broj, iz zemalja matica nacionalnih manjina, s tim da je u poslednjem, znači spomenutom četvrtom kvartalu prošle 2017. godine izdato 97 rešenja, što je izuzetno veliki broj, a odnose se na diplome zemalja matica – Mađarska, Bugarska, Rumunija, Slovačka, Hrvatska i Albanija. Međutim, smatramo da se ne može govoriti o povezivanju obrazovanja sa tržištem rada i konceptom celoživotnog učenja bez promene koncepta, kako pripremanja, tako i odobravanja, izbora, izdavanja, povlačenja i praćenja udžbenika i priručnika i dodatnih nastavnih sredstava za osnovnu i srednju školu. To su oblasti koje zaista direktno utiču na razvijanje potencijala učenika i unapređuju ceo sistem obrazovanja.

Obezbeđivanje dostupnosti udžbenika i nastavnih sredstava je važno, a nažalost praksa je pokazala da su procedure takve da su izdavanja udžbenika, procedure vrlo dugotrajne, neefikasne i da se moraju naći celishodnija bolja rešenja, urediti nadležnost organa, obezbediti poštovanje zadatih rokova.

Ponovo malo da citiram šesti iliti poslednji izveštaj o izvršenju posebnog akcionog plana za manjine. Konkretno, aktivnost obezbeđivanja svih udžbenika i nastavnih sredstava predviđenih planom udžbenika, navodi se u katalogu udžbenika za 2016/17. i 2017/18, odnosno 2018/19. školsku godinu, da je dostupan ukupno 1.521 udžbenik na jezicima nacionalnih manjina za predškolsko, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje.

To smo, čini mi se, vrlo kratko čuli u uvodnom izlaganju uvaženog ministra, da se planira formiranje centra za niskotiražne udžbenike. Ja bih želela upravo da ukažem na ova rešenja iz Predloga zakona o udžbenicima. Znači, ovaj centar bi bio posebna organizaciona jedinica javnog izdavača.

Nadamo se, smatramo i mi da bi formiranje centra rešilo problem pripremanja i izdavanja niskotiražnih udžbenika, kao delatnosti od opšteg interesa. Vi ste spomenuli, naravno, niskotiražni udžbenik je više od udžbenika, samo na jeziku i pismu nacionalne manjine. To su i udžbenici prilagođeni učenicima sa posebnim potrebama, smetnjama u razvoju, invaliditetom, udžbenici za ogledne programe, udžbenici za sticanje obrazovanja po posebnim programima, kao i udžbenici za predmete koje pohađa manje od 2% učenika i polaznika od ukupnog broja učenika i polaznika u generaciji, koji pohađaju isti program. Dobro je što je zakonom predloženo da Vlada u cilju omogućavanja jednake dostupnosti, pošto je to suština da pokrijemo sve, vaspitanja i obrazovanja, u skladu sa raspoloživim sredstvima budžeta Republike Srbije, donosi odluku o finansiranju ili sufinansiranju pripreme ili nabavke i dodele udžbenika, priručnika, nastavnih sredstava i pomagala za učenike polaznike koji su socijalno ili materijalno ugroženi, kao i za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Takođe stoji da Vlada utvrđuje nivo i vrstu obrazovanja, razred i predmet za koji će se finansirati odnosno sufinansirati udžbenici i priručnici, kao i uslovi i kriterijumi na osnovu kojih će učenik, odnosno polaznik, ostvariti pravo na finansiranje, odnosno sufinansiranje.

Mi smatramo da bi trebalo da stoji da postoji obaveza finansiranja nabavke ovakvih niskotiražnih udžbenika, kao što sam to više puta spomenula, u cilju pune ravnopravnosti, zaštite i napretka lica, odnosno grupe lica, koja se faktički nalaze u nejednakom položaju, imajući u vidu odredbe Ustava Republike Srbije, prema kojima je osnovno obrazovanje obavezno i besplatno, a srednje obrazovanje takođe besplatno.

Da opišem problem. Naime, kao što sam to već spomenula, pored ostalog, pod niskotiražnim udžbenikom se smatraju udžbenici na jeziku i pismu nacionalnih manjina i propisano je da izdavači udžbenika imaju obavezu da učestvuju u obezbeđivanju sredstava za izdavanje niskotiražnih udžbenika u iznosu od 2% ostvarenih neto prihoda od prodatih udžbenika u prethodnoj kalendarskoj godini i da navedena sredstva ti izdavači treba da uplate na namenski račun javnog izdavača i da, ukoliko ta sredstva nisu dovoljna, a uglavnom ta sredstva nisu dovoljna za finansiranje, Vlada u skladu sa raspoloživim sredstvima budžeta Republike Srbije donosi odluku o sufinansiranju pripreme i nabavke niskotiražnih udžbenika.

Ukoliko je moguće, potrebno je ovo još razmotriti. Naravno da je situacija sada mnogo bolja nego što je bila u prošlosti, ali postavlja se pitanje – šta ukoliko ova sredstva nisu dovoljna, koja obezbeđuju izdavači udžbenika, a ni Vlada nije u mogućnosti, u skladu sa budžetskim sredstvima, da obezbedi dodatna sredstva u budžetu?

S tim u vezi, poslanici Saveza vojvođanskih Mađara smatraju da je potrebno propisati mehanizam kojim će se u svakoj prilici obezbediti svi potrebni udžbenici, pa i niskotiražni.

Po pitanju pripremanja ovih udžbenika, odnosno utvrđivanja plana udžbenika i odobravanju udžbenika, želeli bismo da pohvalimo, i zbog toga nismo morali ovoga puta da podnosimo amandmane na ove predloge zakona, to da je zaista Predlog zakona o udžbenicima u potpunosti usklađen sa odredbama Zakona o utvrđivanju nadležnosti AP Vojvodine, kao i sa Zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i ZOS-om, iliti Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i sve je u redu što se tiče poverenih poslova Pedagoškom zavodu Vojvodine. To se, zapravo, pre svega odnosi na nadležnost u odobravanju udžbenika, priručnika, dodatnih nastavnih sredstava, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava.

Ono što je za nas takođe značajno to je da su u ovom predlogu zakona zadržana rešenja iz prethodnog zakona o udžbenicima u pogledu toga šta se zapravo smatra udžbenikom na jeziku i pismu nacionalne manjine, kao i odredbe koje se odnose na upotrebu jezika i pisma prilikom izdavanja udžbenika.

Treći zakon iz sfere obrazovanja iliti prosvete koji se nalazi pred nama je Predlog zakona o prosvetnoj inspekciji. Prosvetna inspekcija u vršenju inspeksijskog nadzora, vi ste vrlo kratko pričali o tome, ispituje odnosno proverava primenu zakona i drugih propisa u oblasti celog obrazovanja, znači, predškolsko, osnovno, srednje, dualno, visoko obrazovanje, udžbenici, učenički i studentski standard, i ovde su značajne te nadležnosti. Znači, poslove inspeksijskog nadzora obavlja prosvetni inspektor u nadležnom ministarstvu, a ukoliko pričamo o organima Pokrajine, pokrajinskoj upravi nadležnoj za poslove obrazovanja i vaspitanja, kao i opštinskom iliti gradskom organu nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja. Nadzor nad radom prosvetne inspekcije, obavljanjem poverenih poslova, vrši prosvetna inspekcija Ministarstva i organ Pokrajinske uprave nadležan za poslove obrazovanja i vaspitanja.

To ste vrlo kratko pomenuli, uvaženi gospodine ministre, ali zaista je činjenica da ovih prosvetnih inspektora nema dovoljno. Znači, na svim nivoima nedostaje određen broj prosvetnih inspektora. Mi smo na osnovu statistike, na osnovu podataka kojima raspolažemo došli do informacije da za republički, pokrajinski, opštinski i gradski nivo je zapravo predviđeno oko 250 radnih mesta za inspektore, a popunjeno je svega 167. Ukupan broj predviđenih prosvetnih inspektora za sve nivoe obrazovanja kojima su povereni poslovi na pokrajinskom, opštinskom i gradskom nivou iznosi 219, a trenutno je angažovano 132 opštinskih i svega 13 pokrajinskih inspektora.

Da pogledamo, što se tiče ove teme, šesti izveštaj o poslednjem, znači prošlom, četvrtom kvartalu prošle godine manjinskog akcionog plana – aktivnosti jačanja kapaciteta stručnih i inspeksijskih službi. U ovom izveštaju se navodi da se preduzimaju mere i aktivnosti na jačanju kapaciteta stručnih inspeksijskih službi. Na primer, radi se na osposobljavanju zaposlenih u opštinama Bečej i Čoka, da se ti zaposleni koriste mađarskim jezikom, znači, jezikom mađarske nacionalne manjine i osposobljavanju zaposlenih u gradu Subotici, koji vode postupak inspeksijskog nadzora na jezicima koji su u službenoj upotrebi u Subotici, u predškolskoj ustanovi, osnovnim i srednjim školama.

Poslanici SVM smatraju da je izuzetno značajno da u skladu sa pomenutim omnibus zakonom, tj. Zakonom o nadležnostima AP Vojvodine, Predlogom zakona o prosvetnoj inspekciji bude propisano poveravanje poslova inspeksijskog nadzora opštinskoj i gradskoj upravi u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, nad radom poslodavaca za učenje kroz rad, nad radom ustanova za obrazovanje odraslih i javno priznatih organizatora aktivnosti nad radom centara za stručno usavršavanje i nad neregistrovanim subjektom. Predviđa se poveravanje poslova AP Vojvodini u oblasti visokog obrazovanja, učeničkog i studentskog standarda. Na primer, rešavanje po žalbi protiv prvostepenih rešenja poverava se

Autonomnoj pokrajini za jedinicu lokalne samouprave na teritoriji Autonomne pokrajine.

Da još ukratko spomenem, što se tiče inspektora, pošto to ne vidimo u ovom predlogu zakona, ali se nadamo da dobro razumemo primenu ostalih zakona, kako prosvetni inspektor obavlja poslove inspekcijuskog nadzora u organu državne uprave, organu Autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave kao poverene poslove, smatramo da se prilikom zapošljavanja prosvetnog inspektora, po nama je to normalno pravnički, primenjuju odredbe Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalnih samouprava, kao i uredba koju je donela Vlada Republike Srbije, koja između ostalog uređuje poznavanje jezika i pisama nacionalnih manjina kao poseban uslov za obavljanje poslova na pojedinim radnim mestima, a u cilju ostvarivanja potpune ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina i potpune dostupnosti ostvarivanja prava na komunikaciju na jeziku nacionalne manjine, koji je u službenoj upotrebi u određenoj jedinici lokalne samouprave.

Nadamo se da će se doslednom primenom ovog spomenutog zakona, kao i uredbi koju je donela Vlada Republike Srbije, obezbediti nedostajući broj prosvetnih inspektora sa znanjem jezika i pisma odgovarajuće nacionalne manjine.

Da sumiram. Gospodo ministri sa saradnicima, poslanici SVM će u danu za glasanje podržati sve predložene zakone. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Zahvaljujem se narodnoj poslanici.

Vezano je samo za jednu malu dopunu onoga što ste vi govorili, a radi ukupne javnosti i ono što izdavači znaju. Znači, izdavači plaćaju 2% neto prihoda ako sami ne izdaju niskotiražni udžbenik, što podrazumeva da ako reše da izdaju, ne moraju da uplate. Ništa više.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Poštovani narodni poslanici, saglasno članu 27 i članu 87 st. 2 i 3 Poslovnika Narodne skupštine, obavestavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18.00 časova, zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese akte iz dnevnog reda ove sednice.

Reč ima narodni poslanik Nataša Mihailović Vacić.

Izvolite.

NATAŠA MIHAILOVIĆ VACIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Koleginice i kolege narodni poslanici, uvaženi predstavnici Vlade, u svom izlaganju fokusiraću se na Predlog zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, a u nastavku rasprave u načelu moje kolege govoriće više o ostalim zakonskim predlozima o kojima razgovaramo u Parlamentu na ovoj sednici.

Sam naziv zakonskog predloga – nacionalni okvir kvalifikacija, možda ne znači mnogo građanima i zato ću kroz svoje izlaganje pokušati da pojasnim

šta građani zapravo imaju od uspostavljanja nacionalnog okvira kvalifikacija i kako je on za njih važan, ali zapravo, koliko je i kako i na koji način važan za državu.

Uspostavljanje nacionalnog okvira kvalifikacija važan je mehanizam za ekonomski razvoj, za porast zapošljavanja i za razvoj ljudskog kapitala. Da bismo kao društvo i država postigli održivu budućnost, moramo da planiramo dugoročno i da posvećeno i vredno radimo na ostvarivanju tih planova i vizija. Stvaranje novih radnih mesta i unapređenje životnih uslova i standarda života građana moraju da budu naš prioritet i jesu. Budući da se ekonomska realnost kreće mnogo brže od političke realnosti, povećana međusobna zavisnost zahteva posvećen i odlučan odgovor na političkom nivou. Verujem da je moguće da Srbija bude ekonomski još jača, da ostvari još veću zaposlenost, produktivnost i socijalnu uravnoteženost.

U tom smislu razumem i podržavam i pozdravljam što je konačno, posle gotovo 12 godina, na dnevni red došao i ovaj predlog zakona o uspostavljanju nacionalnog okvira kvalifikacija.

U Srbiji se, zapravo, dozvolite mi da i to malo pojasnim, mislim da je važno, zbog dosadašnjeg nepostojanja nacionalnog okvira kvalifikacija stvorio ogroman raskorak između onoga što nude škole, zapravo obrazovni sistem i onoga što su potrebe tržišta rada. Nepostojanje nacionalnog okvira kvalifikacija je bilo dosada ozbiljan problem i ako govorimo o odlivu mozgova, ali i kada je reč o procesu evrointegracija, jer je nemoguće uključiti se u međunarodnu podelu rada i obezbediti transfer znanja. Nacionalnim okvirom kvalifikacija napraviće se konačno razlika između toga šta znamo, šta umemo da radimo, šta stvarno radimo i šta nam je od toga priznato od strane nadležnih institucija i u čemu smo od svega toga prepoznati.

Želim da verujem da će, ukoliko bude primenjen na dobar i pravi način, nacionalni okvir kvalifikacija pomoći da se kvalifikacije ljudi koji su u sivoj zoni takođe prepoznaju i prevedu u redovne tokove.

Nacionalni okvir kvalifikacija je od izuzetnog značaja i kao jedan od ključnih faktora na osnovu koga će se i potencijalni investitori odlučiti o tome gde i da li da ulože svoj novac. Zakon uređuje postupak za priznavanje obrazovanja koje nije formalno, dakle uređuje onu oblast koja pojašnjava šta se dešava kada se neko prekvalifikuje, šta je sa onima koji uče kroz rad i to će svakako mnogo pomoći i poslodavcima, ali i onima koji se zapošljavaju. Iz registra kvalifikacija, da ponovim još jednom, jasno će se videti ko šta zna i šta ume da radi.

Za rešavanje problema visoke stope nezaposlenosti u Srbiji neophodna je saradnja svih sektora, dakle, i sektora obrazovanja i tržišta rada. Vlada velika nezaposlenost s jedne strane, a sa druge strane tržište rada nema dovoljan broj kvalitetno obrazovane radne snage, tako da je neophodna dodatna obuka. Uspostavljanje nacionalnog okvira kvalifikacija ključno je u prevazilaženju tog

problema i zato je neophodno delovanje oba sektora i njihova uska saradnja, dakle, i sektora obrazovanja i tržišta rada.

Izuzetno je važno i da nacionalni okvir kvalifikacija bude povezan i da ima, kao što iz predloga vidimo da ima, zajedničke principe sa Evropskim okvirom kvalifikacija. Kako bi domaće kvalifikacije bile lakše prepoznate i priznate u evropskim državama, potrebno je izvršiti njegovo upoređenje sa Evropskim okvirom kvalifikacija jer to je zajednički referentni okvir koji povezuje nacionalne sisteme kvalifikacija kako bi se lakše razumele i tumačile kvalifikacije među različitim državama i obrazovnim sistemima u Evropi.

Evropski okvir kvalifikacija zapravo predstavlja jedan metaokvir koji omogućava uspostavljanje veza između nacionalnih i sektorskih okvira kvalifikacija pojedinaca, čime se svakako povećava transparentnost i međusobno poverenje u priznavanju kvalifikacija, a samim tim i mobilnost na tržištu radne snage. Da bi Evropski okvir kvalifikacija mogao da se koristi kao instrument za poređenje kvalifikacija stečenih u Srbiji, potrebno je da se izvrši povezivanje nacionalnog okvira kvalifikacija sa Evropskim okvirom kvalifikacija, što ovaj zakon i podstiče.

Strategija EU 2020 ima za cilj pametni rast, održivi rast i inkluzivni rast, odnosno razvoj ekonomije zasnovane na znanju i inovacijama, promovisanju ekonomije zasnovane na efektivnijem i efikasnijem korišćenju resursa i na podsticanju ekonomije sa visokom stopom zaposlenosti.

Neke od najvažnijih inicijativa za ostvarenje tih ciljeva jesu i nove veštine za nova radna mesta. To je inicijativa koja treba da modernizuje tržište rada i osnaži ljude razvojem njihovih veština tokom celog života, dakle, celoživotnim učenjem, kako bi se povećala aktivna radna snaga i bolje usklađivala ponuda sa potražnjom na tržištu rada, između ostalog, kroz mobilnost radne snage. Tu je uspostavljanje nacionalnog okvira kvalifikacija ključni faktor i od izuzetne važnosti i ja tako i razumem njegov cilj.

Srbija mora i u narednom periodu da obezbedi efikasno ulaganje u sistem obrazovanja i obuke na svim nivoima da se poprave obrazovni ishodi, odnosno da bude jasno šta ko zna, a šta ume da radi. Obaveza Srbije je da poveća otvorenost i relevantnost obrazovnih sistema i bolje prilagodi ishode učenja potrebama tržišta rada, što se postiže upravo stvaranjem nacionalnog okvira kvalifikacija. To u praksi znači da moramo da osnažujemo ljude kroz sticanje novih veština i znanja kako bi mogli da se prilagode novim uslovima, mogućoj promeni zanimanja, jer tako se dugoročno može smanjiti nezaposlenost i povećati radna produktivnost.

U tom smislu, neophodno je podsticanje strateškog okvira za saradnju u obrazovanju i obuke koja će uključivati sve zainteresovane strane. Rezultat treba da bude primena koncepta celoživotnog učenja, kao što sam već i rekla. Važno je da se osigura da se kompetencije neophodne za učestvovanje u daljem učenju i na tržištu rada stiču i prepoznaju tokom celokupnog opšteg, stručnog, visokog

obrazovanja i obrazovanja odraslih. Stvaranjem nacionalnog okvira podstiče se sprovođenje i Evropskog okvira kvalifikacija.

Za kraj, uspostavljanjem nacionalnog okvira mi dobijamo novi alat, ali i nove ambicije i izazove. Ostaje nam samo da u primeni zakona pređemo sa reči na dela, a u danu za glasanje moje kolege iz SDPS i ja podržaćemo predloge zakona koji su na dnevnom redu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

Izvolite.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Zakoni pred nama – zakon o udžbenicima, o nacionalnom okviru kvalifikacija, prosvetnoj inspekciji, kao i zakon o elektronskoj upravi i geoprostornim podacima – odlični su za ilustraciju jednog procesa rasprave o zakonima i po sadržaju i po značaju. To je prva stvar koju hoću da podelim sa ministrima i saradnicima. Imate onaj pristup kad kažu – sve valja. To je pristup da se smatra da je vlast svetac; moja poruka je – pevajte joj tropare onda. Ima i onaj pristup kad kažu – ništa ne valja; to je onaj pristup kad niko nije ni pročitao šta ne valja, ali unapred zna da je svaka vlast „niš' koristi“. Oba su pristupa jednako loša i oba pristupa umeju da proizvode vrlo negativne procese u društvu.

Zašto smatram da su ovi zakoni odlični da počnemo odricanje i od pristupa „vlast je svetac, pevajmo joj s ljubavlju tropare“ i „vlast je đavo, niš' ne rade“? Zato što imamo zakone pred sobom gde možemo da merimo šta se dogodilo u sektorima za koje su ti zakoni u prethodnim verzijama bili primenjeni i šta se dogodilo u sektorima zbog kojih predlažemo ove zakone. To je fokus koji ja inače imam na sve vrste zakona; ovi su mi posebno važni. Ne mislim da je išta, ali išta u jednoj državi važnije od propisa o obrazovanju i od ljudi koji se obrazovanjem bave. Nikakva vojska, nikakva bezbednost, nikakvi mitovi, nikakve teritorije, istorije, ničeg važnije od obrazovanja nema. Društva koja to razumeju sama od sebe naprave uspešna društva.

Prvo moje pitanje – jesmo li mi to razumeli? Nažalost, mislim da nismo još, ali jesmo donekle. U dva minuta ću podeliti sa ministrom Šarčevićem komentare o onome o čemu nas je informisao kao sadržini zakona i o različitosti pristupa, ugla gledanja koji imam ja čitajući zakone i koji većinom imaju ljudi kada je, recimo, u pitanju zakon o udžbenicima.

Na šta nam se svodi zakon o udžbenicima? Koliko dece ide u školu u Srbiji? U osam razreda osnovne škole i četiri razreda srednje škole – 800.000. Jedan pristup je da gledate tiraž – 800.000 dece ima tiraž nekih knjiga puta pet knjiga, puta deset knjiga. To je jedan pristup. Drugi pristup je šta piše u tim knjigama. Ako imate zakon o udžbenicima koji će omeđiti okvir za ovo tržište tiraža, sami uzmite pa množite: 800.000 dece puta priroda i društvo, puta matematika, puta fizika... To su najlepše knjige, samo te iz fizike, tu nema boljih. Dakle, kada podelite to i cenu jedne knjige, onda vidite da tu može da bude 40

miliona evra, 50 miliona evra, otkud znam. Zašto kažem ovo „otkud znam“? Zato što mene tiraž ne zanima, ali moram da budem svesna da će tiraž knjiga za 800.000 dece biti odlučujući za neke odredbe u zakonu i to je tema o koju su udarali zakoni o udžbenicima dosada. Bila, svedočila, učestvovala, molila, pitala, plakala – nemojte ljudi; ali nije uspevalo.

Prva dobra vest je da ovaj zakon nema otpore u tiražu. Nešto se dogodilo. Ja bih volela da čujem od ministra bar procenu šta je to izmereno što se dosada dobro dogodilo kod nas primenom dosadašnjih zakona o udžbenicima da sada možemo na potpuno drugačiji način da razgovaramo o odredbama zakona o udžbenicima.

Zašto kažem da je moj pristup šta piše u udžbenicima? Zato što je to od ključne važnosti. Zato što ono što vam piše u udžbenicima pokazuje kakvu generaciju hoćemo, čime opremljenu za budućnost, da pošaljemo od nas danas, 2018. godine, šta hoćemo da deca u Srbiji znaju 2035. godine, šta hoćemo da se vrednuje u Srbiji 2040. godine.

Znate, ja sam bebi-bum generacija, jedna od prvih generacija žena na planeti koja je samo trebalo da se rodi i neko se izborio za moja prava da smem da idem u školu, da se udam za koga hoću, da rađam decu ako hoću, da ne rađam ako neću, da se zaposlim ako hoću, da sama putujem. Ništa nisam uradila, samo sam se rodila 60-ih.

Narodni poslanici dobacuju da je to greška. Sad moram da napravim digresiju. Prve odluke da se omogući devojčicama da idu u škole napravila su društva koja su danas najbogatija na planeti i, ako tu vrednost ne budemo imali, zaostajaćemo. Ako budemo ponosni na to da smo muškarci koji znaju gde je ženama mesto, imaćemo društvo kome je mesto na dnu lestvice cele planete. To je moja opaska na to da je greška što se neko izborio za moja prava da se ja rodim kao bebi-bum generacija.

Šta je mene učilo? Smislilo je da me uči antifašizmu, da me uči da je jedna partija super, da me uči da volimo druga Tita, i tatu i mamu, i svašta još me učilo vrednosno. Ali me je učilo da su prirodne nauke osnov razvoja, učilo me je svim vrstama društvenih nauka; znači neko je negde smislio da čitav spektar svega onoga što uče treba da uči moja generacija. Onda smo počeli da eksperimentišemo. Ja sad znam da vam kažem pisce mojih udžbenika, i na studijama i u srednjoj školi i u osnovnoj školi, bez obzira na to da li su pisali udžbenike iz matematike, fizike, biologije. Znači da je vredelo.

Vratiću se na početak. Nikad ne može da sve valja pa da je vlast svetac i da ništa ne valja pa da je vlast đavo. Ako je bilo nečeg dobrog u onom ko je smislio kako treba da izgledaju deca rođena 60-ih, onda je to što ste imali spektar. Mnogo toga lošeg je bilo, o tome neću da govorim.

Dakle, moj akcenat na zakon o udžbenicima je taj – ako su prethodni zakoni o udžbenicima svojim tkivom otklonili neke prepreke, moja molba je – hajde ovaj zakon o udžbenicima da otvori prostor šta hoćemo da piše u tim

udžbenicima da bismo znali kako će da izgledaju deca 2040-2045. godine, šta će da rade.

Samo još jedna opaska o zakonu o udžbenicima. Jedno od najzanimljivijih će biti ta čuvena 2% za ulaganje u niskotiražne udžbenike. To pominjem zato što je takva odluka dokaz da možete da gledate u tiraž, 800.000 dece puta tiraž knjiga, ali možete da gledate i vrednosno i kažete – ova deca treba da dobiju udžbenike na nekom drugom jeziku, ali ih je malo, treba da ih bude više; ako je njih malo, onda je i tiraž mali. Onda imate vrednosni predlog koji vam u suštini menja društvo nabolje, tako da sam duboko uverena da to možemo sa svakom odredbom o svačemu.

Nacionalni okvir kvalifikacija. Kao i za zakon o udžbenicima, tako i za nacionalni okvir kvalifikacija, tako ću kasnije reći i za geoprostorne podatke i za e-Upravu – strašno vas molim, neopisivo vas molim, do maksimuma moljenja, nemojte da nam obrazlažete da je to zato što je u Evropskoj uniji i da je to zato što ćemo dobiti pare iz fondova. Nije me briga da li je u EU, nije me briga koliko ćemo para dobiti iz fondova. Ako ja mogu nešto da pomognem... Pošto dve godine idem po Evropi i pitam kako će da izgleda finansijska perspektiva 2021. godine, ako nema para za proširenje, nemojte praviti budalu od mene. Imam ja moje domaće političare koji vole isto da prave budalu od mene. Ne dam ni njima, ni vama. Zašto kažem da je važno da izbacimo iz govora da to radimo zato što je to tako u Evropi i zato što će nam neko dati 22 ili 24 miliona evra? Zato što time kažemo – nismo mi to sami smislili. Pa što nismo? Znam da nismo, ali kad tako kažete, onda onaj ko vas sluša kaže – ne bi oni to da Evropa ne daje pare i da tako nije u Evropi. Nije tačno! Treba vam nacionalni okvir kvalifikacija, treba vam uređen sistem kako ćete vrednovati za šta je neko kvalifikovan.

Da napravim digresiju, koja možda ne izgleda vezano za nacionalni okvir kvalifikacija. Kada smo posle 2010. godine ušli u normalizaciju odnosa Beograda i Prištine, pojavio se jedan očigledan problem – da neko nekom treba da prizna diplome. Mi ne možemo da priznajemo diplome jer su sve diplome s naše teritorije. Oni ne mogu da priznaju diplome zato što oni ne smatraju da smo mi jedna teritorija. Šta da radite? Treba da vam rade lekari, sudije, policajci. Pa je izmišljena, uz pomoć Švajcarske ali i uz domaće znanje, svojevrsna agencija preko koje će se priznavati diplome da bi ljudima rešili problem. To je ponovo priča o tome šta gledate – gledate 800.000 đaka u Srbiji, gledate tiraž knjiga ili probleme koje oni imaju.

Mislím da je nacionalni okvir kvalifikacija bio neophodan, da kasnimo, da verovatno mnogi od nas nose odgovornost što nismo vršili pritisak u kući, ovde, da gurnemo izvršnu vlast, ko god bio, da se donese ranije i biće strašno važno da pažljivo uradimo i agenciju i ljude koji će tu raditi, zato što oni imaju jedan neverovatno važan posao, koji nema veze sa EU, ni s njihovim novcima, ni s našim novcima; ima veze sa izgradnjom kredibiliteta za ono što je nacionalni okvir kvalifikacija. Mi ne verujemo da smo i za šta kvalifikovani ili koristimo

mitski rečnik da je sve super, nema boljih od nas. Pa te pita – koliko imaš nobelovaca? – pa imam jednog, i oko njega se otimamo; koliko vi, Mađari? – dvanaest; e, šta da radimo?

Dakle, ta agencija i primena zakona će biti važna zbog spore i dugotrajne izgradnje kredibiliteta za ono što treba da se dogodi. Mi imamo amandmane koji se tiču i rokova i ovih niskotiražnih udžbenika. To nisu amandmani koji su podneti uslovno da li ćemo glasati ili nećemo, niti su amandmani koji su podneti samo zato da koristimo vreme koje nam je na raspolaganju za pojedinosti; mi stvarno mislimo da može da bude poboljšanja, uz standardnu moju rečenicu da po rezoluciji koju je ova skupština donela 2013. godine svi predlozi zakona treba da uđu sa podzakonskim aktima. Ne treba vam Evropa da biste smislili i razumeli koliko je to dobro. Pa imam amandmana da onda skraćujem vreme za podzakonske akte i jednom će se verovatno dogoditi i to da mi dođe predlog akta i da mi dođe podzakonski akt. Argumentacija je, kaže – ne možemo da napravimo podzakonski akt jer ne znamo kako će izgledati zakon. Pa napravi ga tako da si rekao da sve valja u zakonu pa će takav biti i podzakonski akt. A još nijedan zakon nije iz ove skupštine izašao u obliku u kom je ušao, pa bi se tako menjali i podzakonski akti.

Za zakon o prosvetnoj inspekciji ja imam rezerve koje se tiču ideje – da napravimo zakon o prosvetnoj inspekciji; a zašto ne zakon o nekoj drugoj inspekciji? Ne sporim potrebu, ne sporim ni mali broj inspektora, najmanje sporim rešenja. Ja mislim da nama treba ozbiljan razgovor zašto uopšte nemamo dovoljno inspektora za bilo koju oblast. Demagogija da ne zapošljavamo, da nema veze koga ćemo zaposliti... Kako da vam kažem? Kad to radite, onda smanjujete ukupan kredibilitet svih nas, a ne Vlade koja ima loše inspektore, ili korumpirane, ili ne znam šta već, nije važno. Tako da ostajem u rezervi, ali o tome ću u raspravi u pojedinostima.

Ministar Ružić je podelio sa nama sve informacije o zakonu o elektronskoj upravi i geoprostornim podacima. Ono što stoji u ovom zakonu o elektronskoj upravi, sve postoji. Manje-više sve ono što smo sada uneli u zakon već postoji u realnosti. Zašto kažem da su ovi zakoni dobra ilustracija? Zato što možete da merite šta se desilo kad smo prvi put kazali – e, biće elektronske uprave. Opšte ruganje, i opšta smejurija i opšte posramljivanje; da se nije neko usudio da tu nešto, vidi kako je nama super bez te e-uprave. A vremenski period je dosta kratak; znate, možete da ga merite na dve, na šest i na deset godina ukupno koliko se to dešava. Tako da će zakon o elektronskoj upravi u suštini kazati kako ćemo da koristimo sve to što već postoji.

I bilo bi dobro da, kao što za zakon o udžbenicima smatram da treba da otvori raspravu šta će da piše u tim udžbenicima, tako bi jako bilo dobro i kada bi zakon o elektronskoj upravi otvorio raspravu zašto imamo otpor prema elektronskoj upravi, zašto nemamo svest o tome kad i koliko radi i zašto nešto ne

radi, zašto ja idem – taj deo najviše volim – pa mi traže ličnu kartu, kopiranu – jako to volim, nema lepše od toga.

Prvog juna prošle godine smo stigli do e-šaltera; svi koji imate bilo kakve podatke, ne moram ja da tražim podatke, nego uradite vi. Pa da onda podelimo zašto se nije dogodilo, gde su bile prepreke; to je zajednički interes. Ili možete da kažete ma sve je super pa vam pevaju tropare ili možete da kažete pa niš' ne valja pa onda nije ni važno kako živimo u potrebi sa našom administracijom.

Zakon o elektronskoj upravi jeste odličan povod da o tome najozbiljnije porazgovaramo – čemu nam služi ta elektronska uprava, ko je kome tu za šta nadležan, šta to meni znači; nema veze da li sam se porodila, da li treba da predam poresku prijavu, da li treba da mi nađu list o državljanstvu, nije važno.

Zašto to govorim? Zato što e-Uprava ne isključuje komunikaciju administracije državne uprave sa nama građanima. Onda kada padne IZIS pa ne možete da pridete, neko mora da se obrati građanima, da kaže – izvinite; jeste elektronski, ali dešava se. Kad odnesu u Nišu iz merača filtere za vazduh, onda neko treba da kaže građanima Niša – ne možemo da vam merimo kvalitet vazduha. Taj deo ne košta ništa, a najskuplji je za reforme.

Moje ključne poruke za ove zakone, i pažljivo ću pratiti raspravu u pojedinostima da vidim šta će od amandmana biti prihvaćeno i da li smo čuli jedni druge, dakle ključne poruke su – ako umemo da nam ovi zakoni budu povod da stavimo obrazovanje u prioritet i da stavimo onog ko se obrazuje u centar, đaka i studenta, ne štampače, ne profesore, ne tate i mame, ne, mene koja idem u školu, onda ćemo napraviti ogroman korak napred. Sve drugo će biti korak unazad, za koji mislim da nemamo ni vremena ni potencijala da ga preživimo. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Jako mi je drago da ste otvorili ova neka pitanja, jer delimo neke verovatno iste vrednosti i verovatno su razlozi zašto smo ovo radili vrlo jasni.

U ovom domu, pomenuo sam možda kroz jednu rečenicu, usvojili smo mnogo važne sistemske zakone o obrazovanju u kojima stoji sve ovo o čemu pričate i vi i ja. Ja sam još malo starija generacija i isto znam autore svih udžbenika od osnovne škole do fakulteta, ali znam i da smo u sistemski zakon uneli ishode učenja, primenu stečenih znanja, kvalitetnije obrazovanje u Srbiji koje se odavno projektovalo, još početkom 2000. godine, pa je stalo. Time smo otvorili novi nastavni plan i program, novi okvir kurikuluma, krenuli smo menjanje ciklusa nastave i učenja. To je proces – prvi osnovne, peti osnovne i prvi srednje, upravo da bi se desilo ovo o čemu pričamo. Udžbenik samo mora to da prati.

Složiću se sa vama da su dosadašnji udžbenici dali svoju svrhu. Poslednji zakon je napravio konkurenciju među udžbenicima i to je njihov najveći doprinos, ali ako vidite da su procedure kilave, ne znam kako drugačije da kažem, i da dugo traju, ne možete ispuniti obaveze. Za razliku od drugih delatnosti, škola ima 1. septembar. Odbijete avgust i jul, jer to su nekorisni meseci, raspust, vama svaki zalet da nešto donesete je nedovoljan i onda izgubite godinu, izgubite ritam. To se nama redovno dešavalo. Tako da mislim da ovim dobijamo na efikasnosti.

Svakako da me interesuje kvalitet udžbenika na prvom mestu, dostupnost svim đacima, cena koja mora da se obori i niz drugih stvari. Digitalni udžbenik nije sam po sebi svrha jer je moda, ali ako vidite, napravili smo jedan pilot-projekat da, recimo, deca u petom razredu, koji je najveći indikator nekih promena u njihovom životu i odrastanju, kada prestaju da uče pojmove iz prirode i društva, što ste rekli, počinju da uče neke nauke. Biologija im je apstraktna, pojam o ćeliji takođe. I sada kada ubacujete neke elemente koji su njima bliski i dovodite ih u neku bolju poziciju a pitate njih šta misle, e onda dobijate ovo o čemu vi i ja pričamo.

Znači, tu smo potpuno na istoj talasnoj dužini i svrha ovog zakona je da upravo poboljša te manjkavosti. Samim tim će i udžbenici koji su doneti za ove druge cikluse važiti. Znači, mi sada menjamo da bismo uveli ciklusne promene od kojih se očekuje da prate kvalitet obrazovanja. Tako da, izlišno je reći zašto je cenzus uveden od 5%. Znate, neki mali izdavač koji će napraviti jedan ili dva kvalitetna udžbenika ima pravo na utakmicu. To je priča gde sigurno očekujemo da će biti bolji kvalitet.

Naravno da će učiti o antifašizmu, naravno da sve vrednosti koje su i mene učili roditelji, pa i nastavnici i profesori, a to je da smo svi ravnopravni po godinama, polu i naciji i svemu drugom jesu vrednosti koje svakako moraju biti.

Celog svog radnog veka, skoro 39 godina, govorim da svaki deo školskog obrazovnog sistema mora počivati na onome kome je posvećen, učeniku i studentu. I nikad nastavnik nema problem da donese neku odluku kada ima dilemu gde je sada problem; doneće je u interesu učenika ili studenta. Ako tako razmišlja, onda nema problem.

Kada je u pitanju NOKS, ja se izvinjavam samo što nisam rekao rečenicu, probao sam sa ovim zakonom više puta da uđem za svog mandata, ali nekako nije stizao na red u proceduri. Da bi dobio hitnost ulaska, znači bila je ova kategorija – izgubićemo novac, a on nije svrha sebi. On je velika pomoć i ja ga se ne bih odrekao kada nemam boljeg i pametnijeg. Znači, ovo smo mi zaslužili, uradili i meni sada zavisi obuka 80.000 ljudi od ovakve jedne podrške, koju su dobile sve druge evropske zemlje. Zašto je ne bi dobila Srbija, koja je donela čestite pametne zakone i donosi reformske programe? Naša informatika u petom razredu je hit u Evropi i to u Srbiji retko ko hoće da kaže. Mi smo svu decu izložili jednom pozitivnom eksperimentu.

Mislim da je i ovog puta, i kada smo radili reformu gimnazije, pitali smo dačke parlamente gimnazija, zaista je sva procedura bila vrlo demokratska, tako da ne bih sada ovo oko para, nije to uslov svakako. Uslov je da se napravi dobar odnos zanimanja i kvalifikacija sa onim što tržište traži, da se uskladi sa svim evropskim okvirima, jer dolaze nam ljudi iz raznih zemalja, studiraju naši ljudi na raznim mestima, po raznim kontinentima. Znači, naš ERIK/NARIK centar je bio usko grlo. Kada sam preuzeo Ministarstvo, bilo je preko 3.600 nerešenih situacija. Uspeli smo da odblokiramo, ali ono nije profi telo. Agencija treba da bude profi telo i da se to dešava na jedan način kao u svim civilizovanim evropskim zemljama.

Svakako ćemo biti vrlo zainteresovani. Ja sam neko ko će pratiti rad i biti zadužen za rad takve vrste agencije, a ona neće koštati državu mnogo više, jer će ljudi iz ENIK/NARIK centra i ljudi iz Zavoda za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja, koji se bave obrazovanjem odraslih i svim tim drugim kategorijama, samo upasti u to telo, uz ono da će kroz takse naplaćivati svoje usluge i pokriti neki svoj rad. Sama ta nezavisnost mu daje neke dobre prerogative.

Kada vam kažem kod inspekcije, mi smo morali da liberalizujemo neki model ko sve može biti inspektor. Ispalo je da maltene samo 0,01% ljudi to mogu biti. Znači, ostali smo bili bez inspekcije, i to je bio jedan od razloga, uz mnogo razloga, znaće i Bane Ružić o čemu pričam – i maksimalan broj, i otišli u penziju, ne može se zaposliti itd. Apelovao sam na svakog gradonačelnika, na svakog predsednika opštine da, ako nastane problem iz prosvete, ja ću mu okrenuti leđa i pričati sve najgore protiv njega. Znači, sve metode sam koristio da ne ostane teritorija bez toga. Nismo uređena država da nam inspektori ne trebaju. Ja ne mislim da ćemo prosvetu popraviti time što ćemo uvesti još ne znam koliko hiljada inspektora, ali moraju da postoje. S druge strane, menjamo način i modele rada, a to je eksterno ocenjivanje, a to je vrednovanje kvaliteta ustanova. Znači, mnogo tema koje smo ugradili u sistemske zakone, ovi zakoni sad pomažu da se to desi bolje. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre Šarčeviću.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Kosanić.

Izvolite.

ĐORĐE KOSANIĆ: Zahvaljujem.

Poštovani ministre Šarčeviću, poštovani ministre Ružiću sa saradnicima, predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, pred nama je danas objedinjena rasprava najpre o predlozima tri prosvetna zakona – zakon o nacionalnom okviru kvalifikacija, o udžbenicima i prosvetnoj inspekciji. Moram da kažem za ova tri zakona da su oni, zaista, ponovo jedan veliki iskorak napred, kao i Predlog zakona o elektronskoj upravi i o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka.

Poslanička grupa Jedinствена Srbija u danu za glasanje podržaće pomenute predloge zakona, a moje izlaganje na samom početku biće usmereno na prosvetne zakone.

Ministre, ja sam već rekao da su oni veliki iskorak napred. Na samom početku govoriću o Predlogu zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija. Ministre, mi čekamo ovaj zakon već punih deset godina, čini mi se, i mi smo jedna od retkih zemalja koja nema nacionalni okvir kvalifikacija. Praktično, u prethodnih deset godina na nacionalnom okviru radilo se uglavnom u okviru projektnih inicijativa.

Inače, potpuno otvoreno treba reći da ovako veliki projekat Ministarstvo prosvete nije moglo samo da uradi. Dakle, formirana je radna grupa za izradu zakona u kojoj su predstavnici vašeg ministarstva, još pet ministarstava i preko 20 institucija. Dakle, jedan velik i odgovoran posao.

Kada je reč o samom zakonu, on je podjednako važan, treba reći, kako za čitavu akademsku zajednicu tako i za poslodavce. Praktično, čini mi se, ministre, da je ovo ključni trenutak da se napravi veza između sistema obrazovanja i tržišta rada. Praktično, šta predstavlja ovaj zakon? On predstavlja osnovni temelj nacionalnog okvira kvalifikacija i uspostavlja određena tela i procedure za njegov razvoj i za njegovu implementaciju.

Inače, u Srbiji ima mnogo kvalifikacija, posebno u visokom obrazovanju. Čini mi se, ministre, da ti podaci zbunjuju poslodavce mnoštvom novih stručnih akademskih i naučnih zvanja. Oni u pojedinim diplomama ne mogu da pronađu vezu sa zanimanjem i stiču utisak šta neko može da radi na osnovu stečene diplome. Zato je tu i ovaj zakon, da poveže standarde kvalifikacija i standarde zanimanja i da kroz registar predstavi građanima i poslodavcima. Biće jasno definisano koje veštine i sposobnosti će posedovati pojedinac posle stečenog obrazovanja i kakvu vrstu posla može da obavlja. Inače, prema nekim statistikama, u Srbiji postoji preko dve hiljade zvanja i uspostavljanjem nacionalnog okvira znaće se tačno šta neko treba da zna posle završenih studija.

Sada veoma važna tema, što se tiče Evropske unije, samo ukratko. Ona je sa Srbijom definisala ključne prioritete koje će podržati. Svakako je ovaj zakon jedan od tih prioriteta i svakako je saradnja sa Evropskom unijom obaveza koju smo preuzeli. Važna je da bismo dobili na raspolaganje sredstva od Evropske unije. Što se tiče EU, ona nam je dosada stavila na raspolaganje nekih 25 miliona evra, ako se ne varam.

Kada je reč o sledećem zakonu iz ove objedinjene rasprave prosvetnih zakona, to je zakon o udžbenicima, veoma važan zakon. Treba reći šta se postiže ovim zakonom. Njegov cilj je pripremanje, odobravanje, izdavanje, povlačenje i praćenje udžbenika, priručnika i ostalih nastavnih sredstava za osnovne i srednje škole.

Vi ste dosta pričali o ovom zakonu, ali ja ću samo pomenuti neke od osnovnih stvari koje donosi ovaj zakon. Najpre, ona kvota od 5% koju ste

malopre pomenuli. Dakle, u nekom prethodnom zakonu morali su da se pitaju ne samo nastavnici, nego i 5% đacke populacije. Ministre, samo bih da dam neko poređenje. Čini mi se da smo imali preko 80 izdavača. Poređenja radi, recimo, Amerika ima samo jednog izdavača, Slovenija jednog izdavača, Hrvatska tri izdavača. Ali ovde je važno... Da bi se ukinulo crno tržište, uvode se đacke zadruge. Definiše se kriterijum ko može da bude predlagač sa namerom da ta lista bude duža, bez sukoba interesa i kako bi proces bio transparentniji. I dalje postoji obaveza, u prethodnom zakonu je bilo tri godine, na tri godine se štampaju udžbenici, sada su to četiri godine, osim u određenim slučajevima kada za to Ministarstvo da saglasnost.

Jedna od novina i veoma važna stvar su niskobudžetni udžbenici. To je jedna od najvažnijih stvari zbog udžbenika koji se štampaju za nacionalne manjine, ali ne samo za njih i za udžbenike za slabovidu decu, a isto tako udžbenike u srednjim stručnim školama. Dosada smo imali problem. Malopre ste i sami rekli da pojedini izdavači nisu hteli ni da razmišljaju da tako mali broj udžbenika štampaju. Sada rešavamo taj problem i on više neće biti problem, nego ćemo imati stavljeno u zakon.

Zakon predviđa i digitalne udžbenike. To je danas neminovnost u savremenom svetu. Vi ste napravili probne projekte sa odeljenjima u petom razredu. Dobra stvar, i mislim da će se to vrlo brzo realizovati. Ali predviđeno je i šta je obavezan set što se tiče roditelja. Dosada su roditelji morali da kupuju, a sada se tačno zna i zbog troškova šta roditelj mora u tom obaveznom setu da kupi.

Ministre, želim na kraju da pohvalim jednu važnu stvar. To su besplatni udžbenici. Čini mi se, preko 90.000 đaka će dobiti besplatne udžbenike, u skladu sa, da kažem, strategijom za podsticanje rađanja. Neću ovde da govorim o tome da godišnje jedan čitav grad od 30.000 ljudi nestane u Srbiji, da podsetim na dobre mere predsednika države Aleksandra Vučića za podsticanje rađanja. Zaista jedna odlična stvar, a vi dajete pun pečat tome i što se tiče besplatnih udžbenika da svako treće dete, a i da kažem naredno dete u porodici dobije besplatan udžbenik. Zaista stvar za pohvalu.

Što se tiče trećeg zakona iz ove objedinjene rasprave, važan zakon što se tiče te inspekcije. Često smo govorili i ovde da u pojedinim mestima čak, zbog odlaska u penziju, praktično nema nijedan prosvetni inspektor u toj lokalnoj samoupravi. Ovim zakonom to će se popraviti.

Šta je cilj ovog zakona? Propisuju se poslovi prosvetnog inspektora, ovlašćenja i poveravanje poslova inspekcijiskog nadzora opštinama i gradovima, kao i određivanje broja inspektora u lokalnim samoupravama, što je veoma važna stvar. Isto tako, neophodno je da prosvetni inspektor blisko saraduje sa prosvetnim savetnikom. Veoma važna stvar, jer u mnogim slučajevima, ministre, oni svoju nadležnost prepliću. To je nešto o čemu zaista treba da razgovaramo.

Na samom kraju, vezano za ove prosvetne zakone, još jednom da kažem, oni su veliki iskorak i svakako da će ih Poslanička grupa Jedinostvena Srbija u danu za glasanje podržati.

Govoreći o sledeća dva zakona iz ove objedinjene rasprave... Zakon o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih planova, praktično, šta je njegov cilj? Njegovim donošenjem svi geoprostorni podaci državnih institucija u Srbiji, poput onih o objektima, zemljištu, saobraćaju, infrastrukturi, hidrografiji, zaštićenim područjima, biće standardizovani u digitalnom formatu putem veb-servisa i dostupni javnom sektoru, privredi i građanima.

Ministre, moram da kažem da je u razvijenim zemljama 90% svih odluka koje se donose na državnom nivou bazirano na prostornim podacima. Ako slušamo glas stručnjaka iz ove oblasti, oni kažu da su geoprostorni podaci danas nacionalni resurs. Inače, ne ulazeći mnogo u ovaj zakon, samo da kažem da zaista, kada budemo ušli u EU, čini mi se da ćemo sve ove podatke morati da uskladimo sa najsavremenijim zemljama EU, poput recimo Francuske ili Nemačke.

Što se tiče zakona o elektronskoj upravi, njegov cilj je da se omogući jednostavnije, transparentnije i efikasnije funkcionisanje elektronskih javnih servisa. Praktično, suština digitalizacije je u promeni načina na koji se pružaju javne usluge primenom novih tehnologija kako bi se papiri poslali u arhivu i istoriju, gde im je u savremenom svetu svakako i mesto.

Šta će sve doneti ovaj novi zakon? Sve ovo će uticati na smanjenje administrativnih troškova, povećanje pravne sigurnosti i transparentnost rada, čime se smanjuje prostor za korupciju i druge vidove zloupotrebe vršenja javnih ovlašćenja.

Na samom kraju, ministre, želeo bih nešto da kažem. Kada u lokalnoj samoupravi onemogućite, u bilo kom mestu u Srbiji, da poneki papir stoji ili u nekom zabačenom ormanu ili u fioci, kada u rad uprave uvedete savremene tehnologije, softver, isključujete mogućnost da rešavanje zahteva bilo kog problema bude u nadležnosti samo jednog pojedinca. To je, mislim, suština ovog zakona i svega o čemu pričamo.

Ne dužeći više, želim da kažem da su ovi zakoni zaista veliki iskorak napred i Poslanička grupa JS u danu za glasanje podržaće pomenute zakone. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Hvala, kolega Kosaniću.

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

Izvolite, kolega Đurišiću.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovani ministri, kolege poslanici, po običaju i načinu na koji ova skupština radi u ovom i u prethodnim sazivima, opet imamo raspravu zakona koji nisu međusobno povezani, čija rešenja nisu uslovljena u zakonima, tako da je danas trebalo da imamo tri ministra ovde u objedinjenoj raspravi pet zakona,

koji, ponavljam, nemaju veze i, kao što smo mogli da čujemo i u uvodnom delu i obraćanju ministara, nikakve veze zakoni iz obrazovanja nemaju sa zakonom o elektronskoj upravi ili sa zakonom o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka.

Ali sada šta je tu je, pokušaću da kažem naše mišljenje o ovim zakonima. Naravno, zakoni vezani za obrazovanje došli su po starom dobrom običaju ove vlade po hitnom postupku, bez dovoljno vremena da se poslanici upoznaju sa njima i bez dovoljno vremena da oslušnemo šta stručna javnost i građani imaju da kažu o ovim predlozima zakona.

To je posebno interesantno vezano za zakon o udžbenicima, s obzirom na to da je ova skupština, odnosno prethodni saziv ali gotovo ista vladajuća većina, usvojila 2015. godine Zakon o udžbenicima i tada su definisani određeni ciljevi.

Ciljevi koji su tada postavljeni bili su da se obezbedi veća transparentnost kod odobravanja udžbenika uz smanjenje korupcije, obezbeđenje dostupnosti udžbenika za sve kategorije, kao i zaštita porodičnog budžeta. Bio bi red da čujemo od ministra da li su i u kojoj meri ti ciljevi ostvareni, jer čitajući obrazloženje zakona vidimo da ti ciljevi nisu ostvareni.

Ovde imamo navedeno nekoliko razloga zašto to nije ostvareno i šta nije urađeno u skladu sa prethodnim zakonom, za koji su isti ljudi od kojih sada očekujemo da glasaju za ovaj zakon glasali pre nepune tri godine. Nisu doneti standardi i uputstva o njihovoj primeni za elektronski dodatak. Nije na vreme, u skladu sa članom 16 važećeg zakona, bio objavljen javni poziv. Lista odabranih udžbenika ni u prvoj ni u drugoj godini sprovođenja zakona nije objavljena do 31. decembra, kako kaže ovde, ko je već pisao obrazloženje – pošto su rokovi i procedure nesprovodivi na način na koji je to zakonom propisano.

Pa čekajte, ko je odgovoran što smo doneli zakon gde je nesprovodivo nešto da se uradi? Ko je odgovoran, ministre? Mi imamo ovde jedan problem. Mi imamo ministre obrazovanja u Vladi koji nisu, to čujemo, to se govori kao pohvalno, članovi vladajuće stranke. Postavljam pitanje – koju politiku onda ovde sprovode, svoju ličnu ili politiku neke stranke koja ih je predložila? I da li onda postoji politika SNS-a vezano za obrazovanje pa je onda određeni ministar sprovodi ili ovo zavisi od jednog do drugog ministra, dođe on sa nekom svojom agendom?

Jer vi sada dolazite sa rešenjima i kompletno menjate, ne izmene i dopune, nego kompletno menjate Zakon o udžbenicima, konstatujući da ovaj koji smo doneli pre dve godine nije primenljiv. Ko je za to odgovoran, pitam. Vi možete da kažete, naravno, ministre – ja nisam bio tu. Ali, izvinite, ljudi koji treba da glasaju danas bili su tu, doneli su ovaj zakon i danas ćemo slušati verovatno kako je ovaj zakon najbolji mogući, kako rešava sve probleme. A koja je garancija? Kako mi njima da verujemo kada sada na početku ove rasprave moramo da konstatujemo da zakon koji su oni izglasali nije dobar i dolazite vi

sada sa novim rešenjima; novim rešenjima, ministre, koja treba da ostvare iste ove ciljeve?

Kada sam krenuo da čitam obrazloženje zašto je potreban ovaj zakon, izuzetno me je dirnuo, mogu tako da kažem, početak. Vi govorite tu, istorijski se postavljate, o celom procesu reforme obrazovanja od 2000. godine naovamo. I onda kažete – reforma je započeta 2002. godine i izmene koje su tada donete odnosile su se na demokratizaciju, decentralizaciju i depolitizaciju sistema obrazovanja. Tako glasi rečenica.

A šta mi sada, 2018. godine, možemo da konstatujemo? Da ništa od toga nije ostvareno, da je sve vraćeno unazad, da je obrazovanje centralizovanije nego što je bilo tada, da je obrazovanje manje demokratsko nego što je bilo tada i da ne postoji depolitizacija. Da su sve stvari urađene suprotno onim ciljevima postavljenim 2002. godine, što je u redu ako gledamo ko je tada bio na vlasti i sa kakvim je idejama želeo da menja Srbiju u odnosu na ovo što imamo danas i koje stranke kako vide budućnost Srbije i društveno i državno uređenje Srbije. Mi donosimo sada, ovde imamo predloge novih zakona koji idu ka daljoj centralizaciji, ka daljoj politizaciji obrazovnog sistema bez bilo kakve demokratizacije.

Gospodine ministre, vi ovim zakonom o prosvetnoj inspekciji dobijate batinu sada. Batinu da radite u obrazovanju šta vam je volja. Vaše obrazloženje je da nema dovoljno prosvetnih inspektora. Prethodni zakon nije, praktično, omogućio gotovo nikome da postane prosvetni inspektor, a vi sada idete u potpuno drugu krajnost – može svako.

Koji su to uslovi definisani članom 6 zakona o prosvetnoj inspekciji za izbor prosvetnog inspektora? Oni praktično ne postoje. Vi kažete – svako lice koje ima stečeno visoko obrazovanje, ima najmanje pet godina radnog iskustva i treba da položi državni ispit i ispit za inspektora. Da li mislite da su to dovoljni kriterijumi? Mi mislimo da apsolutno nisu dovoljni.

Generalno, da se još samo malo vratim na ovaj zakon o udžbenicima. Dobro je što se uvode digitalni udžbenici, što se to više razrađuje, to podržavamo i to je budućnost. Nadamo se da će se to što pre primeniti i da će digitalni udžbenici biti pristupačni, da će moći sva deca u Srbiji da svoje obrazovanje stiču na taj moderan način.

Ali, isto tako, svojim amandmanima, o kojima, nažalost, nećemo moći da raspravljamo jer se ponovo ovde u Skupštini ponavlja farsa sa podnošenjem amandmana da ne bismo mogli da diskutujemo o zakonima u pojedinostima, mi predlažemo besplatne udžbenike za sve, ministre. Ako Ustav kaže da je osnovno obrazovanje obavezno i besplatno, naše tumačenje je da je obaveza države da obezbedi svim đacima besplatne udžbenike. Mi mislimo da je to jedini put, jedini put da Srbija uspe da uhvati korak sa ostalim zemljama na svetu, jer najveći potencijal koji ova zemlja ima su ljudi i najviše gde treba da ulažemo je obrazovanje. Znači, taj trošak je minimalan kada poredimo sa troškovima raznih

subvencija koje ova Vlada daje na razne projekte i postavlja se pitanje njihove isplativosti i koristi za razvoj ekonomije Srbije. Ali to sada nije tema.

Nekoliko stvari o zakonu o prosvetnoj inspekciji. Taj zakon, i sami ste rekli, kratak je. Ali u njemu je najvažniji član 15, koji daje ovlašćenja prosvetnog inspektora i čini gotovo pola zakona. U njemu se navode ogromne nadležnosti, ali ostavljaju se jako široko definisane neke stvari. Recimo, evo, jedna od nadležnosti prosvetnog inspektora jeste da izrekne opomenu i naloži ili predloži mere i ostavi primereni rok za uklanjanje uočenih nezakonitosti.

Šta to znači, ministre, primereni rok, mogli smo da vidimo, recimo, na raznim primerima, kada ste koristili vi u svom mandatu prosvetnu inspekciju da disciplinujete i smenite direktore nekih škola koji vam politički nisu bili po volji. Recimo, to je bilo u školi „Svetozar Miletić“ u Zemunu. I ovo sada vama daje batinu da dođete, da pošaljete inspektora u bilo koju školu i da, koristeći ovako široko postavljene norme – primereni rok, da li je primereni rok 30 dana, 10 dana ili dva dana, na taj način izvršite uticaj, politički uticaj, i smenite nekog direktora škole. Ja sam siguran da će se to dešavati, jer smo to već imali kao primer u prethodnom periodu.

Kad dalje gledate ovaj zakon, imate nadležnosti gde se kaže da prosvetni inspektor ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja, pa njegova ovlašćenja su – priprema ministru nadležnom za poslove obrazovanja predlog rešenja po žalbi protiv rešenja opštinske, odnosno gradske uprave, donetog u vršenju inspekcijuskog nadzora. Znači, vi ste taj drugi stepen, odnosno taj neki prosvetni inspektor pri vašem ministarstvu će imati ta neka ovlašćenja i on će dalje, između ostalog, moći i da traži izveštaje i podatke o vršenju poverenih poslova inspekcijuskog nadzora, da organizuje zajednički nadzor sa inspektorima i organima kojima je povereno vršenje inspekcijuskog nadzora. Znači, taj neki budući inspektor ili ta osoba će imati ogromna ovlašćenja da vrši poslove onako kako vi želite.

Da li to sa iskustvom koje imamo garantuje decentralizaciju, depolitizaciju i demokratizaciju sistema obrazovanja? Ne. Ne, gospodine ministre, i zato smo podneli amandmane. Nadamo se da ćete ih razmotriti. Nisu hvalospevi o Vladi koje ćemo slušati u raspravi u pojedinostima, niti su amandmani „briše se“, nego su amandmani koji pokušavaju da poprave suštinu ovih zakona. Nažalost, nećemo imati prilike mnogo da govorimo o njima.

Što se tiče nacionalnog okvira kvalifikacija, naša osnovna primedba je formiranje agencije. Vidim da ste i u ovoj raspravi dosada hvalili to rešenje. Ja moram da postavim pitanje. Naravno, ministre, vi niste bili i niste, kako kažete, član Srpske napredne stranke, ali kada je ta stranka pre šest godina dolazila na vlast, jedno od obećanja je bilo da će ukinuti najveći broj od 107 agencija, koliko postoji u Republici Srbiji, da će ih svesti na najviše 20. Velika politička priča. Šest godina posle, da li je ukinuta ijedna agencija? Nije nijedna, ali evo je nova. Ovim zakonom nova i još u prošlosti je bilo novih agencija.

Kako mi to da razumemo? Kako mi da razumemo današnje osnivanje nove agencije sa političkom porukom – ukinućemo sve agencije u Srbiji? Mi vam pomažemo i predlažemo da, umesto agencije, poslove koje im poveravate zakonom, to radi Savet za nacionalni okvir kvalifikacija i Sektorsko veće Ministarstva. Takođe predlažemo i kriterijume za izbor članova ovih organa, koje ste vi propustili da definišete predlogom zakona.

Sada nekoliko reči o zakonu o elektronskoj upravi. Ja sam, recimo, tu očekivao više puta korišćenje izraza efikasnost, pošto je nekako, čini mi se, jedan od glavnih ciljeva donošenja zakona o elektronskoj upravi upravo veća efikasnost. Ministar je za 12 minuta, govoreći o tom zakonu, dva puta upotrebio reč efikasnost, dok ste, ministre, za zakone iz obrazovanja za sedam minuta uspeli isto dva puta da izgovorite reč efikasnost. Inače, vrlo volite tu reč, a meni jako smeta ta reč, jer ja od 100 problema koje imamo u obrazovanju nekako tu efikasnost sigurno ne bih u prvih 50 stavio, a vi mnogo volite da pričate o efikasnosti u obrazovanju i ja se uvek naježim kada koristite tu reč.

Ja sam slušao ministra vezano za zakon o elektronskoj upravi, ali nisam čuo gotovo ništa o tome šta ovaj zakon donosi, koja je to nova vrednost, novi cilj koji će ovaj zakon doneti, na koji način ćemo u nekom roku dodatno unaprediti život građana, poslovanje privrede i slično.

Slušali smo o primerima koji već sada postoje. Slušali smo o elektronskim građevinskim dozvolama. Slušali smo o elektronskom dnevniku, rekao je ministar da je krenuo u ne znam koliko škola i gradova. Slušali smo o elektronskom sistemu u zdravstvu; koji više ne radi nego što radi, da budemo iskreni, ali postoji. I ovde smo imali bivšu ministarku, sadašnju predsednicu Vlade, kada je bila ministar pre vas. Ona se hvalila izdavanjem elektronskih zdravstvenih knjižica, koje je trebalo da budu izdate, kako ona kaže, za maksimalno 60 dana. Prosečno su ljudi te knjižice čekali šest meseci. Znači, toliko efikasno mi primenjujemo one mere koje Vlada donosi.

Ja se slažem, ovo je put kojim moramo da idemo. Nema drugog puta, naravno. Nećemo se vraćati u kameno doba, da u kamen klesamo odluke, ali šta je to novo? U kojim rokovima će se desiti po ovom zakonu? Vi pričate o programu „Bebo, dobro došla na svet“. Super, ali to već postoji. Kako će ovaj zakon to, i u kom vremenskom periodu, da poboljša? Ko je inspektor? Znači, konkretno nismo čuli ništa šta ovaj zakon donosi, nego o onome što već postoji.

Na kraju, nažalost, potpredsednica Vlade, gospođa Mihajlović, nije tu da govori o zakonu o nacionalnoj infrastrukturi, o geoprostornim podacima. Ministar Ružić je pročitao, čini mi se, neko obrazloženje o važnosti tog zakona. I to jeste zakon koji je važan. Evo, toliko je bio važan da u ovoj skupštini, gde i zakoni kao što je ovaj iz obrazovanja, dođu-prođu, kao kroz protočni bojler, u roku od nekoliko dana, ovaj zakon od jula prošle godine stoji u proceduri; sada je, evo, tek stavljen na dnevni red.

Kao jedna od stvari zbog kojih treba da se donese ovaj zakon je ispunjavanje nacionalnog programa za napredovanje Srbije na Duing biznis listi. Stvarno ne mogu da verujem da slušamo da Vlada ima program za napredovanje Srbije na Duing biznis listi. Molio bih stvarno, ne znam da li to, gospodine Ružiću, vi možete, pošto gospođa Mihajlović nije tu, da nam objasnite kako smo, ako Vlada ima i taj program i sve radi, ovde slušamo o toj Duing biznis listi već godinama, uspeali da vaš koalicioni partner Ramuš Haradinaj, sa vladom Kosova, Kosovo plasira na 40. mesto te Duing biznis liste a da mi budemo tek 43?

Pitam vas da li je to lista na koju Srbija treba da se usredsredi ili je to ona lista koja kaže da je najveći broj ljudi ugroženih od siromaštva u Evropi u Srbiji, i da je na toj listi Srbija na prvom mestu. Šta ova Vlada radi da se Srbija pomeri sa tog mesta, da ne bude prva? Jer sramno je što je Srbija danas prva na mestu na listi koja govori o broju ljudi ugroženih od siromaštva.

To bi trebalo da bude politika ove Vlade i fokus ove Vlade, ali, nažalost, nije. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite, ministre.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Moram da dam više odgovora ovde.

Zaista me ne fascinira nečije znanje ili neznanje sistema o kojem pričamo. Ako nekom smeta reč efikasnost, meni ne smeta. Meni je to jedna od bitnih reči. Srbija jako dugo čeka da reformiše svoj obrazovni sistem i, ako ne koristimo tu reč, verovatno ćemo biti tamo gde smo i bili.

Uopšte nije sramota ni reći ako se nešto radilo pa pogrešilo. Ili je bolje ići po tome da neko ne bi zamerio? Vrlo jasna su obrazloženja zašto Zakon o udžbenicima ne može da pretrpi sadašnji oblik u kom postoji. Donet je malo drugačije, brže, i tada su ukazivani mnogi problemi koji će biti izazvani. Da se pravim da ih ne vidim i da nastavimo po istom ili da tražimo da se promeni? Sama procedura gde promenite neku reč zahteva da bude više od 50% članova. Nema tu toliko bitnih stvari koje bi drugačijim sistemom bili kroz izmene i dopune; to je tek toliko, ako ćemo pošteno da pričamo.

Izraz batina ne postoji. Postoji izraz da neko krši zakon i za to bude sankcionisan, i to je vrlo jednostavno.

Kada govorimo o nemanju decentralizacije, pa u ovom zakonu stoji da se nadležnosti prenose i AP Vojvodini, i gradu i opštini. Pa zamislite da nema kontrolnog faktora Republike nad njima. Ja to ne bih razumeo, ne znam, zaista.

Republički inspektor je batina ministrova. Ne, nego radi po zakonu, mora raditi po zakonu. Cela javnost je usmerena na to da meni kaže da smenim rektora. Ja neću da kršim autonomiju univerziteta. Inspekcija je tu jedini alat koji meni ostaje na raspolaganju da uradim ono, ako je zakon prekršen, što će se verovatno narednih dana i videti.

Ne znam da...

Pričamo o Kragujevcu.

(Goran Bogdanović: A Mitrovica?)

Znate za Mitrovicu, nemojte da vam otvaram ja temu kako i šta ide u Mitrovici.

Ovde ima puno stvari koje ste vi pomenuli, ali evo, recimo agencija. Zaista nisam alergičan na reč „agencija“ ako nađemo da ona ne košta više nego ono što već imamo. Ako imate jedan poluefikan model priznavanja diploma kroz centar koji je u Ministarstvu, vi sad sami sebi skačete u stomak zato što hoćete da vratimo Savet u Ministarstvo. Onda opet ministar ima ogromnu moć.

Ako govorimo da postoji profi telo koje to bolje radi, koje ima tamo stručnjake koje sad ERIK centar nema, a plaća država ljude koji rade u ERIK centru, šta je sa ljudima koji rade u Zavodu za unapređenje vaspitanja i obrazovanja, koji se bave doživotnim učenjem i obrazovanjem odraslih? Pa to je isti broj ljudi; govorimo o nekom direktoru i možda dva-tri čoveka.

Naplaćivaće takse. Ta efikasnost, opet moram da upotrebim reč, ne da čekaju po dve godine diplomu ljudi koji ne mogu da počnu da rade. Rekao sam, tri hiljade i šesto i nešto diploma je bilo kad sam preuzeo resor. I da nisam našao neke originalne načine da to ubrzamo, to bi još dan-danas bilo u problemu. Nemamo recenzenata, nemamo čime da ih platimo. Postoje diplome koje jednom dođu, morate za njih da napravite tim.

Znači, ovo je jedna profi priča. Ja nemam problem da li je neko rekao ne treba agencija. Ova neće koštati državu, a biće profi, a neće ministar imati silu i biti centralna ličnost.

Otkad je donet Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, proverite u Srbiji, ja sam se umešao možda oko izbora direktora na prste dve ruke. Samo tamo gde su grubo kršili sve zakonske norme. Ako to neko ne treba da uradi u zemlji, onda je demokratija stvarno pobedila, samo što to ljudi zloupotrebljavaju. Postoji i ta opcija, znate. Ko god je prekršio zakon oko finansiranja, a ja imam te slučajeve, svakom smo tražili da koriguje listu. Ko god je imao 65 godina a nije hteo u penziju, i to sam tražio. Morali ste nekoga silom oterati zato što neće da poštuje zakon.

Znači, ja sam samo čovek koji se drži svojih principa i sve što je rečeno u ovom domu primenjujem. Sva demokratska procedura izbora svih direktora dosada je poštovana. Neću poštovati tamo gde vidim da ljudi svesno i namerno idu na zloupotrebu i javno ću da obrazložim svaki pojedinačni slučaj.

Znači, besplatni udžbenici u ovoj zemlji su jednom bili kao eksperiment gradske vlasti, da niko nije smeo crtati da stavi na njih, i to je bio jedan vrlo loš projekat. Pitajte sve roditelje i đake iz tog perioda – vrlo sam se raspitao – nikada, ni ja kada sam bio đak, to nije bilo. Mi ćemo sada imati preko 90.000. Imaćemo minimum 15% jeftinije i jednom dobrom logikom i smanjenjem drugih vrsta troškova ćemo vrlo brzo doći da to bude obistinjeno. Isto kao i kategorija obaveznosti srednjih škola. Mi radimo sa Unicefom projekat da bi se to desilo.

Tu treba i mreža domova i prevoza i niz drugih stvari da se uradi. Lako je samo reći to.

Znači, zaista ništa od ovoga što ste vi uspeli da spočitate ne bih prihvatio, osim jedne rečenice, da zaista mnogo više para treba uložiti u sistem obrazovanja. Tu ću se složiti sa vama od A do Š. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Reč ima ministar Branko Ružić.

Izvolite.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem.

Ja ću vrlo kratko. Dakle, svakako, svaka kritika koja je smisljena uvek je dobrodošla. Međutim, govorio sam i u uvodu, a i zbog građanki i građana i zbog javnosti važno je istaći i ne obesmišljavati jedan ovako značajan zakon, o elektronskoj upravi, koji je praktično proizvod mnogo širih konsultacija, jednog procesa koji je trajao do godinu i po dana, sa svim referentnim institucijama, sa svima koji su praktično deo čitave ove reforme i, ako je loše da jasno normiramo, na primer, kako će se obrađivati podaci o građanima Srbije u elektronskom postupanju, onda se mogu složiti sa kritikama. Ako je loše da ovim zakonom normiramo povezivanje sistema, onda ću se ponovo složiti sa kritikama. Takođe, ako je loše da definišemo koja je to infrastruktura s kojom ćemo raditi u elektronskom postupanju, ako je i to loše, ponovo ću se složiti sa kritikama.

Naravno da je legitimno kritikovati i napadati, nemam ništa protiv toga, to je okej, ali mislim da je ovaj zakon zaista veoma značajan, kao što je značajno ono što je moj kolega Šarčević ovde govorio, kao što je i tačno da upravo ovi zakoni imaju veze, a ne da nemaju veze. Ako govorimo o inspekcijama u prosveti, o prosvetnoj inspekciji, ako govorimo o zakonu o inspekcijama u nadzoru, pa onda to povežemo sa digitalizacijom, onda mislim da je to veoma uvezano, daleko od toga da nije.

Prema tome, zahvaljujem se, ponavljam, na ovim kritikama, ali ponavljam takođe, zbog građana je važno istaći koji je značaj ovog zakona. Ja sam to rekao u uvodu, ponoviću to i tokom ove rasprave, to uopšte nije problem. Mi smatramo da uvođenje reda u sistem nikako ne može biti protumačeno kao jedna loša tendencija koju Vlada ovde želi da sprovede.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Ružiću.

Reč ima Vladimir Orlić, pravo na repliku.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

U onom delu iznetih pitanja, opažanja i ostalih napomena koje se tiču SNS i naše politike u sferi obrazovanja, ta je politika, dame i gospodo, jasna i predstavljena i u ovoj sali, između ostalog, više puta. Ako treba da se ponovi, ta politika podrazumeva modernizaciju, između ostalog, i u sektoru koji se tiče neposredno prosvete, obrazovanja neposredno. To je politika koja povezuje prosvetni sistem sa podsistemom ili sistemom, kako želite, nauke, istraživanja,

povezuje ga sa praktičnim rezultatima u tom smeru, a povezuje ga i sa privredom i opet praktičnim dostignućima i na taj način. To su stvari poznate i jasne.

U vezi sa tim, napredak zemlje po bilo kom od ovih osnova treba čoveka kome je zaista do nečega u ovoj zemlji stalo samo da raduje, ako mu je uopšte stalo do nečega osim njega samoga, ako tu postoji širina između njega samog i kružoka sa njim povezanih ljudi.

Duing biznis lista sa tim ima puno veze i napredovanje na toj listi podrazumeva i otvaranje novih radnih mesta u ovoj zemlji, ako to neko nije dosada primetio. Borba protiv siromaštva ostvaruje se i na taj način, ako to neko nije primetio. Jedino što je sramota u vezi sa tim siromaštvom je što se danas sa njim na takav način bave oni koji su ga neposredno generisali, neposredno generisali sa više stotina hiljada izgubljenih, ugašenih radnih mesta u ovoj zemlji. Time su ljude činili siromašnijim. Danas treba da budu samo zadovoljni što se Srbija bolje kotira nego u njihovo vreme, između ostalog, i na toj Duing biznis listi.

Decentralizacija i depolitizacija, dame i gospodo, što se mene tiče, bolja je nego u to njihovo vajno vreme, sve dok ne čujem, sve dok ne vidim, a video sam svojim očima i držao u svojim rukama dopis koji su u svoje vreme slali školama, kada se preporuča da se najbolji đaci gimnazije u koju sam išao povežu sa nekim uspešnim firmama, oni su svoj dopis slali školama i u taj dopis stavili reči, zamislite, ne oslanjajte se, ne okrećite se na „trabunjanja da ćemo mi naše najsposobnije“, i time završavam, gospodine predsedavajući, „da šaljemo u beli svet, nekome da ih poklanjamo“. To je tada bila politika i odnosi prema đacima u ovoj zemlji i prema njihovim roditeljima i prema školama. Nađite to danas.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Pet zakona, već su neke kolege rekle, ne baš mnogo povezani u zajedničkoj raspravi, tri prosvetna, dva koja se tiču uprave u najširem smislu reči – jedan se bavi, praktično, imovinom, da ga prevedem na neki razumljiviji jezik, to je ovaj koji se bavi geoprostornim podacima, i ovaj o elektronskom poslovanju. Ništa novo. Znači, to se inače dešava, tako da dobijemo hrpu zakona, da se sve stavi u zajedničku raspravu, verovatno najviše zbog toga što se tako nekome prohtelo, ili što je sve napisano srpskim jezikom ili neki od takvih razloga nas teraju da o tome raspravljamo na zajedničkoj raspravi.

Mi smo, Klub samostalnih poslanika, sa pažnjom čitali i analizirali svih pet zakona. Ima tu i jednih i drugih. Ima i onih koji bi mogli da dobiju skoro potpunu podršku, ima onih koji su loši sa namerom, ima i onih koji su loši bez namere.

Ja sam mislio da promenimo malo atmosferu pa da, evo, sada kažem šta je to dobro i da kažem da ćemo to da podržimo i da ne ulazimo u one demagoške doskočice i rasprave koje su inače uobičajene, nažalost, u ovom sazivu Parlamenta, i ne samo u ovom. Ali, nažalost, surova realnost koju diktira

vladajuća većina me dovodi do toga da moram da komentarišem to na način koji je jedino moguć, a to je – ništa vam, gospodo ministri, ne valjaju zakoni. Najgori su na svetu. A glavni dokaz za to je, recimo, da prvi zakon, koji se tiče nacionalnog okvira kvalifikacija, ima 369 amandmana vladajuće stranke, odnosno poslanici SNS-a su napisali 369 amandmana. To znači da vaš zakon ne valja ništa. To znači da ste džabe krečili, pisali, brisali, šta god. To znači da nemate pojma. To znači – ko vas dovede ovde? Jer evo, poslanička većina o vašem radu misli da je to nešto najgore moguće što može da bude.

PRESEDAVAJUĆI: Molim vas da ne vređamo naše goste ovde i ministra.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Nisu se oni žalili. Smeju se obojica sa zadovoljstvom.

Kažite predsedavajućem. Evo, vidi se i na snimku.

Znači, 52-53 člana, 369 amandmana. To znači da niste pogodili oko tog zakona ni tačku i zarez a kamoli nešto drugo, velika slova manje-više. To je slika onoga što mi danas imamo. To je slika o parlamentarizmu danas, to je slika o demokratiji, stablokrajtiji ili nekoj drugoj dijagnozi. To je slika svega onoga što opterećuje da Srbija bude jedna normalna zemlja.

Čemu to? Zašto to? Da bi se sprečila opozicija da da svoje primedbe na te zakone? Pa to je deo demokratije, to je nešto što se otrpi, ili se možda oni pametniji oslušnu pa možda čuju i neko dobro rešenje koje može da popravi zakon. Ne, ovde treba da se pokaže ko je jači. I to se pokazuje samo za mikrofonom, samo u kabinetu, samo u kabinetu premijera, predsednika ili tako nečega. To kada treba da se ode na teren pa da se tamo izađe na megdan teroristima, puškama, divljacima, to onda ne ide tako lako. Za to se pita prvo – da li smem da dođem na tu teritoriju? Ali junačenje u smislu – sad ću ja da vam pokažem, samo kad ispred mene stoji 100 policajaca ili obezbeđenje ili 120 i nešto poslanika, onda smo mi ovde heroji.

Mislio sam da ćete bar vas dvojica, o kojima imam mišljenje koje je više dobro nego loše... Ja se izvinjavam što sam ovim ugrozio vaš opstanak u Vladi, jer svaki kompliment koji dobijete ide vam na veliku štetu. Pošto je već najavljena rekonstrukcija, koja će da dođe do dekonstrukcije, ja se već bojim, ali eto, morao sam da kažem istinu. U ovom parlamentu neko treba da kaže i istinu. Znam da to nije lako i zato sam ja uzeo taj posao kao mator, kao..., kako već dobijam neke komplimente na tu temu.

Šteta je da i neki dobar napori, ministara manje-više, i ja sam bio ministar, nego saradnika ministara, bude pokvaren na ovaj način. Naravno da saradnici ministara rade 99% posla oko novog zakona i oko primene zakona; ministri su tu da daju političke smernice i to je svuda tako, u svakoj državi, i to tako treba i da bude. Komplimenti treba da budu uvek na strani saradnika, a naravno da odgovornost uvek treba da bude na strani ministra. To je uvek tako

bilo. Ovde je obrnuto. Ovde je pravilo – ako je nešto loše, vi ste krivi, ako je nešto dobro, ja sam zaslužan. To mora da se promeni.

Imamo još neke loše običaje. To je – novi ministar, novi zakon. Zakon o udžbenicima, rekli smo, 2015. godine. Šta se to desilo u dve godine da tako dramatično promeni? Ono objašnjenje koje sam čuo malopre od ministra prosvete nije zadovoljavajuće, zato što mislim da je bilo da je prošli zakon bio loš jer je donet na brzinu. Pa dobro, valjda postoji još neki razlog, na neku brzinu možete da napravite neke dobre stvari, a nekada možete da raditi jako dugo pa da napravite loše stvari. To nije dobro obrazloženje.

Zato bi bilo dobro da se više posvetimo suštini parlamentarizma, demokratije, uprave, rada Vlade, rada ministara, a ne da se bavimo samo sitnom demagogijom, a to je ko će jače da viče, ko će da kaže – vidi mene, znaš li ti ko sam ja. A to vidimo svaki dan, zato nam ne ide dobro. Možemo da se lažemo međusobno koliko god hoćemo o našem napretku na Duing biznis listi, na ovoj listi, na onoj listi, da je dinar druga valuta u svetu, da smo mi najvažnija država na svetu, da nas se svi plaše. Budimo realni, izađimo napolje i videćemo da to nije baš tako kao što volimo da pričamo.

Bilo bi jako interesantno, ministre prosvete, da vas pitam da li su poslanici SNS sa vama imali neke konsultacije, što je potpuno prirodno da ministar koji je deo vladajuće koalicije ima konsultacije sa vladajućom većinom u Parlamentu, da li su vam oni dali neko upozorenje, neka pitanja što vam ne valja ovih 369 rešenja koja ste pogrešno stavili u vaš predlog zakona pa oni moraju to da popravljaju.

Možda bi bilo dobro da im to objasnite, jer onda bi odustali od tih amandmana ili bi ih povukli već danas, a ne da ih povuku tek neki dan kad dođe pred dan za glasanje ili je to jedna zajednička loša operetska predstava, najgora, u kojoj treba da se igramo demokratije, da se igramo procedure i da od nečega što se lepo zove demokratija, i što ima i dugu istoriju, ne baš u Srbiji ali na ovom kontinentu da, da od toga pravimo demokaturu. Demokatura je karikatura demokratije, i to je ono što se dešava ovde.

Ja vas pozivam da ne učestvujete u tome. Pozivam vas da povučete zakone. Ako vladajuća stranka preko svojih poslanika ima 369 primedbi na vaš zakon, nešto nije u redu, ili vaš zakon ili ti poslanici. I jedno i drugo su razlog da se povuče zakon. Ako ne valja zakon, zato što je loš; ako ne valjaju poslanici, zato što je loše dobar zakon staviti pred loše poslanike. Mislim da je to dobro.

Nadam se da ćete vas dvojica preživeti ovu rekonstrukciju Vlade u smislu mandata, da ćemo uskoro imati dobre preporuke, dobre ponude zakona, naravno, koje će vaši saradnici da vam ponude, da ćete imati više razumevanja i više duha, demokratije nego što je to inače uobičajeno u poslednjih pet-šest godina, jer bez toga nijedan od ovih zakona neće moći da bude sproveden na valjan način.

Tu dolazimo do suštinskog problema našeg društva. Desi se nekad i da bude dobar predlog zakona. Boga mi, desi se relativno često, 30% zakona u ovom sazivu je bilo. To su zakoni koji su okej. Nekih još 30% bi uz dobru doradu mogli da budu dobri, 30% su potpuno besmisleni. Znači, od tih 60% bi bilo jako dobro da smo mi za, koliko trajemo, godinu, godinu i po dana uspeali da donesemo 60% zakona koji su dobri i sprovodivi. Ali ovde su nesprovodivi. Tu imamo puno primera za to.

Neki koji dobro čuju, bar izgledaju da dobro čuju, trebalo bi da nauče da ne dobacuju kad kolega priča.

(Srbislav Filipović: Ti si slučaj, a ne kolega.)

Hoćete li da mi date uslove da govorim ili i vi ne čujete?

PRESEDAVAJUĆI: Samo nastavite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Ne, ne mogu, smetaju mi. Omogućite mi.

Prema tome, zakoni se donose da bi se sprovodili. Kakva su naša iskustva sa tim? Evo, imali smo par godina mitingovanje ovde. Znači, to je bila revija pohvala o tome da će neki zakon o ozakonjenju, koji ima neke veze sa ovim poslednjim zakonom, da donese velike promene kod nas, da će dva miliona bespravnih objekata biti dovedeno u red, da će to sve da se sredi. Danas imamo 500.000 bespravnih objekata više nego što smo ih imali pre dve godine. Pravno utemeljeni objekat koji je urađen po svim propisima je retkost u Srbiji, a retkost je zato što ljudi koji rade po zakonu i u oblasti stanogradnje i u oblasti bilo koje izgradnje imaju probleme. Njima je teško, to dugo traje, to puno košta. Naprosto ljudi gledaju pa kažu – šta to radiš, bre, radiš po zakonu, otkad se to radi po zakonu u ovoj državi? To je strašno.

Imamo ovaj predlog zakona o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka. Ovaj zakon je napisan sa dobrom namerom, nema sumnje, ali je loše ispao. Zašto? Zato što se u doradi, u finalnoj verziji došlo, to će moja kolegica Sonja da govori opširno i pozvanije nego ja, ali samo načelno, zato što je to prepisan zakon sa evropskim pravilima, pravilima EU, ali prepisan na način tako da se zadrži ovo stanje bezvlašća. Taj zakon je nesprovodiv, pre svega zbog toga što on zavisi od podataka koji su zatečeni na terenu i u knjigama.

Kakve oni veze imaju sa realnim stanjem? Da li bilo ko ovde od prisutnih, ne pitam ministre nego njihove saradnike, može da kaže da to što piše u zemljišnim knjigama, bilo gde u Srbiji, odgovara aktuelnom stanju, odnosno realnom stanju sa više od 50% u bilo kom gradu? Mogu da govorim ono što pamtim. Jedno 100 bespravno izgrađenih objekata u poslednjih par godina, a da ne pričam o onome što je bespravno građeno u 20-ak, 30-ak godina i nije urađeno ništa. Od pašnjaka koji su u centru grada, i to je isto, od toga da imate masu legalizacija koje su urađene u poslednjih 15-20 godina ali i dalje nisu upisane u zemljišne knjige, da su katastri praktično kao jedna biblioteka u koju je ušla neka horda pijanih, nepismenih, istumbala sve živo, pa pola odnela, pola donela.

Da li bilo ko od građana Srbije može sa sigurnošću, kada ode u katastar, da zna da ono što njega interesuje tamo odgovara istini? Znam po svom primeru, pa znam po iskustvima svojih prijatelja, poznanika, građana koji mi se javljaju da je to... Katastar je nešto, ima jedna poslovice – može da bude, ali ne mora da znači. Sa pravilnim akcentom. To je nešto što možda jeste, možda nije, i to pravi ogromne probleme. Hajde prvo da završimo taj deo, a onda ćemo lako da sprovedimo dobre zakone ako su napisani sa dobrom namerom.

Imamo još puno zakona koji su napisani sa dobrim namerama, čini mi se, ali koji se ne primenjuju dobro, odnosno to sprovođenje je jako loše. Imamo Zakon o izgradnji gde je krivično delo ako počnete da zidate nešto bez dozvole za gradnju. Imamo, stalno ponavljam, Nebojšinu 8a, „Beograd na vodi“, koji je isto bespravna gradnja, pa je pred beogradske izbore počela gradnja, koliko sam shvatio, autobuske stanice na Novom Beogradu, pored buvlje pijace. Nula dozvola. Znači, nema dozvola ni za šta, za bilo šta što ima bilo kakve veze sa projektovanjem ili gradnjom, taj objekat koji je započet, a posle kažu nije stanica nego parking; ni za parking nema dozvola.

Hajde malo da se bavimo sprovođenjem onoga što je moguće. Imamo zakon, ne set, nego grupu zakona koja definiše izbore, medije, predstavljanje kandidata, pravila izbora. Gde se to sprovodi? Gde u zakonu piše da imate crne džipove sa tamnim staklima bez tablica kao deo izbornog procesa? Gde imate da vas upisuje neko, da udara rečke da li ste došli i da li ste glasali? Gde imate u Poslovniku da neko ko sedi na sednici Skupštine može da vređa svog kolegu bez osnova a da se predsedavajući pravi da to ne čuje?

(Srbislav Filipović: Tebe niko ne sluša.)

Evo sad još jednom, i još se pravi da razume šta ja pričam.

(Srbislav Filipović: Još jednom ćeš da dobiješ.)

Gde se to našlo? Gde se to učilo? Pričamo o prosvetnim zakonima, o digitalnim udžbenicima. Gde se to uči da dođete kao narodni poslanik i da vređate istinu? Pre svega vređate ljude koji su greškom glasali za vas.

Zato, dragi ministri, još jednom, sa željom da ostanete u ovoj Vladi i dalje i sa željom da vaši saradnici dobiju više prilike da vam predlažu dobra zakonska rešenja koja ćete vi podržati, i sa željom da, bar dok traje ovaj mandat, imate manje problema sa poslaničkom grupom koja bi trebalo da vam da podršku a ne da vam piše 369 amandmana kao da ste pogrešili i font i veličinu slova a kamoli suštinu zakona, a da građani Srbije uskoro dođu do toga da imaju vlast koja će poštovati zakone, koja će znati gde su granice države u kojoj se nalazi, koja će znati kojim jezikom se govori u toj državi, koja će znati da li je njihov koalicioni partner terorista ili nije, koja će znati gde i za šta i ko je kada koliko prodao, koja će imati vlast koja neće da se potuca u pola noći od knjižare do kafane koja je zatvorena, nego da ima vlast koja će da radi svoj posao na valjan način.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Povreda Poslovnika, Aleksandar Martinović.

Izvolite, kolega Martinoviću.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Član 107, gospodine Marinkoviću.

Budući da je Zoran Živković rekao da treba govoriti istinu, evo ja ću sada reći istinu: Zoran Živković je idiot; Zoran Živković je kreten.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Martinoviću, kao što sam i njega zamolio malopre, molim vas samo da ne izlazimo sa takvom terminologijom.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Slobodno mi izrecite opomenu.

Dakle, samo idiot i samo kreten može da se raduje onome što se juče dogodilo Marku Đuriću i da likuje danas u Narodnoj skupštini zato što su šiptarski teroristi juče tukli, mučili i na najgori mogući način vređali Marka Đurića, visokog zvaničnika Vlade Republike Srbije. Samo idiot, samo kreten može da se raduje kada neko radi protiv interesa njegove sopstvene države, naravno, pod uslovom da on Srbiju doživljava kao svoju državu.

Samo idiot i samo kreten može da dođe u Narodnu skupštinu i da nama spočitava odnos prema Kosovu i Metohiji, a ja da podsetim tog idiota i tog kretena, kada je dolazio na vlast 2000. godine sa mitraljezima, kada je upadao u Narodnu skupštinu, rekao je da je Kosovo i Metohija demokratsko pitanje. Ne državno, ne političko, ne nacionalno pitanje, nego demokratsko pitanje i, kada on, idiot i kreten, dođe na vlast, on će sa istim takvim svojim idiotima i kretenima koje je doveo na vlast 2000. godine da reši pitanje Kosova i Metohije. Kako ga je rešio? Tako što su pustili 2.000 šiptarskih bandita iz srpskih zatvora, koji su 2004. godine izvršili pogrom nad srpskim narodom na Kosovu i Metohiji i ti isti su ga juče tukli, vukli za kravatu, vukli ga po ulici, pljuvali, vikali mu „Alahu akbar!“, pretili klanjem, i idiot i kreten se danas tome raduje.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Kolega Martinoviću, smatram da nisam povredio Poslovnik.

(Zoran Živković: Povreda Poslovnika.)

Na neki način mogu i da shvatim vašu burniju reakciju, ali, naravno, uz to da se ne slažem sa terminologijom koju ste koristili. Tako da, u interesu toga da nastavimo sednicu na jedan bolji način i u duhu ovih predloga zakona koje imamo danas na dnevnom redu, određujem pauzu od dva minuta da se malo smire strasti u Parlamentu.

(Posle pauze.)

PRESEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Nastavljamo sa sednicom.

(Zoran Živković: Povreda Poslovnika.)

Posle pauze nema povrede Poslovnika.

Dijana Vukomanović ima reč.

Molim vas sve da smirimo strasti i da nastavimo. Sednica je bila stvarno dobra i korektna. Nema razloga, pogotovo u ovom trenutku za našu državu, da se na bilo koji način svađamo i vređamo.

Izvolite, kolegice Vukomanović.

Hvala svima.

DIJANA VUKOMANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Poštovani ministri, poštovane kolegice i kolege narodni poslanici, ja bih želela početak svoje diskusije da započnem citatom. Sledeći primer ministra Ružića koji je takođe čitao obrazloženje zakona koji je uputio u proceduru u Skupštini, ja ću, doduše, čitati obrazloženje koje se odnosi na zakon o udžbenicima. Ne zbog vas – ja znam da, ministre, to vrlo dobro znate – nego zbog građana.

Naime, pred poslanicima se našao Predlog zakona sa sledećim obrazloženjem, govorim o ministarstvu gospodina Šarčevića – nakon nepune dve godine primene, analize i sagledavanja efekata došlo se do zaključaka da pojedini instituti i propisana rešenja ne korespondiraju sa postojećim kapacitetima institucija nadležnih za sprovođenje zakona, da određene pravne institute nije moguće ostvariti u praksi, da su propisane procedure složene, neefikasne i dugotrajne, te da je potrebno određena rešenja precizirati, pojedine institute ukinuti, te celishodnijim rešenjima urediti nadležnost organa i rokove, upodobiti zahtevima procesne ekonomije.

Ključne su ove tri reči – zahtevi procesne ekonomije. Dakle, ja kao poslanik mogu da konstatujem da je došlo do kapitulacije jednog ministarstva i jednog ministra pred realnošću u Srbiji, odnosno da su institucije sistema kapitulirale pred zahtevima procesne ekonomije.

Naime, želim da podsetim na reči vašeg uvaženog prethodnika, ministra Verbića, koji je takođe pokleknuo kada je uputio Predlog zakona o udžbenicima 2015. godine u skupštinsku proceduru i kada je on 15. maja 2015. godine izjavio o Predlogu zakona o udžbenicima, reči ministra Verbića objavljene u „Blicu“ – povlačimo zakon u ovom trenutku, ne zato što bilo ko podleže pritisku, pritisaka takvih nije bilo, mi se suočavamo sa lobiranjem, jer neki od lobista samo što ne iskaču iz frižidera kada radimo, i pojasnio je ministar da su neki od lobista izdavači.

Sada vas pitam, ministre, u jednom demokratskom dijalogu da li se ovaj zakon koji je ministar Verbić naposletku i uputio u proceduru, koji smo mi usvojili 2015. godine, i gde vi sada u obrazloženju konstatujete da institucije nisu izdržale pritisak tih odredbi, da li je bilo možda i u vašoj odluci da nekoliko nedelja pred rekonstrukciju Vlade vi hrabro istupate kao jedini ministar koji kaže da njegov resor i institucije koje su u njegovoj ingerenciji jednostavno ne odgovaraju zahtevima, kako ovde piše, procesne ekonomije.

Ministre, zaista mogu da razumem da vaše životno iskustvo, da vaše profesionalno iskustvo u sferi obrazovanja ima jedan, da tako kažem, svetonazor koji znanje posmatra kao robu, kao robu na tržištu znanja i obrazovanja, ali zaista mislim da su odredbama ovog zakona u svim obrazloženjima zaista izlazile u susret moćnom lobiju, da to tako nazovem. U mnogim zemljama sveta je

lobiranje skroz legitimno. Kod nas, nažalost, ne postoji zakon o lobiranju i to bi trebalo možda zakonski da se uredi.

Da li ste vi imali pritisak, ja vas otvoreno pitam, od izdavačkog, da tako kažem, lobija, ako je tačan podatak, oko 79 izdavačkih kuća, da se derogiraju odredbe još uvek važećeg zakona i da vi uputite skroz novi zakon? Naime, tu postoji mnogo, mnogo obrazloženja izbrisanih iz važećeg zakona, dosta odredbi koje zaista ne idu u korist kućnog budžeta đaka i njihovih roditelja nego idu u korist opstanka na tržištu profitabilnih izdavačkih kuća. Naravno, moja saznanja nisu u toj meri uporediva sa vašim saznanjima, ali zaista, ako vi brišete kriterijum maksimalne maloprodajne cene, ako vi u obrazloženju zakona govorite o prosečnoj marži izdavača, a ne govorite o tome da se drastično smanjio broj đaka koji u Srbiji prima besplatne udžbenike... Tu je prisutan moj kolega poslanik, takođe bivši ministar obrazovanja, koji je 2012. godine izneo podatak da 303.000 đaka prima besplatne udžbenike, a 2017. i 2018. školske godine taj broj se smanjio na 86.000, mada su skoro približna budžetska sredstva, ranije je dato 750 miliona za 303.000 a 571 milion budžetskih sredstava za ovih 86.000 đaka.

Dakle, hoću reći da se ovim zakonom sistemski urušava ustavno pravo dece na besplatno obrazovanje, da je usled restriktivnih mera štednje budžet roditelja izuzetno opterećen, da se daje prioritet zakonima tržišta, zakonima privatnih izdavačkih kuća i da jednostavno mi sistemski uvodimo zakone ekonomije kao mnogo važnije od onog što treba da je strateški cilj Srbije, a to je obrazovanje, ulaganje u naše najobrazovanije kadrove.

Ne mogu da se ne osvrnem, kad govorim o setu zakona koji ste vi uputili u proceduru, na one podatke koje je izneo kolega Vladimir Grečić, da je za 30.000 mladih ljudi, izuzetno obrazovanih kadrova koji su otišli iz zemlje, uglavnom Evropu i Severnu Ameriku, Srbija izgubila odnosno poklonila tim zemljama devet milijardi evra. To je ogromna, nenadoknadiva suma. Ako se mi ovako ponašamo prema osnovcima, njihovim roditeljima, da im i osnovno obrazovanje, srednjoškolsko obrazovanje izuzetno otežavamo, izlazimo u susret ekonomskom profitu, procesnoj ekonomiji, kako je ovde navedeno, mi strateški odustajemo od onoga što je proklamovano isto kao cilj ove Vlade, a to je povećanje nataliteta i zadržavanje omladine.

Vi znate da je na toj listi Svetskog ekonomskog foruma Srbija skoro na dnu liste da zadrži i da privuče nove talante. Navela sam ovu cifru koju je profesor Grečić naveo, da je Srbija poklonila devet milijardi ekonomski najrazvijenijim zemljama zato što je dopustila takav odliv mozgova. Pre dve decenije podaci koje je Grečić navodi kažu da je oko 2% mladih ljudi odlazilo iz Srbije, a sad već 15% mladih obrazovanih kadrova. Znači, to su nenadoknadivi gubici.

Iz tih razloga naša poslanička grupa nikako ne može da da zeleno svetlo ovakvom neoliberalnom, da tako kažem, ali ne iz ideoloških razloga, iz razloga uopšte opstanka i prava dece na obrazovanje. Ako vi na ovaj način razmišljate i

rukovodite Ministarstvom, na kraju će biti ona krilatica – koliko para, toliko obrazovanja. Znači, koliko roditelji mogu da ulažu novca u kupovinu udžbenika, u obrazovanje svoje dece, oni će toliko biti obrazovani, što je zaista degradirajuće i suprotno konvencijama o pravu deteta, suprotno je Ustavu naše zemlje, jer sva deca treba da imaju besplatno obrazovanje. To je proklamovani cilj.

Znam da postoje teškoće, ali zato mi istovremeno, kada usvajamo ovaj zakon o sistemu kvalifikacija... Isto tako morate onda i u nekom obrazloženju reći da, bez obzira na to što uvodimo tu gradaciju, što ulazimo u Evropski sistem kvalifikacija, isto tako je činjenica da naši najobrazovaniji kadrovi, elektroinženjeri, lekari, mašinski inženjeri, IT stručnjaci, iz informacionih tehnologija najviše odlazi iz zemlje. Ova Vlada u kojoj ste vi ministar daje subvencije ekonomski jakim privrednicima iz Nemačke, mislim na „Kontinental“, koji dobijaju subvencije 19.000 evra po zaposlenom, čak i da zapošljavaju naše stručnjake, ali nešto se strateški mnogo greši. Vi ovim zakonom ne rešavate samo problem udžbenika, vi ovim zakonom postavljate celoživotnu barijeru za one mlade ljude koje sistemom, opet, dualnog obrazovanja uvodite u sistem okrutnog darvinističkog tržišta u 15. godini života, pa će oni do penzije, narednih 50 godina, do recimo 65. godine života biti na ovakvom okrutnom neoliberalnom kapitalističkom tržištu gde će zakon procesne ekonomije koju vi pominjete prosto važiti za sve.

To je zaista nešto što je velika nepravda i zaista vam se divim... Izvinite što si dajem slobodu da vam delim savet, ali zaista se divim vašoj hrabrosti da ovakvim priznanjem poraza i kapitulacije resora u primeni zakona koje je ova vladajuća većina pod istim kišobranom donela, vi govorite da je zakon kapitulirao i da mora da se donese novi zakon koji će izaći u susret procesnoj ekonomiji.

Još imam vremena da se osvrnem na drugi set zakona, koji je predočio ministar Ružić, koji se tiče uvođenja sistema elektronske uprave, koji je na tragu obećanja i one ključne reči u ekspozou sadašnje predsednice Vlade, Ane Brnabić, da je dugoročni strateški cilj digitalizacija Srbije.

Neću se osvrutati na jezičke nedoumice, mada dolazim u iskušenje da pročitam isto tako nešto iz obrazloženja, ali rekla bih, ono što meni nedostaje i što zaista vidim kao jedan legitiman cilj jeste da se forsira digitalizacija u zemlji u kojoj ni vodosnabdevanje ni kanalizacija još uvek nisu na nivou kvaliteta života dostojnog čoveka. Ovde ste u obrazloženju naveli dovoljno kriterijuma na osnovu kojih isto vaš dosadašnji rad kao ministra može da se vrednuje. Evo, u obrazloženju je naveden podatak da sve matične knjige treba do kraja 2017. godine da budu prevedene u elektronsku formu i pohranjene u vašem ministarstvu konkretno pitanje, konkretno pitanje – da li je taj cilj ispunjen?

Dakle, ovaj zakon o elektronskoj upravi zaista zvuči kao jedan spisak lepih želja. Navodite uzorne primere Crne Gore, koja ima sličan zakon, navodite

primere visokorazvijenih zemalja, SAD, Italije, Nemačke, ali vi jako dobro znate koliko je još mnogo domaćinstava, da tako kažem, elektronski nepismeno. Prosto, ta digitalizacija je na dugom štapu, a vi, ministre, zaista morate, pogotovo isto u ovim okolnostima rekonstrukcije Vlade, da kažete dokle se stiglo, čime ste zadovoljni, jer vi ovde navodite primere da postoje zaista ozbiljni problemi i u vašem resoru.

Evo, u obrazloženju se kaže da se razvoj elektronske uprave u Republici Srbiji, pored brojnih strateških dokumenata, odvija uglavnom stihijski, nestandardizovano i bez kontrole na centralnom republičkom nivou. Pa šta je vaš zadatak kao ministra državne uprave i lokalne samouprave ako ne da uspostavite tu kontrolu?

Pošto se osmehujete, moram vam dati kompliment da ste odgovorili na moje poslaničko pitanje; dali ste podatke o broju upisanih i brisanih iz jedinstvenog biračkog spiska. Dakle, ima tu mesta da vas kao poslanica i pohvalim, ali zaista mislim da moramo da se uozbiljimo, da svi naši zakoni ne budu spisak lepih želja, nego jednostavno da kažemo građanima šta je ostvarivo, šta nije ostvarivo i gde idemo.

Žao mi je što ministarka Mihajlović takođe nije prisutna. Evo, kaže moj kolega Đorđe Vukadinović da je svima žao, pogotovo nekim poslanicima SNS, u stvari jednom koji je rekao da će dati ostavku ako ona bude ministar i dalje, ali evo, demonstriram žensku solidarnost i nadam se da će ostati u Vladi, ako ni zbog čega drugog onda zbog Zakona o rodnoj ravnopravnosti.

Isto tako da kažem da je ovaj proces rekonstrukcije, kontinuiranih izbora ove Vlade zaista otežan na taj način, to se upravo vidi u ovom zakonu o geopodacima, gde jednostavno nedostaje neko mesto za Ministarstvo zaštite životne sredine. Znači, svi su ovde pomenuti samo ne Ministarstvo zaštite životne sredine, a ako čitate zakon, videćete u članu 10 da bi upravo masa podataka koji će biti prikupljeni trebalo da pripadaju resornom Ministarstvu zaštite životne sredine.

Hoću da kažem da Srbija, i vi kao Vlada i mi kao poslanici gledamo u 21. vek. Mi smo svesni koliko je Evropa odmakla, da ne idem u neke druge repere, da ne pominjem, ali zaista moramo da preuzmemo odgovornost i da kažemo... Ne na ovaj drastičan način na koji je to učinio Šarčević; ja se divim njegovoj političkoj hrabrosti, ili možda neiskustvu, da jednostavno derogira zakon tako što kaže – nisam mogao, institucije ne mogu da odgovore zahtevima aktuelnog zakona i zato uvlačim novi. Jednostavno, moramo da preuzmemo odgovornost i neka to onda bude tema, da se o tome raspravlja u Skupštini. Hvala vam na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, koleginice Vukomanović.

Pre nego što dam reč ministru Šarčeviću, u skladu sa članom 109 Poslovnika, izričem opomenu kolegi dr Aleksandru Martinoviću. To nisam

uradio malopre iz čisto taktičkih razloga, da bismo nastavili u demokratskom duhu ovu sednicu, kako je to rasprava i nalagala od samog početka.

Ministre Šarčeviću, izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ne bih ja ovde odgovarao lično, mada sam dobio mnogo saveta i postao pametniji već, evo, posle ovog vašeg obraćanja.

Ne znam kakve su vaše skrivene ambicije, ali reći ću vam da obrazovanje košta, i u Engleskoj i u Americi i u Srbiji, i da smo mi u budžetu budžetirali velike pare za ono što se zove besplatno. Znači, neko je platio porez, neko je iz tog poreza transponovao sredstva u budžetu za prosvetu i to sve ima svoju cenu.

Da ne bih citirao ljude iz štampe, ne samo iz Srbije, odlaze iz svih evropskih zemalja mladi ljudi. Mislim da smo mi za godinu dana uspeli da proizvedemo više IT stručnjaka nego nekoliko godina unazad, da dizajniramo sistem koji je održiv, da imamo prvi u svetu model programiranja učenja u petom razredu, da su gimnazije od prošle godine u pilotu a od ove godine u velikom kapacitetu nadareni za informatiku, 765 novih budžetskih mesta za IT na fakultetima širom Srbije. I to je samo početak. Znači da, Vlada radi na tome, zna taj problem, imaju ga mnoge bogatije zemlje. IT stručnjak će otići za tri-četiri hiljade evra u Irsku čak pre iz Hrvatske, Mađarske i mnogih drugih zemalja. I to znate. I to piše u novinama.

Kada je u pitanju, ovo što vi kažete, nekakav sukob, pa kako može da bude sada korupcija kada smo ukinuli cenzus? On je stvarao korupciju. Kako može da bude kad smo uveli digitalne? Znate li koliko košta izrada digitalnog? Pa nijedan izdavač se ne raduje digitalnom udžbeniku jer je mnogo jeftinije da napravi štampani i da on bolje zaradi. Pitajte ozbiljne kompanije u Nemačkoj, bilo gde, zašto mnoge evropske zemlje gde postoje monopoli ne idu na digitalne. E u tome sam hrabar, a ne za ovo. Briga mene da li ću da budem ministar, ko da sam se rodio u tome, znate. Mene to nije interesovalo ni u prvom sazivu, ni sada, niti me reč rekonstrukcija posebno zanima. Ja ću svoj posao da radim časno, pošteno, od srca, za dobrobit mladih, ako znam, a neka neko drugi proceni. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Šarčeviću.

Reč ima ministar Branko Ružić.

BRANKO RUŽIĆ: Zaista želim da se zahvalim na ovoj nadahnutoj diskusiji. Samo zbog nekih detalja, prosto da ukažem na činjenice.

Mislim da većina građanki i građana Srbije nije za to da se vraćamo u kameno doba. Mislim da su takođe veoma zainteresovani da žive u jednom modernom vremenu. Digitalizacija jeste jedan od prioriteta Vlade Republike Srbije, ali to nije samo i isključivo tehničko-tehnološki proces, to je i društveni proces par ekselans. Mislim da je to važno da imamo u vidu kada govorimo o tom procesu.

Što se tiče prepisa matičnih knjiga u elektronski oblik, 98% je taj posao završen. To je odgovor na vaše pitanje.

Što se tiče navodne manjkavosti zakona o kome ste govorili gde se ne pominje životna sredina, pogledajte član 5 i pogledajte uopšte odredbe samog zakona i videćete da se praktično polovina odredbi odnosi upravo na životnu sredinu.

Želim da odgovorim promptno, da ne bi bilo nekih nedoumica. Dakle, sve ovo što ste pitali, ja sam vas, eto, udostojio odgovora. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Ružiću.

Poštovani narodni poslanici, u skladu sa članom 87 stav 1 Poslovnika Narodne skupštine, sada određujem pauzu u trajanju od jednog časa. Sa radom nastavljamo u 15.00 časova. Hvala.

(Posle pauze – 15.00)

PRESEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa današnjim radom.

Da li još neko od predsednika poslaničkih grupa ili ovlašćenih predstavnika želi da se prijavi za reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Evo još jedna objedinjena rasprava o zakonima koji međusobno nisu ni uslovljeni ni povezani. Osećam obavezu da to, poput svih mojih kolega iz opozicije, ponovim. To, naravno, nije do naših gostiju iz Vlade, ne odlučuju oni o tome, ali svejedno bih volela da čujem i od jednog i od drugog ministra, ako je ikako moguće, da li oni vide neku uslovljenost i povezanost ovih zakona. Pokušala sam da je vidim i jedino sam došla do toga da možda prosvetna inspekcija geoprostorno razmešta udžbenike unutar unutar nacionalnog okvira kvalifikacija.

Ne vidim apsolutno nikakvu uslovljenost i povezanost, a otima nam se vreme. Nemoguće je u 20 minuta osvrnuti se kvalitetno na sve ove zakone, tako da su poslanici prinuđeni praktično da izaberu jedan i da se njime detaljno bave u nadi da će predlagači zakona razmisliti dublje o nekoj argumentaciji kada je reč o predlozima za eventualno neke promene u tim predlozima zakona.

Fokusiraću se, naravno, na zakon o udžbenicima, ako ostane nešto malo vremena onda i na nacionalni okvir kvalifikacija. Kada je reč o zakonu o udžbenicima, počela bih tamo gde smo se jesenas u stvari razišli i završili, a to su besplatni udžbenici. Podsetiću javnost, ministar zna, njega ne moramo podsećati, da je Poslanička grupa Dosta je bilo imala seriju amandmana u dva navrata kojima smo pokušali da nametnemo temu važnosti besplatnih udžbenika. Mislim da smo donekle i uspeli u tome, da se dosta u javnosti o tome počelo pričati.

Mislim da se i u Ministarstvu više o tome razmišlja nego što se ranije razmišljalo, ali mi i dalje nemamo zakonsko rešenje koje će garantovati da sva deca u Republici Srbiji imaju besplatne udžbenike.

Ovaj put nisam podnosila seriju amandmana, podnela sam jedan jedini vezano za besplatne udžbenike i to tamo gde je i predviđeno unutar zakona, jer u ovom zakonu sad postoji jedan član koji kaže da Vlada može da odvoji sredstva za nabavku besplatnih udžbenika i da će svake godine da vidi koji će to iznos biti, da li za sve udžbenike ili za samo određenu količinu. Želim da se nadam da ćemo mi vrlo brzo tu odredbu zakona početi da koristimo tako da Vlada donosi odluku da nabavljamo besplatne udžbenike za svu decu, a ne samo za onu koja su iz nekih najugroženijih porodica.

Kada je reč o zakonu o udžbenicima, želim da se osvrnem na rešenja koja se tiču izbora udžbenika i kvaliteta tih udžbenika. Kad sam ja išla u školu, postojao je jedan jedini set udžbenika, jedan jedini Zavod za udžbenike koji je to izdavao i onda su se udžbenici nasleđivali. To je bilo i povoljnije i jeftinije i za porodice sa više dece i to je bio jako jednostavan sistem. Kvalitet tih udžbenika je bio grozan, sećam se tih udžbenika, tu jednostavno niste mogli neke delove ni da razumete šta je pisac hteo da kaže.

Mi smo, koliko znamo, u našoj reformi školstva išli na rešenje da se proširi mogućnost, da svi štampaju udžbenike ne bi li to podiglo kvalitet udžbenika. To je jedna hvale vredna ideja, zato što tržište ume da reguliše da za onim udžbenicima koji su kvalitetni vlada velika potražnja i da oni izbiju u prvi plan.

To bi sve bilo u redu da smo mi ostavili tržište da ono samo radi i da ti kvalitetni udžbenici jednostavno sami isplivaju, međutim ne, država je morala da interveniše i da se umeša u taj proces.

Način na koji se država meša u proces izbora udžbenika stvara velike probleme roditeljima u školi. Daću vam primer, jer imam dete u osnovnoj školi. Znači, u teoriji svaki nastavnik može da izabere udžbenik po kome će da radi, a u praksi ne može. U praksi nastavnik ne bira udžbenik, škola bira udžbenik. Imate onda situaciju da nastavnik završi sa udžbenikom koji nije želeo i traži od dece da kupe drugi udžbenik ili, pošto je to zabranjeno pa se neki nastavnici i plaše to da rade, imate kreativne verzije iste stvari kao što je, na primer, da nastavnica hemije želi deci da predoči da postoji 29 hemijskih instrumenata ali udžbenik po kome je prisiljena da radi ima samo sedam. Onda ona prekopira 29 tih instrumenata iz nekog drugog udžbenika pa moli decu da oni kopiraju to dalje i da nose kući i onda prepisuju i crtaju 29 u svoju svesku jer ona nema udžbenik koji je želela i po kome je želela da radi.

Ovo je samo jedan primer šta se dešava u praksi kada ne dajete potpunu slobodu nastavnicima da stvarno mogu da izaberu udžbenik po kome oni stvarno žele da rade, nego namećete praktično zbog nekih kvota, čujem da postoje neke kvote, da moraju na nivou škole svi da imaju isti udžbenik za jedan predmet. To

me vrlo podseća na reformu koju smo uveli, na tzv. izborne predmete. Da se razumemo, u prvom razredu osnovne već mi je bilo jasno da izborni predmeti nisu izborni, ne možete vi da izaberete od tri ponuđena predmeta na koje će vaše dete da ide nego svi idu na onaj predmet za koji se većina opredeli. Znači, tu nema ničeg izbornog. Ista je stvar i sa udžbenicima.

Kada se na taj način mešate u rad tržišta koje ste oslobodili da biste podigli kvalitet, imate kontraefekat – nema podizanja kvaliteta, imate samo rađanje koruptivnih praksi. Što se tiče izbora udžbenika, to smatram velikim problemom. Što se tiče kvaliteta udžbenika, u ovom zakonu je predviđeno, a slično rešenje je bilo i u prethodnom zakonu, da kada neko ima rukopis novog udžbenika, mora da prođe određenu proceduru, ne može tek tako da ga štampa, taj udžbenik mora biti odabran. Zavod za unapređenje obrazovanja i vaspitanja treba da da stručnu ocenu tog udžbenika.

Sada u ovom predlogu zakona propisuje se da Zavod za unapređenje obrazovanja i vaspitanja treba da formira nekakvu komisiju iz reda zaposlenih koja će biti sastavljena od različitih stručnjaka vezano za oblast o kojoj se radi u udžbeniku; znači ako je hemija, onda verovatno hemičari, psiholozi, pedagozi, a ako je likovno, neki umetnici, neki pedagozi i psiholozi i tako dalje. Ta komisija onda dobija određeni rok da taj posao, da da stručnu ocenu u određenom roku. Onda u istom članu zakona se kaže – ukoliko ta komisija u datom roku taj posao ne uradi, Ministarstvo će produžiti rok. Ajde, i to bi bilo u redu, ali onda dalje kaže – ako ni u produženom roku ta komisija to ne uradi, onda će Ministarstvo da formira posebnu zasebnu stručnu komisiju od nezavisnih stručnjaka koji neće biti iz redova zaposlenih u Zavodu za unapređenje obrazovanja i vaspitanja, pa će ta komisija obaviti stručnu ocenu u nekom roku, a troškovi rada te komisije pašće na teret Zavoda, koji nije ispoštovao svoj rok.

Moje pitanje ovde glasi – kako je moguće da u bilo kojoj državnoj instituciji mi imamo probijanje roka a nemamo kaznene odredbe za to i da ne postoji nikakva sankcija koja je predviđena u zakonu za to? To što će navodno Zavod biti kažnjen tako što će platiti troškove rada komisije, to vam je presipanje iz šupljeg u prazno, jer su to svejedno budžetska sredstva.

Možda postoji drugi razlog zbog koga se u praksi ovo dešava, a ovo se dešava u praksi, da te komisije probijaju rokove, jer da se ne dešava, ne bismo tu mogućnost stavljali u zakon. Znači dovoljno često se dešava da sada zakon predviđa da mora da se reguliše šta u tom slučaju.

Možda komisija unutar Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja rokove probija jer nema dovoljno zaposlenih, jer je preopterećena poslom a mi imamo na snazi zabranu zapošljavanja u državnom sektoru. Ja zaista ne znam šta je od ove dve stvari razlog zbog koga ovako nešto uopšte ulazi u zakon. Zaista mislim da ovo ne treba propisivati zakonom, da ne treba u zakonu da ovekovečimo da uopšte postoji mogućnost da državna komisija dva puta probije rok pa da se onda formira treća, nego treba da radimo na tome da rešimo ono što

je uzrok problema, a, kažem, ne znam šta je uzrok. Možda je uzrok nekompetentno rukovodstvo u Zavodu, koje tako haj-hoj ne radi svoj posao pa se probijaju rokovi, a možda je uzrok to što su preopterećeni zaposleni, što ima previše udžbenika, nedovoljno vremena, nedovoljno zaposlenih a novi zaposleni ne mogu da se prime u radni odnos.

Zamolila bih odgovor šta je od ova dva i apelovala bih da idemo na rešenje onoga što je u korenu problema, a ne da stavljamo zakrpu pa da je komisija izvan svega, da rešava problem koji nije rešen na vreme.

Što se tiče kvaliteta udžbenika sa kojima naša deca danas rade, svi smo mi na društvenim mrežama manje-više i svi smo mi na tim društvenim mrežama vidali različite primere iz različitih udžbenika koji su jednostavno komisijama promakli, jer su možda žurili jer jure neki rok.

Pre dve godine, kada mi je sin krenuo u peti razred, sećam se tog prvog dana škole, kada je sa naramkom udžbenika došao kući, došao je grohotom se smejući. Što se, dete, smeješ? Gledao sam malo udžbenik iz informatike. To je, naravno, udžbenik iz tehničkog i informatičkog obrazovanja. Pre dve godine nismo imali informatiku kao poseban predmet, tek kao izborni neki. Kaže, gledao sam udžbenik i mi ćemo, mama, da učimo kako se kompjuter uključuje i isključuje. Onda sam ja uzela udžbenik i deca u petom razredu škole uče ono što znaju otkada su se rodili otprilike, kako se kompjuter uključuje i isključuje, ali je meni pažnju privuklo nešto drugo. Rubrika u tom udžbeniku koja nosi naziv „Za one koji žele da znaju više“ imala je objašnjenje kako se okačiti na internet i tu ste imali detaljno objašnjenu dajlap metodu kačenja na internet. Pre dve godine! Ta metoda kačenja na internet izumrla je otprilike kada se moj sin rodio, tu negde oko 2003-2004. godine. Što je najsmušnije od svega, od sve informatike u tom udžbeniku, to dete nije znalo jedino šta je taj dajlap, jer se sa tim nikada nije srelo. Da je bar bilo u nekoj rubrici „istorija“, to bi i bilo prikladno, ali bilo je u rubrici „Za one koji žele da znaju više“.

Tvit koji sam napisala tim povodom otišao je viralno. Završio je i u jednoj TV emisiji, u kojoj se, pored toga, govorilo i o tome kako se tadašnji predsednik Nikolić telefonom kači na Tviter. I to je nešto sa čime se mi roditelji srećemo a nemamo kome da javimo. Mi možemo samo da stavimo na Tviter, na Fejsbuk i eventualno privučemo pažnju nekog novinara. Ono što bih ja volela da vidim jeste, i podnela sam amandman u tom pravcu, da se unutar Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja, koji već radi i uključen je u taj proces procene kvaliteta udžbenika, otvori neka imejl adresa, neki kontakt centar gde bi ljudi mogli da skreću pažnju na ovakve stvari pa da se onda negde nešto tim povodom uradi.

Naravno, ovo je jedan od mnoštva takvih primera i u tom smislu. Kao što rekoh, od amandmana koje sam podnela samo jedan se tiče besplatnih udžbenika. U ostalima sam se trudila da nađemo rešenja za neke situacije sa kojima se

roditelji sreću u praksi, da bi im se olakšalo da na neki način i oni daju doprinos poboljšanju kvaliteta udžbenika. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar, gospodin Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Dobro, samo da kažem, mnoge stvari, ne samo vama kao roditelju, nego i drugim roditeljima. Upravo zato što su neki programi zastareli i ne prate savremeno doba, kao što je malopre rečeno i što je u Zakonu o sistemu obrazovanja urađeno i usvojen je novi nastavni plan i program upravo petog i prvog razreda osnovne škole i gimnazije i onda to traje četiri godine i polako se zatvaraju ti ciklusi. Tu ste bili u pravu. Zato smo uradili sve ono što smo uradili. Od toga kako da upalim kompjuter sada svi uče programiranje. I tu smo hit. Znači, to smo zaista radikalno promenili.

Drugo, ono što je jako važno, morate znati da je škola živ organizam, da postoje stručna veća, kao i na fakultetima. Znači, postoji nastavničko veće, postoje stručna veća, stručni aktivisti. Neprimereno je da u jednoj školi imate tri biologa a sva tri koriste tri različita udžbenika. Možda jednog dana, i ja navijam za tu ideju, ali znate kada? Kada budemo uradili dobar sistem praćenja kvaliteta prema ishodom učenika, kada taj udžbenik bude jedno od sredstava indikatora šta je nastavnik uradio. Ne svi petice, nego eksterna ocena kaže četvorka, nastavnik prognozira četvorku, došli do četvorke. E, onda ćemo reći jedan od kriterijuma i tada ćemo videti važnost izbora udžbenika. Zasada je to u početnoj fazi i zato to bira nastavničko veće na predloge stručnih veća i organa. Nemoguće je da je taj jedan hemičar baš pametniji od njih nekoliko u stručnom aktivu; moraju se usaglašavati. To je uloga direktora, stručnih saradnika i svih drugih.

Naravno da roditelji u novom zakonu imaju mnogo veću ulogu i Ministarstvo prosvete je napravilo model opštinskih saveta. Takođe je dizajnirano da oni ne budu mrtvo slovo na papiru sa lokalnim samoupravama, da aktivisti direktora škola, rukovodioci budu profi u obavezi da ih sazivaju i da rukovode njima.

Novi alati za merenje i vrednovanje kvaliteta rada ustanova, govorim o preduniverzitetskom delu, imaju za cilj da uključe pun kapacitet roditelja. Sadašnje eksterno vrednovanje će biti eci-peci-pec, roditelji VI/2, petnaesti po redu i slučajan uzorak. Gledamo da ukupan roditeljski tim da kompletno svoje mišljenje o onome za šta može biti pitano.

Kada su u pitanju saradnici, Zavod nije veliko telo. Bilo bi glomazno državi da plaća telo od 300 ljudi. Zato smo mi na taj broj zaposlenih angažovali 200 saradnika, najboljih nastavnika iz struke po raznim oblastima iz svih delova Srbije. Obučavamo još 300. To smo radili kada nismo imali čak ni pare u budžetu. To je sada resurs da najbolji nastavnici, koji imaju decu sa takmičenja, koji su zaista reprezentivi svoje struke, čine te dodatne komisije. Zato ste videli da mora biti jedan praktičar u komisiji da bi to bilo.

Zavod nije kažnjen. On je nezavisno telo, ne mogu ja kao ministar da ga kaznim. Zavod je pod ingerencijom Vlade, direktora Zavoda postavlja Vlada, ali je praktično da, ako neko promaši rok, a to je svakako izuzetno, nije pravilo, neka taj snosi posledice, jer ostali će morati da plate takse za ovo ili ono. Zašto bi neko ko nije uradio svoj posao izmanipulisao pa neko drugi da plaća za njega? To je nešto što podstiče odgovornost, ali govorim – izuzetno.

Ja sam trenutno sa radom Zavoda izuzetno zadovoljan. Na poslednjem kolegijumu sam ih hvalio, što nije običaj. Prošli put u Skupštini ovde sam i te kako imao šta da kritikujem, i ono što smo mi ambiciozno zamislili. Zavod je na ivici izdrživosti svojih kapaciteta, zato i angažujem ovoliko ljudi, ali su to domaći eksperti.

Nismo angažovali za debele pare, koje nemamo, ne znam kakve belosvetske i po strategijama i po svemu što je donošeno, nego zaista ti ljudi su živi i zdravi, imaju svoja imena, svoju karijeru koja je ostvarena i oni su samo počastvovani time što možemo da ih promovišemo u izuzetne nastavnike. Tako da te stvari se apsolutno menjaju i mislim da će to svi roditelji moći da primete.

Samo još nešto. Znači reforma petog razreda je upravo ovo što sam rekao, uloga Saveta roditelja, izuzetno vodimo računa o kvalitetu ukupne nastave pa i udžbenika. Tako da, kada govorimo o nasleđivanju, četiri godine će trajati. Znači, o svemu smo probali da vodimo računa. U timu za izradu zakona mnogo roditelja je učestvovalo, gomila izdavača, nikog nismo promašili da pitamo za mišljenje. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, pre nekoliko dana ministar Šarčević je u jednom intervjuu izjavio da mu nije stalo da ostane ministar. Pošto se sprema rekonstrukcija Vlade pa pošto mu nije stalo da ostane ministar, to znači da on uopšte i nema više motivaciju da unapredi rad Ministarstva i da mu nije stalo da ovi zakoni budu kvalitetniji i bolji nego što su ovde nama predloženi pa ja predlažem, prvo, da Narodna skupština donese odluku da se sva tri zakona vrate dok se ne izvrši rekonstrukcija Vlade, pa da onda vidimo ko će biti novi ministar i da li će on stati iza ovih zakona ili neće.

Zašto ja ovo govorim? Zato što mi je mnogo sumnjiv nastanak ovih zakona, posebno Zakona o udžbenicima. Vi znate da je pre nepune tri godine, još u vreme ministra Verbića, donesen zakon o udžbenicima. Neću ja ništa lepo da kažem o ministru Verbiću, uostalom i ne poznajem ga, ali protiv njega se digla udžbenička mafija. Tu mafiju je predvodila Gordana Knežević Orlić. Ko je Gordana Knežević Orlić? Ona je još uvek šef Udruženja izdavača udžbenika, a u isto vreme je direktor privatne izdavačke kuće „Klett“. *Klett*, izdavačka kuća d.o.o.

Šta je bilo? Je li „Kle“ ili „Klett“?

(Marko Atlagić: „Klet“.)

Ovde su dva t, ne dva e, ali nije bitno; strani naziv.

Ona je napadala taj zakon jer nije odgovarao njenoj firmi i još nekim privatnim firmama koje izdaju udžbenike. Ona se, naravno, zalagala i za uvođenje digitalnih udžbenika, čija bi se upotreba, naravno, naplaćivala. Onaj koji bi se ulogovao na internet da koristi taj digitalni udžbenik, on bi morao da plati na jedan od načina plaćanja. Ona dakle zastupa interese svoje izdavačke kuće i izdavačke mafije koju predvodi.

Mi smo najkvalitetnije udžbenike imali kad je jedini izdavač bio „Zavod za izdavanje udžbenika“. Tad su udžbenici bili najjeftiniji.

(Branka Stamenković: I najnerazumljiviji.)

Nije tačno, bili su vrlo razumljivi. Ja sam po tim udžbenicima učio, zato sam ovako pametan, Branka. Ti si, izgleda, po ovim novim učila.

(Branka Stamenković: Ja sam učila upravo iz tih.)

Dobro. I sada ti, što kaže Branka, razumljivi udžbenici koje izdaju privatni izdavači obično imaju velike falinke. Govoriću tek o tim falinkama. Da vidim prvo šta radi udžbenička mafija.

Pošto sam ja savladao još u najranijem detinjstvu, nisam ni prohodao, uključivanje na internet pa mi nije bio potreban nikakav udžbenik, ja sam to malo tamo istražio i došao do egzaktnih podataka. Svi udžbenici od prvog do osmog razreda, kad bi bili kupljeni, dakle kad bi ih roditelji kupovali, koštali bi za jednu školsku godinu 50 miliona evra. Od tih 50 miliona evra, prema sadašnjem stanju na tržištu udžbenika, 16 miliona evra ide na izdavačku kuću „Klet“, „Klett“, „Klett“, „Klett“, „Klep“.

(Marijan Rističević: „Klep“.)

Evo, zna Marijan, on je ekspert za kleptokratiju.

To je 31,57% ukupne vrednosti udžbenika za jednu školsku godinu. Ili u dinarima, ako hoćete da vam kažem, to je 1.909.447.538 dinara.

Na drugom mestu je Privredno – čuj, privredno – društvo za izdavačku delatnost „Novi Logos“. Oni učestvuju sa 21,54%, što bi iznosilo u evrima 10.856.376 evra i 58 centi.

Evo, ovih 58 centi može kao bakšiš ministru, da zaokružimo.

(Mladen Šarčević: A što bi meni dao bakšiš?)

A kome ću? Ti si odgovoran za sve ovo. Ko, jesam li ja?

(Mladen Šarčević: Nisam.)

Ja mogu samo za ratne zločine biti odgovoran, ni za šta drugo.

Javno preduzeće „Zavod za udžbenike“ učestvuje samo 12,94% u ukupnoj vrednosti udžbenika koji se prodaju u toku jedne godine – 6.519.870 evra.

Ministre, smiri malo živce, imam još mnogo da ti kažem.

Znači, „Klet“ izdavačka kuća 15 miliona 912, skoro 16 miliona. Privredno društvo „Novi Logos“ skoro 11 miliona, a „Zavod za udžbenike“ šest i po miliona.

„Zavod za udžbenike“, koji ima najbolje kadrove, koji ima najveće iskustvo i koji je svu čistu zaradu po odbitku onoga što se isplati za plate... Plate su mu solidne uvek bile, ne znam kakve su sad; sad ste ga ugrozili ovom mafijom, štiteći njene interese. Taj „Zavod“ je izdavao ogroman broj najvrednijih, vrhunskih knjiga iz svih oblasti naše nauke i kulture, sabrana dela najumnijih ljudi iz srpskog naroda. Nemojte da vam nabrajam, od Josifa Pančića, Mike Alasa, Jovana Cvijića i dalje.

Sad neko drugi ovu masnu zaradu uzima. Ovo je najmasnija zarada, jer je uvek sigurno da ćete realizovati profit na tržištu, pogotovo ako imate razrađen sistem potkupljivanja nastavnika koji će se opredeljavati za udžbenik određenog izdavača. Zato dolazi u određenim školama da jedan nastavnik iz istog predmeta odredi udžbenik jednog izdavača, drugi drugog, treći trećeg. Rukovode se ljudi sopstvenim interesima; ko na koga prvi naleti. Pogotovo kakva je situacija kad učenik mora u toku školske godine da promeni školu; može celi komplet udžbenika odmah da menja.

I cena udžbenika je mnogo veća sada nego što je bila ranije. Ranije su cene udžbenika za osnovnu i srednju školu bile najjeftinije i opet je bila dobra zarada – da se od te zarade isplate plate, da se Vladi u budžet isplati određen procenat i da se štampaju dela od najveće vrednosti za našu nauku i kulturu.

Ima tu još vrlo važnih izdavača. BIGZ školstvo. Zna li ko je vlasnik BIGZ-a sada? Neki Hrvati su to kupili, neka hrvatska firma, i oni nam sad izdaju udžbenike za 3.923.000 evra, skoro četiri miliona. Pa onda Preduzeće za izdavaštvo, proizvodnju i trgovinu „Eduka“ d.o.o. – 3.268.000. Pa neki „Kreativni centar“ – to bi Branka mogla da zna; izade Branka – 2.000.000. „Data status“ d.o.o. – samo nazive slušajte, sve vam je jasno – 2.000.000. *The English Book* d.o.o. – ili „di-ou-ou“; kako bi to na srpskom zvučalo, možete misliti – 1.548.000. Privredno društvo „Gerundijum“ d.o.o., Beograd, Palilula – 1.424.000. Ja znam šta je gerund, ali šta je gerundijum? Da li bi mi to mogao profesor Marijan Rističević pomoći? Gerundijum, je l' to vrsta cveća, šta je to?

A vidite ovaj naziv sad – „Akronolo“. Hajde nađi mi na Guglu šta znači „Akronolo“. Oni imaju zaradu 1.253.500. „Matematiskop“ d.o.o. – 384.000. Pa onda su ovo sve niži iznosi, da ne idem dokraja.

Je l' to grehota pred našim narodom, pred našom državom, da ovi mangupi zarađuju toliki novac prodajući udžbenike sumnjive vrednosti našoj deci?

A šta je rešenje? Rešenje je da izdavač opet bude monopolista na tržištu udžbenika, da se svake tri ili svakih pet godina obnavljaju konkursi, pa ako se neko pojavi sa boljim udžbenikom, da se onda njegov unese u upotrebu, sa svim obrazloženjem, a da se povuče stari. Pazite, udžbenik logike akademika Mihaila

Markovića koristio se u gimnazijama više od 30 godina, možda i 40. Ja sam ga koristio u gimnaziji, pre mene 20 godina, a posle mene možda još toliko i više. Boljeg od toga nije bilo naknadno. Kad se uradi dobar udžbenik, onda je on trajan, onda je njega lako doraditi, da se naučne inovacije u njega unesu itd.

To je što se tiče mafije. A što se tiče sadržaja udžbenika, e, tu je Ministarstvo pogotovo palo na ispitu. Ja sam konsultovao samo udžbenike istorije i udžbenike srpskog jezika i književnosti. I sad, tamo se uči i svetska književnost i, zamislite, umesto da se više pažnje pokloni ruskim klasicima, francuskim, nemačkim, engleskim, pa čak i Amerikanci već imaju klasike svoje književnosti, uči se hrvatska književnost, slovenačka književnost. Franca Prešerna moraju da uče naši đaci. Ko je France Prešern, znate li vi to? Lažno se predstavljao, Lovro Kuhar. I umesto da je pisao neki priručnik za kuvare, on napiše... Šta je ono napisao, „Sonetni venac“? I sad naši đaci treba to da čitaju i da uče kao značajno i vredno književno delo, a nije.

Naše đake teraju da čitaju „Smrt Smail-age Čengića“ pod imenom lažnog autora koji se zvao Ivan Mažuranić. Ivan Mažuranić, to svedoči Ljuba Nenadović... Jesu li to „Pisma iz Italije“, gde si ti to čitala, Nataša, pa si mi šapnula malopre? Piše on u svojim sećanjima kako mu se žalio Njegoš da je, dok je bio u Zagrebu, sreo jednog lacmana koji mu se divio kako piše dobre spevove. Pitao ga je – imaš li nešto novo što si napisao? Naivni Njegoš se pohvali – evo, baš sam napisao spev o ubistvu Smail-age Čengića. A ovaj navalio – daj mi da pročitam, daj mi da pročitam, poslaću ti poštom, poslaću ti sigurno. I nikad ga više Njegoš nije video.

Ja imam sabrana dela Ivana Mažuranića, čitao sam ih. Znae, ja sam se u ovih 12 godina „službenog puta“ bavio naukom. Kakve su njegove pesme? Odvratne, ko da ih je sekirom sekao. Ništa se to više ne može čitati; možda za Hrvate ima neku istorijsku vrednost. On je pokušao da bude ljubavni pesnik, ali kad na nakaradnom nekom jeziku, lošeg stila, izjavljujete ljubav, to deluje užasno a ne budi nikakve emocije. I on je uklopio i Njegoševo delo.

U vreme Kraljevine Jugoslavije nauka je dokazala da je to Njegoševo, nesumnjivo. Posle Drugog svetskog rata pojavio se Đilas i rekao – ne, to je Ivana Mažuranića; jer ako to vratimo Njegošu, Njegoš neće biti nimalo veći nego što je inače, a ako to damo Mažuraniću, onda ćemo imati dva velikana a ne samo jednoga. To su Đilasove reči. I vi dozvoljavate da je takav udžbenik u upotrebi.

Hajdemo na istorijske udžbenike. Pišu neki autori naših istorijskih udžbenika o nekoj Posavskoj Hrvatskoj. Srednjovekovna Hrvatska je bila samo jedna. Prostirala se od reke Cetine do planine Gvozda. To je današnja Petrova gora, jer im je tamo poginuo poslednji kralj, Petar Svačić, 997. godine u ratu sa Mađarima. Negde 1102. godine Hrvatska je postala sastavni deo Mađarske i nestala kao država. Ubacili su hrvatski falsifikatori da je slavonski knez Ljudevit Posavski zapravo knez neke Posavske Hrvatske, koja nikad nije postojala.

Znate li vi iz Ministarstva gde se prostirala ta slavonska kneževina? Na prostoru današnjeg Hrvatskog Zagorja. I tu su živeli Slovenci. To je Slavonija. Kad su Hrvati to osvojili, valjda u vreme kralja Petra Krešimira Četvrtog, kad im je država bila najveća, onda je on bio kralj Dalmacije, Hrvatske i Slavonije.

Oni govore drugim jezikom, kajkavskim, koji se razlikuje od čakavskog. Jesu oba slovenska, ali mnogo različita. I sad se naši đaci povode za njihovim falsifikatorima i kažu da je to Posavska Hrvatska, a kad je Ljudevit Posavski poražen u ratu sa Francima, prebegao je Srbima. Gde je mogao prebeći Srbima? Odmah preko reke Save. On je stolovao u Sisku, pobegao preko Save Srbima, a onda na prevaru ubio srpskog župana u tom delu gde je pobegao i hteo da preuzme njegove vladarske pozicije. Srbi ga, ogorčeni, najure, zamalo ga ubiju, i on pobegne u Hrvatsku. I tamo ga hrvatski knez – je l' se Borna zvaše, Nataša, kako mu beše ime? – isporuči Francima. Jadni Srbi, da se nađu na usluzi, da pomognu da ga spasu, a ovi Hrvati, nemilosrdno, odmah ga predaju.

Nema u našim udžbenicima istorije gde se prostirala prvobitna srpska država, gde joj je bila prestonica. Nigde ne piše da je u Skadru bila prestonica cele Srbije, kojom je upravljao arhont Srbije, srpskog roda ali postavljen od strane vizantijskog cara, i da je ta država obuhvatala celu Bosnu, Rašku i Srbiju do Morave. S druge strane Morave u to vreme je bila Bugarska. Naravno, Bugari koji su ovladali srpskim teritorijama i velikim delom srpskog naroda. U jednom trenutku su celom Srbijom ovladali, a to dugo nije trajalo. Nigde toga nema. Zašto toga nema u udžbeniku istorije?

Hoće li nam to ova Gordana Knežević Orlić ispraviti? Neće. To može samo da ispravi „Zavod za udžbenike“ u saradnji sa Akademijom nauka, Odeljenjem za istoriju. I da se isprave svi ti nedostaci koji se tiču naše prošlosti. Bila je velika kampanja protiv jednog udžbenika istorije jer je autor pisao o komertitima. Više od dve trećine današnjih Hrvata su komertiti. Njihovi su preci bili pravoslavni, prešli u katoličku veru pa onda pohrvaćeni.

(Predsedavajući: Privedite kraju, kolega Šešelj.)

Šta su bosanskohercegovački muslimani nego bivši Srbi pravoslavci koji su prešli na islam? I tako dalje.

Imam ove četiri minute što mi je Branka ostavila.

PREDSEDAVAJUĆI: Nemate. Nije moguće.

Reč ima ministar Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ja ću se sa poslanikom složiti u mnogo čemu, ali krenuo bih redom.

Nije formulacija „ne želim da budem član Vlade i ne znam šta ću da radim“, nego „ne želim po svaku cenu da me neko time ucenjuje ili da me preslišava kao dete“. To je velika razlika.

(Vojislav Šešelj: Nisam rekao da ne želi, nego da mu nije stalo.)

Ali, Vojislave, ja kažem ono što mislim. Pa verujete li vi novinarima ili meni ono što vam ja sad kažem? Ako bude... šta god, izaberite od ta dva. Te dve stvari nemaju veze jedna s drugom.

Ja nisam izmislio priču o tome da se pojavi tržište udžbenika, to je doneto tim zakonom 2015. godine. Tada je „Zavod“ izgubio ingerencije koje je izgubio. „Zavod“ je imao velike plate, i veliku maržu, i veliku mrežu i kamo sreće da se bolje organizovao, da je shvatio da je došlo do promena na tržištu, što je u tadašnjoj nekoj vlasti urađeno po drugim evropskim zemljama. Ja samo mogu da polemishem i prihvatim da li je bolji „Zavod“ ili svi drugi, ali to sam ja zadesio i to je tako sada.

Neće ni pomenuta koleginica ni bilo ko od ovih pomenutih firmi da piše nijedan udžbenik po svom ćefu. U pitanju je nastavni plan i program. Ako ste bili malopre odsutni, rečeno je da se radi reforma prvog i petog razreda i prvog srednje škole.

Ovo je za vašu informaciju i prilika za javnost. Napravili smo tim ljudi prvi put, koji će imati petoro ljudi, za početak, iz oblasti koje ste vi rekli – od bukvara, od pedagoga, od istoričara, geografa i profesora jezika i književnosti. Cela svetska nacija ima tzv. svoju ličnu „nauku“; pod navodnicima nauku, to je ono što je samo vaše. To je ono o čemu ste vi pričali. To je ono zašto to nismo ranije uradili. Idite u Koreju, Kinu, bilo gde, svako to smatra svojim blagom. Dođu stranci u tu zemlju pa i to uče. To „nemamo se čega stideti“ mi sada radimo. I napravili smo dogovor da sa nama to rade ljudi iz Zavoda za unapređenje vaspitanja i obrazovanja Republike Srpske. Smatramo to zajedničkim dobrom. Takođe, to radimo zarad svih Srba u regionu i Srba u dijaspori, tako da o tome i te kako mislimo i tu delimo mišljenje.

Ko je sposobniji, ko ima bolje recenzente, ko je shvatio da je tržišna utakmica udžbenika, njegovo je. Ne mogu ja da mu solim pamet. A 2015. taj isti zakon je to doneo. Mi vraćamo sada ukidanje tog cenzusa, čuvenog, gde je „Zavod“ izgubio i to što ste nabrojali. Znači, mi ga vraćamo u život. „Zavod“ mora da shvati, raspitajte se, ja sam sa Dragoljubom Kojčićem odličan prijatelj, šta se mora dizajnirati kod njih da budu ozbiljniji na tržištu. A drugi ne dovode strance da rade udžbenike; dovode domaće, uzimaju nastavnike odavde iz Srbije.

Ali mnogo je važno, s vama ću se složiti, da je država bitna šta će se staviti da se uči, a nije volja izdavača da napravi kako on hoće. To ne može da radi ni kada bi hteo. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Mi moramo biti u situaciji da za sve đake petog ili prvog razreda srednje škole itd. u celoj Srbiji budu jedinstveni udžbenici iz jednog predmeta. Za nacionalne manjine da se prevedu ti udžbenici na njihov jezik, a da oni posebno imaju svoju nacionalnu istoriju i kulturu i svoju književnost. Sve ostalo da bude jedinstveno na nivou Srbije. I da svi udžbenici u digitalnoj varijanti budu na internetu. Neko ne mora da kupi nijedan udžbenik

ako se uspešno služi internetom i ako mu je lakše da uči na internetu, da tako savlađuje predmete. Dovoljno je, dakle, da sa tabletom krene u školu, ima sve udžbenike pri ruci.

Ali mi da obezbedimo da država vrati monopol. I da vrati monopol na profit iz ovog posla sa izdavanjem udžbenika, jer to je suviše lagan profit da bi bio ustupljen privatnicima. Privatnici zapravo bez ikakvog truda i napora dolaze do velikih para. Nek objavljuju beletristiku. Hajde nek objavljuju poeziju pa probaju da zarade nešto. Niko na poeziji ne može ništa da zaradi. Može na beletristici, ako zaista ima kvalitetne romane ili romane autora koji su se pročuli ili prevode dobrih stranih romana. Teško i na naučnim delima da se može zaraditi, jer naučna dela, svelo se na to, objavljuju samo naučne ustanove, retko koji izdavač; samo ako je nešto baš naročito traženo, onda se u to upuštaju.

Kao što je neophodno da nam fakulteti objavljuju udžbenike, samo ne mislim kod fakulteta da moraju udžbenici biti ujednačeni; tamo je ipak malo viši, naučni nivo savlađivanja predmeta. Može svaki nastavnik, ako želi, da ima svoj udžbenik, ali ne sme mu biti obaveza da ima; jer ima bar 20% nastavnika kamo sreće da nikad nisu ni pokušali da pišu univerzitetski udžbenik.

Nije to sad stvar ovog zakona, to je drugim zakonom uređeno.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Dozvolite, pošto je dopuna onoga što ste vi rekli, pa ja vama i radi ukupne javnosti.

Mi smo u poslednje dve godine krenuli da obnavljamo školske biblioteke po Srbiji, što 25 godina nije rađeno, možete proveriti. Bitno je da određeni fond knjiga bude u školskim bibliotekama. U bibliotekama rade ljudi svih profila – istina, i bibliotekari – znači pretvoreni su u slučajne knjižničare pa i ne znaju šta će izdati sem onoga što piše u broju. Ne znaju posavetovati. Sad smo u budžetu sklonili pare da dođu stručni časopisi i niz drugih stvari.

Znači ne mora, ja sam učio iz sestrih knjiga. Mene su učili da je udžbenik pomoćno nastavno sredstvo, a odakle ću ja naučiti, to je moja volja. Ako su sve škole na akademskoj mreži, na internetu i imaju pristup učenju, i te kako je to resurs. U zakonu i stoji da postoje razne forme i načini učenja, nije jedina štampana forma.

Ne otima se niko po Evropi za digitalne udžbenike. Skupo ih je napraviti, a ne možete ih skupo prodati. I ne može ceo taj digitalni set da vam zadovolji celu knjigu. On mora biti priručnik uz to.

U ovom zakonu stoji da će država i te kako voditi računa šta to može biti obavezno, a šta se ne sme tražiti od roditelja, da bi se ta trgovina podigla. Znači, ovde ima hiljadu mera zaštite, o kojima ste i vi govorili, pošto znamo, živimo u istoj zemlji, šta se sve može desiti. Izuzetno visoke, drakonske mere za svaki vid

pokušaja korupcije ili sukoba interesa, tako da mislim da ćemo ovime poboljšati stanje.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovani predstavnici ministarstava, uvažene kolege narodni poslanici, poštovani građani, poznato je da ja uvek vodim živu i, rekao bih, zdravu polemiku sa ministrom prosvete, gospodinom Mladenom Šarčevićem, i smatram ga za jednog od ministara u Vladi Republike Srbije koga posebno cenim zato što ima svoj stav i uvek je spreman da ga kaže. Vrlo retko se oko čega slažemo, ali vodimo kvalitetnu i otvorenu polemiku. Nadam se da će to tako biti i sada.

Ono što je ovde za pohvalu jeste jedan detalj iz Predloga zakona o udžbenicima, a radi se o članu 12 – upotreba jezika i pisma, gde se kaže jasno u 1. stavu da se udžbenik, priručnik, dodatno nastavno sredstvo, didaktičko sredstvo i didaktičko igrovno sredstvo izdaje na srpskom jeziku i ćirilicnom pismu. Dakle, to je, što se kaže, da pređemo sa reči na dela, da ne bude štitimo ćirilicu a nemamo nijedan mehanizam zaštite ćirilice kao glavnog državnog pisma u ovoj državi. Dakle, ovo su primeri kako može da se pređe s reči na dela i kako može zaista da se štiti ćirilica kroz jedan zakon i onda smo rešili pitanje, nema nikakvih drugih udžbenika sem udžbenika na ćirilici. Naravno, ne računajući udžbenike za određene, posebne sfere, koje iz određenih razloga, bilo da su u pitanju nacionalne manjine ili neki drugi razlozi, treba da budu i na nekom drugom pismu.

Gospodine ministre, dužan sam da postavim i niz pitanja koja mislim da su ostala otvorena u ovim vašim zakonskim rešenjima. Konkretno, odmah da pređem na Predlog zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije. Šta se desilo sa magistrima iz starog školskog sistema, da li su definitivno svedeni na nivo mastera, da li je to baš isto, da li može na neki drugi način to da se reši? Slična je sudbina i specijalizanata, to ćete vi znati bolje da mi objasnite, ali ovo za magistre mi je posebno važno.

Drugo pitanje se tiče upravo pomenutog sukoba interesa. Evo, primera radi, direktor Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, gospodin Zlatko Grušanović, jeste koautor čitanke za srpski jezik od petog do osmog razreda jednog privatnog izdavača. Sad, kako on kao autor kod jednog privatnog izdavača može da štiti interes države i da li će više da vodi računa o interesu tog privatnog i drugih privatnih izdavača kod kojih, eventualno, može da se pojavi kao izdavač, a zapravo bi trebalo da štiti interese države? Dakle, veoma važno pitanje.

Važno pitanje je i pitanje uvoza udžbenika. Ako to postoji, gospodine ministre, a ja vas molim da mi to pojasnite ili me demantujete, naime, da li se određeni udžbenici za nacionalne manjine koriste zapravo iz uvoza; na primer, iz

Federacije Bosne i Hercegovine za tzv. bošnjački jezik? Da se ne vraćamo na taj spor da li taj jezik postoji ili ne postoji, da li je to varijanta srpskog jezika itd., ono što je ovde važno jeste da li se ti udžbenici štampaju u Srbiji ili se uvoze udžbenici iz Bosne i Hercegovine i kako udžbenici iz druge države mogu biti udžbenici u našoj državi. Ako je to tačno, ponavljam, i molim vas da mi odgovorite na to pitanje.

Sledeće pitanje se tiče besplatnih udžbenika. Prosto, to je jedno bolno i važno pitanje – da li je obrazovanje u Srbiji besplatno ili nije? Kako roditelji mogu da priušte sebi da svu svoju decu opreme za školu maksimalno kako je to potrebno? Da li je tačno da komplet udžbenika od petog do osmog razreda košta 18.000 dinara, a recimo, komplet udžbenika za niže razrede možda nešto manje, orijentaciono oko 10.000 dinara? Primera radi, kako ja, koji zajedno sa svojom suprugom brinem o petoro dece, mogu da to finansiram, a računajte da smo i supruga i ja zaposleni pa opet imamo problem tih, u proseku koliko je to, neka je 15.000 prosek, puta petoro dece, 75.000 samo za udžbenike? Zamislite kako je onda onim ljudima koji nisu zaposleni, gde jedan suprug nije zaposlen, ili sve većem broju porodica, ne znam da li su dovoljno primetili naši statistički zavodi koje su samohrane porodice, porodice u kojima nijedan član nije zaposlen, što je jedan potpuno novi fenomen.

U tom smislu veoma je važno da vidimo kako možemo dodatno da olakšamo porodicama, a posebno u funkciji ove porodične politike koja se posle šest godina vlasti Srpske napredne stranke konačno pojavila na obzorju fokusa Vlade Republike Srbije i predsednika Srbije. Ja zaista osećam veliku satisfakciju posle sedam godina bavljenja politikom da je sve ono što su Dveri govorile od 2011. godine sada postala politika Vlade Republike Srbije i predsednika Srbije. Ne bih se sad vraćao na to zašto im je trebalo šest godina da se sete da je bela kuga najveći državni problem, zaista osećam jednu veliku moralnu i političku satisfakciju što je konačno jedan predsednik države Srbije shvatio da je problem bele kuge državni prioritet broj jedan.

Zato je veoma važno da i o ono što vi možete da uradite u sferi obrazovanja, kada se tiče pojeftinjenja školovanja dece u Srbiji, kada se tiče brige o siromašnim porodicama i siromašnoj deci, da nam se ne bi školovali samo bogati, bude nešto o čemu svakako treba da vodite računa.

Tu mi se posebno dopao govor kolegice Dijane Vukomanović i mislim da je to bio, koliko ja pratim skupštinski rad u Srbiji, posle mnogo godina i decenija zaista jedan iskreno levičarski i socijalistički govor koji odavno nisam čuo. A imamo ovde i Socijalističku partiju i razne kvazilevičarske i socijalističke partije koje ne smeju da pomenu nijedan od problema koji je pomenula gospođa Dijana Vukomanović, a pre svega tu borbu obrazovanja sa kapitalizmom, sa statusom kolonijalne države, što mi nesumnjivo jesmo, i uopšte borbu da imate neku socijalizaciju društva u kom će siromašni slojevi moći normalno i

ravnopravno da funkcionišu sa jednim divljim kapitalizmom i sve većim socijalnim nejednakostima u našem društvu.

Ono što ovde želim posebno da istaknem jeste ono što sam u više navrata sa vama i lično razgovarao, gospodine ministre, u raznim skupštinskim prilikama, a to je da morate... Ja nisam siguran da li ste to uradili, evo vi me demantujte ako jeste, ja ću vam prvi čestitati. Ako se sećate, bio sam prvi koji vam je javno čestitao uvođenje uniformi u naš školski sistem kao jednu važnu i dobru stvar. Dakle nemam problem kao opozicija ovoj vlasti da pohvalim svaku dobru stvar koju Vlada Srbije uradi pa tako nisam imao problem ni sa tim. Ali sada vas pitam – da li ste konačno uveli red u strateške prosvetne predmete, koji moraju da postoje u školama i koji ne mogu biti predmet ikakvog tržišta, ikakve tržišne utakmice, ikakvih privatnih izdavača i tome slično?

Znači, ne može bilo ko da radi udžbenike iz srpskog jezika, iz srpske istorije, iz srpske geografije i onih strateških predmeta koje država mora da definiše. Znači, nema tržišta, nema jeftinije ponude, nema bilo kakve druge prazne priče. Mora da se zna šta je srpski jezik, šta je srpska istorija, šta je srpska geografija.

Razgovarali smo već o tome i vi ste mi tada obećali da ćete voditi računa o tome, pa vas molim da mi pojasnite da li ste u međuvremenu povelili računa o tome, jer ja zaista nisam pristalica stranih izdavača i te vrste prepuštanja našeg tržišta izdavanja udžbenika bilo kome sa strane. Znači, država zaista treba da ima monopol na izdavanje udžbenika, jer država mora ili da postoji i da se pita nešto u sopstvenom državnom uređenju ili države nema i onda se pitaju tajkuni, razni strani monopoli ili ko zna kakvi spojeni politički uticaji koji žele da raslabe jednu državu, a najbolji način da raslabite jednu državu jeste da uništite njeno obrazovanje i njen obrazovni sistem.

U tom smislu želim da vam postavim i tu nekoliko pitanja koja se tiču upravo ovog zakona o prosvetnoj inspekciji. Znam da ste vi imali uvid u to kako izgleda pogrešna inspekcija u nekom prethodnom periodu, kada profesori jednog predmeta idu na časove profesora drugog predmeta, i zaista, onom ko je to smislio ne znam uopšte kako je neko dozvolio da bude na čelu određenog ministarstva Vlade Republike Srbije.

Vi znate da ja dolazim iz Čačka i da je Čačak najviše pokazao zube takvoj prosvetnoj inspekciji, da nikada takav prosvetni inspektor nije mogao da uđe u čačansku gimnaziju i neće moći da uđe u čačansku gimnaziju ako bude na taj način neko zamislio da profesor engleskog jezika kontroliše profesora fizičkog ili već nešto tog tipa.

Dakle, postoje u ovoj državi i dalje ozbiljni prosvetni radnici koji drže do svog moralnog i stručnog dostojanstva i koji ne dozvoljavaju da razni ministri koji doživljavaju prosvetu kao prostor za eksperimentisanje, da tako kažem, ponižavaju ovu struku.

U tom smislu želeo bih da vam pročitam, da vas upoznam i sa mišljenjem Unije sindikata prosvetnih radnika Srbije upravo po pitanju ovog zakona o prosvetnoj inspekciji. Evo šta kaže Unija na ovu temu: Unija sindikata prosvetnih radnika Srbije već godinama unazad upozorava na veliki problem sistema rada prosvetne inspekcije. Sa tom tvrdnjom složio se i Mladen Šarčević i neposredno posle dolaska na čelo Ministarstva obećao zakon o prosvetnoj inspekciji. Na prvom tekstu, koji je bio na javnoj raspravi u isto vreme kada i Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, maj/jun 2017. godine, radili smo zdušno, nadajući se da će ova oblast biti uređenija i ujednačenija. Zakon se tada nije našao u proceduri. Pred nama je sada potpuno novi tekst, koji ima iste manjkavosti kao prethodni. Sve ono na šta smo upozoravali i pokušavali da dopremo do ušiju predlagača ostalo je loše rešenje u tekstu predloga. Ne nadamo se ničemu osim što ćemo, ako bude usvojen, dobiti još jedno mrtvo slovo na papiru. Toga u prosveti jedino ne manjka.

Najmanje su tri razloga za to. Nema propisanih rokova za postupanje prosvetnog inspektora. Rokovi se crpe iz drugih zakona i praktično se ostavlja svakom inspektor na volju koliko će dugo ili kratko postupati. Pod dva, nema posebne odgovornosti prosvetnog inspektora. Ovde se, pre svega, misli na inspektora koji ne preduzme, ne predloži ili ne odredi mere ili radnje za koje je ovlašćen. Treba li posebno naglasiti da je i sam zakon besmislen ako onaj ko vrši nadzor nema odgovornost za nepostupanje po predmetu? Pod tri, inspektor neće biti odgovoran ni ukoliko postupi na različit način o istoj pravnoj stvari. To nas navodi na tvrdnju da će različiti ili čak isti inspektori u različitim ili čak istim situacijama, istim ili različitim gradovima postupati različito bez ikakve odgovornosti.

Konačno, ako su se zakonom bavili kao i pravopisom njegovog predloga, onda smo tek u problemu. Svako ko je završio osnovnu školu zna da se iza rimskih cifara ne stavlja tačka, ali to pravopisno pravilo nije poznato u Ministarstvu prosvete. Ostaje samo jedno – i za način na koji je napisan i za Predlog zakona o prosvetnoj inspekciji Unija sindikata prosvetnih radnika Srbije daje ocenu nedovoljan, jedan.

Dakle, gospodine ministre, ovo je najozbiljniji sindikat u Srbiji. Unija sindikata prosvetnih radnika Srbije godinama, još od Gaše Kneževića do danas, brani stručno i moralno dostojanstvo prosvete u Srbiji. Prvi koji su ustali protiv škole igrice Gaše Kneževića, prvi koji su ustali protiv eksperimenata u srpskoj prosveti, oni koji godinama štite sindikalna prava prosvetnih radnika, koji su najobrazovanija kategorija stanovništva u Srbiji sa najmanjim prosečnim primanjima, jesu sigurno predstavnici Unije sindikata prosvetnih radnika Srbije. Molim vas da ozbiljno obratite pažnju na ove njihove sugestije.

Konačno, u članu 6 ovog zakona kaže se da prosvetni inspektor treba da ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci. Ja vas pitam – ako ste prošle godine uveli da direktor škole mora da ima najmanje osam godina radnog staža u

struci, kako prosvetni inspektor sada može da ima manje radnog staža od direktora a treba da kontroliše prosvetni sistem? To nije logično i mislim da to treba i sami da ispravite određenim amandmanskim, da tako kažem, intervencijama.

Naravno, ono što je ovde načelno najveći problem i na čemu ću se na kraju zadržati, a rekao bih da se delom i nastavljam na izlaganje uvažene kolegice Dijane Vukomanović, jeste zapravo šta je poenta našeg prosvetnog sistema i kakvu vrstu đaka i studenata mi ovde školujemo.

Početak 2017. godine u Beogradu je u organizaciji pomenute Unije sindikata prosvetnih radnika Srbije održan skup na temu „Razaranje obrazovanja u doba neoliberalnog kapitalizma u Srbiji“. Vi, naravno, gospodine ministre, dolazite iz kapitalizma i možda nemate tu vrstu osećaja za, da tako kažem, državno školstvo, ali ono što je ovde važno jeste da je tada ukazano na činjenicu da je posle 5. oktobra 2000. godine Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja više puta menjan, da su škole na ivici haosa, da su učenici gospodari na času, a učitelji lišeni skoro svakog autoriteta. Vi ste u međuvremenu lišili autoriteta i Nacionalni prosvetni savet. I dalje nam je 40% stanovništva funkcionalno nepismeno, i dalje imamo ogroman problem, a to želim posebno da naglasim, da je prosečna zarada zaposlenih u obrazovanju na 48. mestu u odnosu na 85 delatnosti koje prati statistika.

(Isključen mikrofonom.)

PREDSEDAVAJUĆI: Hoćete li o zakonu, kolega Obradoviću?

(Boško Obradović: Naravno, upravo o tome govorim.)

Ne, ne govorite o zakonu.

(Boško Obradović: Je li možete vi onda da mi odredite o čemu da govorim?)

Ne određujem ja vama o čemu ćete da govorite, određuju Poslovnik i dnevni red.

(Boško Obradović: Je li mogu ili ne mogu da nastavim?)

Možete, naravno. Zatražite reč, ali vas molim, govorite o zakonu. Ako ćete da pravite reklamu sindikatima, nemam ništa protiv, ali kažite da to radite, da svi znamo, čak i oni koji rade u prosveti da znaju da vi zastupate jedan sindikat ovde u sali. Nemam ništa protiv, verujte, to je vaše pravo, ali kažite – hoću da taj sindikat ima najviše zaposlenih u prosveti. To je vaš politički cilj, imate pravo i to da uradite, nemam ništa protiv, ali kažite jednom već.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Uvaženi predsedavajući, više puta sam vas iskreno molio da vi meni napišete govor i da ga ja pročitam, da se ne trudim ja da govorim i pripremam govore, jer vi bolje od mene znate šta ja treba da kažem.

PREDSEDAVAJUĆI: Ne biste vi to umeli da pročitate, žao mi je. Vi spadate u onih 40% funkcionalno nepismenih.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Dobro. Možda sam ja funkcionalno nepismen, ali ono što je važno, ja imam svoje mišljenje. Ne može mi aktuelna vlast

određivati šta ću ja i kako govoriti, nego govorim ono što ja mislim da treba. Ako vi mislite da ministar ne treba da čuje da obrazovna struktura prosvetara ima čak 67,2% sa visokim obrazovanjem, onda ne znam šta je tu sporno da ministar ima u vidu koliko ima obrazovane nastavnike, profesore i učitelje, a koliko oni imaju niske plate u ovoj državi.

Da se vratimo na konkretne probleme sa kojima se oni suočavaju. Gospodine ministre, ja bih vas molio da mi takođe potvrdite da li je tačna sledeća informacija. Pošto su lektire na svim nivoima smanjene, da li je tačno da se u gimnazijama u Srbiji više neće izučavati Danilo Kiš i njegov roman „Rani jadi“? Da li je tačno da su iz narodne književnosti izbačene pesme „Sunce se devojkom ženi“ i „Boj na Mišaru“, kao i pripovetke „Devojka brža od konja“ i „Zlatna jabuka i devet paunica“, koje važe za klasike naše narodne književnosti i predstavljaju svetsko i evropsko blago, ne samo srpsko književno blago?

Na kraju, ono što sam želeo da vam sugerišem, gospodine ministre, a molim vas da budete veoma osetljivi za to pitanje. Vi morate da razumete da mi imamo izuzetno negativno iskustvo ministara prosvete od 5. oktobra 2000. godine do danas. Znači, ministri koji su vodili vaše ministarstvo su eksperimentisali sa srpskom prosvetom. Pravili su u školi igrice, kao Gaša Knežević, pepsu reforme, reforme pedagoga i psihologa koji su jedno vreme preuzeli vlast pa i u vašem ministarstvu. Znači, znate kako su vam uvalili seksualno obrazovanje, da ste to potpisali a da niste ni znali šta potpisujete.

Dakle, veoma je važno da shvatite da je važno da prosvetni sistem bude stabilan, a ne da bude predmet eksperimentisanja. Kada ljudi kritički reaguju prema vama, oni reaguju zbog nasleđa loših ministara koji su previše eksperimentisali sa srpskom prosvetom.

Znači, morate da uzmete u obzir da naša prosveta i naša država, koja se nalazi u jednoj vrsti vazalnog odnosa prema EU, gde smo mi jedna kolonijalna država u kojoj se malo mi pitamo a više nam Brisel određuje šta i kako moramo da radimo, morate da vodite računa da ne dozvolite da naša prosveta takođe postane kolonijalna i da ne dozvolite da postane tržišno orijentisan sistem obrazovanja u kome će glavni biti profit i u kome će glavno biti školovanje za jeftinu radnu snagu.

Dakle, veoma je važno da shvatite da srpska prosveta treba da zadrži dobre elemente tradicionalne srpske prosvete, a nije sporna ni modernizacija u onim oblastima u kojima želimo da budemo deo savremenog sveta. Naravno, te vaše demokratske procedure da se pitaju đaci parlamenti za nešto, to je malo neozbiljno, gospodine ministre. Neće đaci parlamenti određivati udžbenike i ne vidim zašto roditelji ili profesori biraju udžbenike. Ne vidim zašto nema reda u srpskom obrazovanju da se zna šta je udžbenik, da ga je potpisalo određeno ministarstvo i država i da se po tom udžbeniku uči. Znači, previše je haosa u srpskoj prosveti, previše je monopola, previše je drugih elemenata koji, očito, svedoče da nije sve tu pod kontrolom i kako treba.

Da vam pročitam za kraj jedan citat, a na kraju ću vam reći čiji je i kojim povodom je dat. Upravo zaokružuje ono što sam hteo da vam kažem. Dva citata. Prvi: „Lokalno stanovništvo ne treba da dobije visoko, pa čak ni srednje obrazovanje. Škole se, naravno, mogu ostaviti, ali moraju se plaćati. Programe napraviti takve da učenik zna što manje“. Drugi citat: „U Rusiji treba dozvoliti rad samo onim preduzećima čija proizvodnja zahteva nižu i srednju kvalifikaciju. Treba zatvoriti industrijska preduzeća koja radnim kolektivima postavljaju visoke zahteve, poput, recimo, firmi za proizvodnju optike, aviona, lokomotiva“.

Da vam otkrijem, prvi citat je Adolfa Hitlera, a drugi citat je Nemačke zajednice rada upućena vrhu Trećeg rajha 17. novembra 1941. godine. Dakle, taj motiv iz nacističke Nemačke da se u slovenskim kolonijama, odnosno na teritorijama okupiranih Slovena uništi prosveta i uništi školstvo očito jeste ideja i ovog novog, četvrtog rajha i ovog novog svetskog poretka pod SAD i EU, koji bi voleli da smo mi nepismeni, koji bi voleli da smo mi jeftina radna snaga, koji bi voleli da naš profesor, nastavnik i učitelj nema autoritet, da se pitaju deca i roditelji, da udžbenike prave strani izdavači i da mi u sopstvenoj zemlji ne možemo da utičemo na nacionalno i svako drugo obrazovanje i vaspitanje naših budućih generacija.

Samo vas molim da imate razumevanja za ovaj stav, da pažljivo sprovedite reforme obrazovanja u Srbiji, jer nas je mnogo ministara prosvete navuklo na eksperimentisanje, škole igrice i uništavanje i dalje propadanje naše prosvete u Srbiji. Hvala na pažnji.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Vladimir Orlić.

VLADIMIR ORLIĆ: Zbog pominjanja stranke, naravno SNS, i na temu različitih politika, različitih, u najmanju ruku čudnih ocena o stanju u našoj zemlji po raznim pitanjima, a na koja smo mi, slušajući u ovoj sali sve i svašta stvarno od početka ovog saziva, pomalo i navikli.

Prvo na temu onih politika i mera koje su usmerene ka podršci porodicama u Srbiji. Nije nikakva tajna, dame i gospodo narodni poslanici, te mere koje treba da predstavljaju izvanrednu podršku našim porodicama jeste definisao, jeste predstavio predsednik Republike, Aleksandar Vučić. Može neko da bude zadovoljan ili nezadovoljan predloženim, narod Srbije je već sa velikim oduševljenjem prihvatio te predloge. Može neko da ne razume zašto postoji trenutak za sve, između ostalog, zato što ne razume, pa, moram da kažem, elementarne stvari. Država je morala da se razvija, država je morala da napreduje, država je morala da ojača da bi došlo do toga da danas ima sve ono što nije imala. Nije imala u vreme dosovskog režima, nije imala u vreme svih onih koji su danas opet vrlo lepo grupisani na onoj strani sa koje smo čuli određene kritike, pa, evo, baš maločas, baš pre nego što sam reč uzeo ja.

Dakle, razvojem tržišta, razvojem zaposlenosti, smanjenjem nezaposlenosti u ovoj zemlji mi smo došli do toga da danas i dug bude manji i

deficit države bude manji, da država danas ima sredstva iz kojih može da finansira i podršku za drugo dete i treće i četvrto, da podržava i one programe koji će omogućiti mesto za stanovanje mladih bračnih parova i sve druge dobre stvari. Te stvari, dame i gospodo, narod vrlo dobro vidi, vrlo dobro razume kao dobre i korisne.

Nema pravo da ih kritikuje, naročito ne kroz, šta smo mi danas čuli, neke termine kao polukolonijalno, četvrto rajhovsko, šta već. Nema pravo da komentariše neko ko ih, očigledno, ne razume, ko ih ne prihvata kao svoje. Nećemo da pričamo o rajhovima, ali molim vas, nemojte da onaj ko podržava organizacije poput nemačkog AFD pomene rajh u ovoj sali više ikada. Hvala lepo.

(Boško Obradović: Replika.)

PREDSEDAVAJUĆI: Nemate pravo na repliku, gospodine Obradoviću.

Reč ima ministar gospodin Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Očekivao sam više konkretnih pitanja od poslanika, ali nisam uspeo da upišem ništa sem onoga što sam već rekao, niste bili u sali, niste pratili. Time je onda vaš koncept koji ste čitali... Niste čekirali da sam to već rekao, pa ste ponavljali nešto na šta sam dao odgovor, a vama ću specijalno odgovoriti još jednom, ako se ne ljutite. Treće, četvrto i peto dete imaju besplatne udžbenike, a čak ko je siromašan, i prvo i drugo. Kada će biti svi besplatni? Kada država bude moćna. Kao što reče poslanik, kada se vrati ekonomski da bude jaka, a to je iz dana u dan sve više.

Svrha ovog zakona je da pojeftini udžbenike. Svrha mnogih akcija ovog sistemskog zakona, koju vi niste pratili, jeste da niko ne radi eksperimente u obrazovanju. O ovome što mi radimo ovde možete otići u bilo koju civilizovanu zemlju i videti da dobijamo samo reči pohvale za brzinu kojom se ovo dešava. Znači, ja radim 39 godina i bavim se kvalitetnim obrazovanjem te zaista imam prilike da dosta toga ugradim ovde, i to svojom dobrom voljom.

S druge strane, kapitalizam je društveno uređenje u kome živimo i vi i ja. Moram da vas podsetim, kada bude ponovo komunizam, socijalizam, onda obavestite i mene.

Kada govorimo o sindikatima, rekao vam je predsedavajući, nemate pravo da ističete vrednost jednog sindikata. Ima četiri reprezentativna samo u oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja. Ima nekoliko u predškolskom, nekoliko u visokom. Vi niste ovde njihov pi-ar, te nije bitno toliko šta oni misle ako ste vi politički bliski te zaista ne mislim da ja to treba da slušam. Ja lično imam odličan odnos i sa tim sindikatima, kao i sa svim drugima. Čujemo se, a da li ću ja sve da poslušam, to je valjda i nešto moje.

Kada govorimo o inspekciji konkretno, ako vi niste videli rešenje gde stoji da su sada udruženi u sadejstvu prosvetni inspektori, čuli ste da ih ima malo, da treba da ih redizajniramo, što je opet svrha ovog zakona, čuli ste da u

školskim upravama sede i prosvetni savetnici. Ja sam išao do gašenja čačanske uprave. Sada, hvala bogu, radi dobro. Znači, savetnici i redizajnirane su školske uprave, što je bio prvi uslov koji sam ja takođe rekao pre godinu i po dana, a isto sam rekao i za inspekcije, a ne na način kako neko zamišlja nego onako kako mora da se uradi da bi funkcionisalo. Zaista me to ne možete naučiti.

Treći resurs koji je ovde ujedinjen, to su stručni saradnici, savetnici, kojih je bilo 200 a biće ih 500. Time je zadovoljen svaki princip, pa i predmetnosti. Znači, cilj je da se u srpskom obrazovanju iz dana u dan uvodi red. Ja to znam da vidim, obilazim Srbiju intenzivno. Negde blizu 80% lokalnih samouprava sam obišao. Ušao sam u stotine i stotine ustanova. Znam skoro sve direktore škola, lično i svakodnevno pričam sa njima. Obuke se dešavaju intenzivno. Znači, ovo je tempo koji niko sebi nije postavio kao mi. Najmanje očekujem da neko mora da me hvali, ali ne dam ni da mi spočitava. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Neđo Jovanović.

Izvolite.

NEDO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Imajući u vidu da je pomenuta SPS i da je pomenuto nešto što teško ko da je razumeo od narodnih poslanika danas, da ovde postoje neke kvazilevičarske i kvazisocijalističke partije, mi možemo da kažemo da postoji jedna autentična kvazidesničarska partija, a to je partija kojoj pripada upravo govornik koji je nama spočitavao ono što je pokušao da nam spočita. Ono što je govorio o hipotekama iz nekog prethodnog perioda, podsetićemo ga samo da je upravo u periodu mandata kada je na čelu Ministarstva prosvete bio naš drug, gospodin prof. dr Žarko Obradović, uvedeno nešto o čemu Boško Obradović može samo da sanja, a to je upravo da se prvi put posle toliko vremena uvodi jedna, slobodno možemo reći, socijalna kategorija, a to su besplatni udžbenici za učenike prvog razreda osnovne škole. Ako je to tekovina, onda tu tekovinu treba istaći onakvu kakva jeste, činjenično utemeljenu.

S obzirom na to da je Boško Obradović impresioniran levičarskim govorima i idejama koje je iznela narodna poslanica Dijana Vukomanović, mi nemamo ništa protiv toga i njegova fascinacija u tom smislu nama zaista i odgovara, ali mora da zna da je upravo te levičarske ideje Dijana Vukomanović ponela iz SPS-a i odnela ih na drugu stranu. Nemamo ništa ni protiv toga, zbog toga što smo se oslobodili jedne hipoteke koja je očigledno bila veliki teret za SPS. Zahvaljujem se.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku ima narodni poslanik Boško Obradović.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Što se tiče Dijane Vukomanović, njoj zaista može da služi na čast što je napustila SPS, koja je izdala svoje levičarske i socijalističke ideje. Zato sam i istakao njen primer kao izuzetno pozitivan, kao nekoga ko nije želeo da ostane u jednoj lažnoj levičarskoj socijalističkoj partiji

koja je uvek bila tu u vlasti kada su urušavane socijalne i levičarske ideje poput otimanja penzija ili drugih sličnih stvari.

Što se tiče ministra, meni je drago da je on u svom govoru priznao ono što sam ja rekao, a to je da su ministri pre njega radili loše i da je on mnoge stvari morao da menja. Samo što su ti ministri bili iz redova SNS, iz redova SPS, koja i sada čini Vladu Republike Srbije. Tako da, gospodine ministre, kada kritikujete one koji su radili pre vas, treba da znate da dolaze iz istih onih redova koji danas vas podržavaju kao ministra, tako da je to malo osetljiva stvar. Vi možete da se pravite da nemate nikakve veze sa onim što je bilo pre vas loše, ali oni koji danas vas podržavaju imaju i te kako veze sa onim što je bilo pre vas loše.

U tom smislu postavio sam vam niz veoma konkretnih pitanja na koja mi niste odgovorili, ali to je sasvim u redu, verovatno imate razlog zbog čega je to tako. Ono drugo što je ovde važno jeste, znam da vas boli ozbiljan sindikat koji ima ozbiljne stavove i koji se ne miri sa ministrima koji misle da mogu da zavode diktaturu u srpskoj prosveti. Dakle, u tom smislu podržavam sindikalno organizovanje u Srbiji koje nije deo režimskih struktura i koje ima svoj stav i svoje mišljenje, ne samo u prosveti nego u svakom drugom sindikatu. Malo je sindikata u Srbiji koji nisu deo vlasti, koji nisu pod kontrolom vlasti i koji nisu na režimskim jaslama. Ovo je jedan od retkih sindikata koji je takav i uvek će svaki sindikat koji je autentičan i brani prava radnika imati moju podršku ovde u Narodnoj skupštini.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Vladimir Orlić.

VLADIMIR ORLIĆ: Povodom pominjanja SNS.

Što se kontinuiteta tiče, ako pričamo o kontinuitetu koji je obezbedio da one stvari o kojima sam govorio malopre, a koje se tiču i unapređenja situacije u Srbiji i smanjenja duga i smanjenja deficita, sticanja svega onoga što u vreme dosovskog režima, koji je i dalje glasan, koliko čujem, nismo imali a sada imamo, taj kontinuitet nije sporan i podrazumeva kontinuitet u dobrim reformama. Sve ono što ćemo mi usvajanjem ovih zakona dodatno da unapredimo sigurno je evidentno bolje nego u to vreme koje neki i dan-danas sa puno žara, izgleda, hvale i sa nekom nostalgijom ga se sećaju. Pretpostavljam da samo to može da znači zajedničko političko delovanje, zajedničko fotografisanje, zajedničko šetanje i tome slično.

No, na temu citata, maločas mi je zazvučalo dosta simpatično da se dobrim citatima danas ovde služimo kao argumentima za sve ono što se iznosi. Meni pade na pamet jedan onako vrlo interesantan i zvučan, a upravo na temu zaštite ćirilice, na temu zaštite srpskog jezika. Da li je možda neko među ovde prisutnima, igrom slučaja baš neko ko se maločas odvažio da koju reč na temu citata kaže, svojevremeno bio autor onih visokih misli da su Dositej Obradović i Vuk Karadžić stubovi te prosvete koju danas tako energično brani, kako je on tada napisao, antisvetosavski, da su njih dvojica antizavetni, da su njih dvojica

antisrpska lozinka? Koliko ima smisla, dame i gospodo, da neko ko je te stvari napisao, ko je tako nešto tvrdio, potpisao imenom i prezimenom svojim, danas ovde brani ćirilicu, brani našu prosvetu, brani srpski jezik i ne znam šta još? I šta nam to govori o autoru takvih reči? Koliko je u tim stvarima ozbiljan, koliko tu ima izgrađeno mišljenje i neki konkretan stav, pa toliko i bukvalno u svemu ostalom što je pomenuo danas, ali i ne samo danas u ovoj sali.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, Neđo Jovanović.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Socijalistička partija Srbije, kao i do sada, a i od sada, uvek će podržavati ono što je najprogresivnije, pa i danas, kada su u pitanju najkvalitetnija rešenja zakona o kojima raspravljamo, za razliku od onih koji na krajnje neargumentovan način to čine sve vreme lutajući u ideologiji.

Mi smo danas čuli jednu specifičnu koliziju, iz koje ni u kom slučaju ne može da izađe prethodni govornik, koji je izazvao sve ove replike. Tako da, počev od neke sindikalne ideologije, borbe za radnike, zatim do borbe za ćirilicu, borbe za srpstvo, borbe za nešto što nisam baš najbolje razumeo da li je arijevsko ili nije arijevsko, mislim da bi najbolje bilo da on sebe sa sobom poveže kako bi mogao da bilo šta drugome kaže i imputira.

Za sve to vreme, SPS, hvala bogu, ima jasan cilj i jasan put u ovoj koaliciji, jasnu posvećenost i doslednost ovoj Vladi Republike Srbije, koja radi svoj posao u interesu građana Srbije. Hvala lepo.

(Boško Obradović: Replika.)

PRESEDAVAJUĆI: Samo mi recite, po kom osnovu, kolega Obradoviću.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Kako da vam kažem, svi me pominju konstantno, a jednom sam samo dobio priliku.

PRESEDAVAJUĆI: A vi ste se prepoznali u onome o Vuku Karadžiću što je pričao...? U redu, imate pravo.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Dakle, hajde da krenemo od ovog fotografisanja i slikanja. Ja se nikada nisam slikao sa ratnim zločincima Tonijem Blerom, Bilom Klintonom, Gerhardom Šrederom kao predsednik SNS-a i aktuelni predsednik Srbije. Ako ćemo o fotografisanjima, bolje da to ne pominjete, molim vas. Nikada se nisam rukovao i slikao sa Hašimom Tačijem, Ramušom Haradinajem, niti podržavao njihovu separatističku vlast na Kosovu i Metohiji. Znači, budite oprezni kada govorite o tome.

Nikada nisam bio na vlasti, nikada nisam bio deo DOS-a, i to je ono što je vaš problem sa Dverima i sa mnom lično. Možete lako da napadate Demokratsku stranku, koja je bila na vlasti, ali ne možete meni da pripisujete nešto što je rađeno u neko drugo vreme, kada sam i ja bio kritički orijentisan prema tome.

Razumem da biste voleli da svi mi pripadamo bivšem režimu, ali ja ne pripadam bivšem režimu. Mnogi vaši članovi pripadaju bivšem režimu – Jelena Trivan, Siniša Mali, Goran Vesić, Nebojša Krstić, to je bivši režim koji je sada u SNS-u. Kada govorite o bivšem režimu, pazite, jer ste puni bivšeg režima u vašim redovima.

Naravno, ono što je veoma važno, da bih kolegi pojasnio šta su Dveri, zapravo, mi smo desnica vrednosti a levica rada. To je moderna politika koja insistira na vrednostima s jedne strane, ali štiti sindikate, štiti radnička prava i štiti istinsku levicu sa druge strane. I, naravno, bela kuga. Ja se ponosim time što je SNS posle šest godina vlasti preuzela program porodične politike Srpskog pokreta Dveri i rešila da krene u borbu protiv bele kuge. To je dokaz da smo mi sve vreme na pravom putu i ja se ponosim zbog toga.

PREDSEDAVAJUĆI: Samo nastavite tim putem; jedan-dva posto, to je to.

Pravo na repliku, narodni poslanik Vladimir Orlić.

VLADIMIR ORLIĆ: Nema potrebe da nam objašnjavaju ko se s kim slikao, sve smo mi to lepo videli. Između ostalog, oni su to sami objavili, oni su se time hvalili.

Ko se beše slikao sa predstavnicima bugarske partije Ataka, koja ima nameru, kako sama kaže, da delove Srbije pripoji velikoj Bugarskoj? Onaj što se sad javlja sa tri prsta. Slobodno, dignite ih što više, što više da se vide, ona dva malopre. Ko se slikao sa ljubiteljima Hrvatskih obrambenih snaga? Oni koji šetaju ponosno na paradama veterana HOS-a? Je l' isti onaj koji je malopre digao dva prsta? Nek podigne još jednom, što više, da ga što bolje vidimo i da ga što bolje upamte ljudi koji ovo gledaju. Evo ga ponovo.

Ko se, dame i gospodo, onim rečima koje sam malopre citirao obraćao o Vuku Karadžiću i Dositeju Obradoviću? I što ne kaže lepo gde? Pa pričamo danas o nekim vrednostima i nekim čudnim pojavama poput onih rajhovskih. Što sam ne kaže da je to radio u autorskom tekstu u Ljotićevskoj „Novoj Iskri“. Je l' se toga možda stidi? Je l' mu možda teško pada kada se o tim stvarima priča?

Kada kažu desnica vrednosti a levica rada, nek' se prisete malo da su tu formulaciju, kao i sve ostalo, uostalom, što imaju da kažu ovde, od drugih čuli i od drugih prepisali. Konkretno, pre šest godina, čini mi se u časopisu „Pečat“, sreli su se sa takvom formulacijom pa im se mnogo dopala i sad bi da je kao nešto prodaju kao svoju. Nema tu, dame i gospodo, ni jedne jedine autentične misli, nema tu ni jedne jedine autentične ideje, sve sam go plagijat. Uostalom, kad se zna da je i onaj čovek koji predstavlja nekima ovde prvorazredni uzor, koji im predstavlja, kako su sami to pisali, učitelja sa velikim U, Dimitrije Ljotić, i sam plagirao svoje učenje, kako da očekujemo da može učenik da bude nekim ljudskim kvalitetom bolji od učitelja? Može samo da ponavlja njegove greške.

Mi nismo preuzeli baš ništa što se tiče porodične politike, i time završavam, koja se svodi na – uzmite me za koalicionog partnera, voleću vas ko brata i sestru.

PREDSEDAVAJUĆI: Po Poslovniku, narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram član 107 Poslovnika.

Gospodine predsedavajući, Boško Obradović je ovde rekao, a time i povredio dostojanstvo, da on nikad nije bio vlast, da nikad nije bio pripadnik režima, i time teško povredio dostojanstvo ove skupštine. Istorijski gledano, on je uvek bio vlast. Kod njegovog dede, ortodoksnog komunista, zatvarani su seljaci, kada mu je deda bio vlast.

Gospodine predsedavajući, kad mu je otac bio vlast, u Čačku je bespravno izgrađeno 60.000 objekata, za vreme vlasti njegovog oca, koja se preplitala sa Veljom Ilićem. Iz komunizma, „Hidrogradnje“, pa u kapitalizam. I to jako surovi kapitalizam, sa 60.000 bespravno izgrađenih objekata.

Gospodine predsedavajući, i on je bio pripadnik bivšeg režima. Uspeo je da zaposli šest članova porodice. Moja sestra radi u kafiću, sestrić u proizvodnji Boš pumpi u Indiji, a on je šest članova porodice zaposlio kao vlast – sebe u biblioteku, dve žene u javni sektor, brata u javni sektor, snaju u javni sektor, otac u javnom sektoru. Njih šest u javnom sektoru, a on kaže da nije bio vlast.

Gospodine predsedavajući, on je i te kako bio vlast, zato što je iz „Kolubare“, dok je bio vlast, dobio 50.000 evra da štampa razne svoje tekstove, uključujući i ovaj o Dimitriju Ljotiću, kako on kaže.

Gospodine predsedavajući, on je i te kako bio vlast, jer je njegov najmlađi Titov odbornik, Ševarlić, dobio od Dušana Petrovića 65.000 evra za studiju koju niko nije video. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Smatram da ni u jednom trenutku nisam prekršio Poslovnik u vezi sa članom 107, a čim smo počeli da pričamo o dedama, očevima, familiji, zapošljavanju, vidim kuda sednica ide pa sad određujem pauzu u trajanju od pet minuta.

(Posle pauze)

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa radom.

Reč ima ministar, gospodin Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Samo da odgovorim na konkretna pitanja koja su mi upućena, pa molim i kolegu da me podseti ako nešto zaboravim.

Kada je u pitanju ovo o čemu ste govorili, o radu inspekcije – rokovi, odgovornost i rad inspektora su propisani Zakonom o inspekcijskom nadzoru opšteg tipa, tako da nisu samo specijalizovani za prosvetnu inspekciju.

Kada su u pitanju kategorije u nacionalnom okviru kvalifikacija, mi smo se opredelili za model osam nivoa i četiri podnivoa. Da bi našim građanima to bilo najprihvatljivije... Nismo mogli dalje razvijati neku finiju strukturu i ići dalje u nedogled. Time se, recimo, master diže na VIII1 nivo, što je ranije bio nivo koji je priznat sa osnovnim studijama, po starom modelu, četvorogodišnjem, jer njima je dozvoljeno do nekog perioda da može da im se prizna master. Kada je u pitanju magistar, on je VII2. Ovde ostaje jedna međukategorija, tu ste u pravu, a to je specijalista, koji je priznat sa VII2 iako stoji naglašenje da je to specijalista. Slično je urađeno kada su u pitanju strukovne master studije i studije specijalističkih strukovnih studija. Tu postoji jedno malo slovo, koje se dodaje da je strukovno i da je akademsko, tako da je na taj način prevaziđeno.

Kad je u pitanju Danilo Kiš, on će se izučavati i dalje, bez problema, naravno. Bilo bi smešno izbaciti ga, nego je pomeren na starije razrede. Prosto je on mnogo težak prvacima, da se razumemo.

Kada je u pitanju sveukupna srpska narodna epska poezija, to je blago i taj je ceo korpus dat na upravljanje školi i nastavnicima, tako da tu nema apsolutnih izmena.

Kada je u pitanju kolega Grušanović, da, on je bio direktor škole „Vuk Karadžić“ i svojevremeno je objavljivao i izdavao knjige. Kako je u međuvremenu izabran za direktora Zavoda za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja, čovek to sigurno neće moći dalje da radi, i sam zakon ga sprečava, te govorim o nekom vremenu koje je prošlo iza tog perioda i ne možemo mu spočitavati; čovek nije znao da će biti kasnije direktor.

Ne znam da li je bilo još nešto. Ispao mi je papir.

(Boško Obradović: Replika.)

PREDSEDAVAJUĆI: Nemate pravo na repliku, kolega Obradoviću.

Ovo su samo odgovori na vaša pitanja.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Evo, našao sam papir.

PREDSEDAVAJUĆI: Izvolite, ministre.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Za Kiša sam rekao, za inspekcijski nadzor sam rekao, inspekciju, ostaje uvoz.

Moram da vam kažem da smo mi uradili ogromnu većinu udžbenika za manjine i za sve druge posebne grupe. U međuvremenu je bilo svašta, sigurno, i uvoza itd. Postoji memorandum koji država potpisuje sa nacionalnim savetom svake nacionalne manjine. Pre neki dan smo imali sastanak, novi aneks napravili i ostalo je vrlo malo toga da se uradi samo u zoni srednjeg obrazovanja i mislim da smo to uredili jako dobro. Opet je to neki relikv iz ranijih perioda i sigurno je obaveza države da o tome brine kako treba.

Besplatni udžbenici, čuli ste moj odgovor, biće jednog dana. Naravno, za više dece sam rekao. Strateški sam pominjao grupu i programe koje sam rekao da se izrađuju i to Zakonom o posebnim vezama sa Republikom Srpskom, ali imamo nameru da to bude u svim zonama gde srpska deca uče. Hvala.

(Boško Obradović: Replika.)

PRESEDAVAJUĆI: Nemate pravo na repliku, kolega Obradoviću. Gospodin ministar je samo odgovorio na vaše pitanje.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Komlenski.

Izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Dame i gospodo narodni poslanici, drugarice i drugovi, uvaženi ministri sa saradnicima, ja ću danas u ovom delu govoriti o Predlogu zakona o udžbenicima i o Predlogu zakona o prosvetnoj inspekciji. O Predlogu zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija govorićemo kroz amandmane koje smo podneli, a u daljoj redovnoj raspravi o zakonima o elektronskoj upravi i o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka.

Veliko je zadovoljstvo imati priliku da čujemo od ministra da se jasno i nedvosmisleno postavio prema ranijim zakonskim tekstovima kao neodgovarajućim, pronašao vreme, mogućnosti i njegovi saradnici su uradili jako kvalitetan posao kada je u pitanju zakon o inspekciji, zakon o udžbenicima samo posle šest meseci od kada je u stvari i stvoren osnov za donošenje ovih zakona, kada smo, između ostalog, doneli i Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Očigledno je da nije samo deklarativno bilo bitno uneti i vaspitanje u naziv ovih zakona, već vaspitanje u škole treba uvesti na pravi način, jer generacijama koje su prošle zaista to nedostaje. Ovaj Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ima jedan svoj nedostatak, mada ni ja lično ne vidim način kako da se to prevaziđe. Naime, tim zakonom je predviđeno i obrazovanje odraslih, ali ne znam ni sam kako da smislim mogućnost za vaspitavanje odraslih kao posebnu metodologiju.

Ja znam da je u nadležnosti drugog ministarstva, Ministarstva pravde, deo tog vaspitanja, pa su u njegovoj ingerenciji vaspitni zavodi zatvorenog ili zatvorskog tipa, ali možda bi zaista trebalo razmisliti kako poraditi na vaspitanju onih koji ga nisu stekli u porodici, školi, društvu, na funkcijama, premijerskim funkcijama i danas nam ovde pričaju o vaspitanju.

Zamolio bih kolege iz opozicije, to možda nije tako lako, da se dogovore da li im je pet tačaka dnevnog reda previše ili premalo. Ako je ovih pet zakonskih predloga previše da bi neko uspeo da ih blagovremeno pročita i pripremi se za ovu sednicu, onda bih možda predložio da se razmisli o tome da se ubuduće o zakonima raspravlja parcijalno, član po član, svaka sednica po jedan član zakona. Samo ne znam da li bi to bilo dovoljno da oni razumeju o čemu se radi i shvate o čemu diskutuju.

Očigledno da je nekima mali dnevni red. Jeste, jer je poljoprivrednik u pokušaju danas govorio o katastru koji ni na koji način nije ovde na dnevnom redu. Da li mu nedostaje ili ga podsvesno žulja savest komentarima da 50% katastra ne nosi istinite podatke. Kada je to ovde rekao, jednostavno, rekao je jednu notornu laž.

Tačno je katastar imao podatke i 2007. godine, kada je on dobio 500.000 subvencija za vinograd koji je posađen u jesen kao da je posađen u proleće, a radi se o državnom zemljištu koje se i tada vodilo kao državno zemljište i bilo zapisano da je u restituciji, ali njemu i njegovim pajtosima to nije smetalo da prenebregnu i omoguće mu neosnovanu donaciju, a da verovatno od tog kapitala, i još ko zna kakvog kapitala, stekne nepokretnosti koje ili nije hteo da uknjiži zato što je cicipija da plati takse katastru ili se boji poreza na imovinu ili ispitivanja porekla imovine jednog dana, pa recimo penthaus na Vračaru nije uknjižen na njega i gomile nekih drugih nepokretnosti.

Ali šalu na stranu, ovo i nije šala, ovo je srpska zbilja. Ovakvima zaista jeste mesto u vaspitnim zavodskim ustanovama zatvorenog tipa, ali dok ne budu bili tamo gde im je mesto, moraćemo da slušamo u ovoj sali sve i svašta od njih.

Što se tiče zakona o prosvetnoj inspekciji, zaista moram da pohvalim da je ovaj zakon i sa nomotehničke i sa praktične strane i funkcionalne strane izuzetno dobro urađen. Nije opterećen ničim što zakon ne treba da sadrži. Rokovi o kojima su ovde kolege pričale, ne razumejući možda zato što to nije njihova struka, to je onda u redu, određeni su jasno drugim zakonima, što je ovde i ministar rekao. Nijedan od tih rokova se ne menja. Prema tome, primena ovog zakona je potpuno kristalno čista i jasna. Poslovi prosvetne inspekcije u članu 7 su apsolutno jasno definisani, njihov okvir, obim rada, i ja to neću ovde citirati, jer oni koji su imali vremena da pročitaju znaju šta tu piše, a one koji nisu imali vremena očigledno nije ni zanimalo da to pročitaju pa ne bih ni ja da im držim poduku.

Ono što je važno, važno je da je u članu 18, jednostavno, sistem poveravanja poslova opštinskoj i gradskoj upravi kada je u pitanju inspekcijski nadzor takođe jasno definisan, a objedinjeno je krovno postupanje po žalbama, jer i tamo gde su poverena postupanja, krajnja institucija koja odlučuje po žalbama jeste ministar.

Jedna od jako bitnih odredbi ovog zakona, za koju mislim da je ključna, i ono što je distancira od svih dosadašnjih zakona koji su regulisali rad prosvetnih inspekcija jeste član 16 ovog zakona, koji govori o inspekciji i stručno-pedagoškom nadzoru. Zašto? U pojedinim situacijama nije dovoljan samo rad prosvetnog inspektora na terenu, a nije ni dovoljan rad samo prosvetnog savetnika, već je nužno i neophodno da u svom postupanju rade sinhronizovano, zajedno, i jako je dobro što ovaj zakon i ova odredba zakona u dovoljnoj meri to zaokružuju ali i ne sputavaju sve moguće nužne situacije koje će se u njihovom zajedničkom radu desiti na terenu da budu omeđene ili zakočene zakonskom regulativom.

Ne bih više govorio o ovom zakonu, jer kažem, jasan je, čitljiv, jednostavan, primenljiv i zaista samo neko ko ima zle namere može o ovome da govori na drugi način.

Kada govorimo o zakonu o udžbenicima, podsetiću i zadovoljstvo mi je, na nešto što sam ja, između ostalog, komentarisao kao i mnoge kolege poslanici, obični građani, a to je da smo mi u Srbiji u nekom trenutku još uvek imali situaciju da nam deca, ne samo što uče iz udžbenika različitih izdavača, nego uče različite stvari, odnosno nekima je uskraćeno da o nečemu uče što je drugoj deci omogućeno. Pričamo o istim kategorijama, znači ne o kategorijama udžbenika koji su za obrazovanje odraslih ili za obrazovanje u klasičnom školskom sistemu, nego unutar školskog sistema.

Ono što je dobro jesu članovi 16, 17 i 18, koji su meni jako važni, koji govore o pripremanju udžbenika, o sadržini plana udžbenika i, što je najvažnije, o standardima kvaliteta udžbenika. Upravo ovo jeste način na koji će se standardizovati uniformnost programa po kojem će deca u Srbiji moći da uče u onoj meri koja je bitna i važna za sve učenike od Subotice do Preševa koji pohađaju isti razred. Ovde je jasno definisano da standarde i uputstvo o primeni predlaže Zavod, a da po pribavljenom mišljenju Nacionalnog saveta te standarde donosi ministar i taksativno je pobrojano na šta se sve ovo odnosi.

Ovo nam pokazuje i ko će nam biti odgovoran ukoliko u svim udžbenicima istorije za odgovarajući uzrast učenici ne budu učili o tome šta je Jasenovac i šta se desilo u Jasenovcu. Danas imamo neke udžbenike u kojima o tome nema ni jednog jedinog slova. Ovo će omogućiti da svi učenici u Srbiji na isti način saznaju šta je to to zlikovačka NATO agresija na ovu zemlju, a ne da to neko naziva NATO akcijom, da neko o tome možda prekosutra uopšte ne govori, i to su stvari, pored svih onih drugih, koje su vezane i za oblast književnosti, matematike, svega, jako važne, jer moraju da pruže jednaku šansu sa tim obrazovanjem i stečenim znanjem svim učenicima da mogu da konkurišu ravnopravno za dalje školovanje.

Iz svih ovih razloga, Poslanička grupa Pokreta socijalista, Ujedinjene seljačke stranke i Narodne seljačke stranke će u danu za glasanje podržati ove zakone o kojima sam govorio.

Pre nego što zaključim, ja bih pozdravio drugove sindikalce, pogotovo prosvete, i rekao im – Dragi drugovi, čuvajte svoje džepove da ne prodete kao neki srpski manastiri. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Hvala.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Jednu-dve rečenice, mislim da su jako bitne, danas ih nisam izrekao.

Pre svega, hvala, poslanice, za ovo što ste kvalitetno pročitali zakon i što je neko rekao rečenicu vezanu za standarde kvaliteta udžbenika, a to je možda ključna reč u celoj priči.

Ono što je jako važno, ja ne mislim da počinje prosveta od Mladena Šarčevića. Ja, svakako, nisam naseo na priču da sve ovo što je bilo pre mene nije

valjalo pa sam ja sad došao pa ću sve to da ispravim. Napravi čovek kuću pa vidi da se prevario pa pomeri zid. Ja nemam tu vrstu problema ni sam sa sobom, a kamoli sa prethodnim kolegama i znam dobro šta je svako ugradio u delove sistema obrazovanja. Neko će i iza mene da menja, sigurno neću biti sujetan da to ne primetim. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre.

Reč ima narodni poslanik Žarko Obradović.

Izvolite.

ŽARKO OBRADOVIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovana gospodo ministri, kolegice i kolege narodni poslanici, ja bih želeo, pre svega u ime Socijalističke partije Srbije, da pohvalim rad Vlade Republike Srbije i da pozdravim prisutnost dvojice ministara i pohvalim njihov učinak. Jer reči pohvaliti Vladu Republike Srbije ne znače ništa ako se ne kaže da danas Skupština raspravlja o pet novih zakona, od kojih su četiri potpuno nova. I zakon o udžbenicima jeste potpuno nov, ali iz teme koja je pre toga bila zakonski regulisana.

Sve ovo govorim iz razloga što četiri potpuno nova zakona jesu nešto što je važno za Narodnu skupštinu Republike Srbije, a još važnije za život građana Republike Srbije. Ti zakoni uređuju različita pitanja od značaja za njihov život, unapređuju kvalitet života mnogim rešenjima i, naravno, kad je reč o obrazovnim zakonima, unapređuju sistem obrazovanja Republike Srbije. Stoga mi dozvolite da pre svega kažem nekoliko reči o zakonima iz oblasti obrazovanja, pa bih se onda koncentrisao na ova druga dva zakona, o elektronskoj upravi i nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka.

Kad je reč o zakonima iz oblasti obrazovanja, ministar je potpuno u pravu kada kaže da ovaj zakon o nacionalnom okviru kvalifikacija kasni skoro deceniju. Tačno je, on je trebalo da bude donet davno. Do 2010. godine unutar Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje bilo je, da tako kažem, različito tumačenje oko toga da li je to deo njihove obaveze, makar da se uradi nacionalni okvir kvalifikacija koji bi služio kao osnova za neka rešenja. Oni nisu taj posao odradili dokraja. Zakon o visokom obrazovanju je menjan 2010. godine, ali ni posle toga, kada je to utvrđeno kao jasna i eksplicitna obaveza Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, posao nije urađen i moram da pohvalim ministra Šarčevića što je uspeo da ovaj zakon pripremi i što mi o njemu danas raspravljamo, jer mislim da je jako važno.

Ovaj zakon jeste nešto što uređuje pitanje kvalifikacija na nivou Republike Srbije, ali je i dobra veza sa Evropskim okvirom kvalifikacija i na međunarodnim konferencijama na kojima se promovise i ocenjuje sistem obrazovanja Republike Srbije, naravno, i pitanje okvira kvalifikacija jeste jedno od pitanja o kojima se raspravlja.

Dobro je što je zakon ovako detaljno uredio sva pitanja vezana za okvir kvalifikacija Republike Srbije, jer sve obrazovanje koje se stiče u Republici

Srbiji, i formalno i neformalno, kao i ono koje se stiče kroz postupak priznavanja prethodnih diploma, jeste deo kvalifikacija. Zakon je podelio kvalifikacije u osam nivoa i četiri podnivoa. Postoje četiri vrste kvalifikacija: opšte, stručne, akademske i strukovne.

Ovo, naravno, pominjem zato što se u dosadašnjoj raspravi o ovim zakonima retko čulo nešto vezano za sadržaj zakona o kome mi danas raspravljamo. Mislim da je jako važno što je resorno ministarstvo vrlo precizno utvrdilo tela nadležna za razvoj i primenu nacionalnog okvira kvalifikacija i sastav Saveta. Videli smo da obuhvata jako širok krug ljudi, odnosno tela koja su nadležna za oblast obrazovanja.

Video sam jednu zanimljivu stvar, da članovi Saveta rade bez novčane nadoknade, što takođe pokazuje jednu, da kažem, opredeljenost Ministarstva da uključi što veći broj subjekata da bi svojim sposobnostima unapredili obrazovni sistem.

Formiranje agencije ne samo da pruža stručnu pomoć, nego ima i obavezu obezbeđenja kvaliteta. Formiranje sektorskih veća takođe je važno. Zašto sektorskih veća? Zato što će život doneti neke nove promene pa će neke kvalifikacije biti ukinute, neke će se nove pojaviti. A opet, video sam, rešenje zakona predviđa postojanje nacionalne koordinacione tačke kao tog vezivnog tkiva sa Evropskim okvirom kvalifikacija, što sve govori da obrazovni sistem Republike Srbije i po tom telu jeste deo evropskog prostora obrazovanja ili evropskog prostora visokog obrazovanja, što je jako važno, jer obrazovanje je izuzetno važan resurs budućeg razvoja Srbije.

Mislim da nema potrebe da se prilikom razgovora o obrazovanju, kako bih rekao, upotrebljavaju bilo kakve negativne kvalifikacije, jer obrazovanje je dobro svih nas. Svi smo zabrinuti ili zainteresovani za budućnost Republike Srbije. Obrazovanje može učiniti mnogo toga za budući razvoj Republike Srbije, jer je to resurs u kome se objektivno u ovom trenutku ne vide granice.

Mislim da je jako važno što je zakon onaj posao ENIK/NARIK detaljno obrazložio. Priznavanje stranih diploma i stranih školskih isprava je takođe veoma važno. Video sam, u više članova se vrlo detaljno to reguliše.

Jedan član zakona koji nije pomenut jeste član zakona koji se odnosi na sticanje statusa javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih, što je jako važno kada uzmete u obzir obrazovnu strukturu stanovništva Srbije i činjenicu da se celoživotno učenje ne samo podrazumeva, nego treba da bude sastavni deo našeg obrazovnog sistema.

Jednom rečju, kada je o ovom zakonu reč, mislim da je Ministarstvo dobro uradilo što konačno ovaj zakon jeste predmet rasprave u Narodnoj skupštini Republike Srbije i što ćemo ga usvojiti pa ćemo onda videti i njegovu primenu. Očekujem pozitivne efekte.

Kada je reč o zakonu o udžbenicima, mislim da je dobro što Vlada donosi ovaj zakon. Ministar je danas više puta vrlo taksativno naveo sve one

pozitivne stvari koje ovaj zakon svojim rešenjima donosi. Ja ću, bez da se bavim celinom zakona u meri da sad obrazlažem više članova, pomenuti po meni najvažnije članove.

Za mene najvažnija stvar koja će se ovde urediti jeste što je sistem sada pokriven, odnosno pitanje izdavanja niskotiražnih udžbenika je konačno rešeno ovim zakonom. Ja se iskreno nadam, gospodine ministre, da se sad više to pitanje neće postavljati, jer 2009. godine, kada sam ja predložio prvi put zakon o udžbenicima, tad smo imali neke menice kao sredstvo obezbeđenja, uplaćivanje određenih sredstava. To nije dalo rezultate. Evo, vidite, i ovaj zakon iz 2015. godine nije. Sada se vrlo taksativno utvrđuje da, ukoliko izdavač ne preuzme obavezu da štampa niskotiražni udžbenik, onda taj posao mora da uradi Centar za niskotiražne udžbenike unutar Zavoda. To je nešto što je, da kažem, dobit za sve, pogotovo za đake, jer niskotiražni udžbenici tangiraju veliki broj đaka. Malo ljudi zna da 75% škola, srednjih stručnih škola, trogodišnjih i četvorogodišnjih, ima veliki broj predmeta koji koriste niskotiražne udžbenike. U obrazloženju Predloga zakona video sam da se pominje preko hiljadu predmeta. Kada uzmete taj broj i pomnožite sa brojem učenika i činjenicu da je 75% škola u strukturi srednjih škola, srednjih stručnih škola, onda se tek može videti koliko je veliki korak napravljen ovim rešenjem i da ćemo konačno rešiti to pitanje niskotiražnih udžbenika. Mislim da je to jedna sjajna stvar.

Druga sjajna stvar je što konačno rešavamo pitanje izdavanja udžbenika na jezicima manjina. To će prestati da bude međunarodni problem, zato što to nije više naš unutrašnji problem. Moram reći da apsolutno pozdravljam ovo što je Ministarstvo uradilo, jer mi smo bili svedoci u nekim prethodnim godinama da pojedine manjine to pitanje koriste, ako hoćete, i protiv države u kojoj žive. Ako se sećate, i 2012. godine to pitanje manjinskih udžbenika je bilo iskorišćeno i kao razlog da li Srbija može steći status kandidata za članstvo u EU.

Sada se u bilateralnim odnosima takođe pominje da li jedna manjina ima ili nema udžbenike na svom jeziku. Inače, malo se zna da je u obrazovnom sistemu Republike Srbije zastupljeno osam manjinskih jezika. Mi smo jedna od retkih zemalja u Evropi, ako ne i jedina zemlja u Evropi, gde se toliko manjinskih jezika koristi u sistemu obrazovanja, što govori o bogatstvu koje Srbija ima, ali i o opredeljenju države da svakom učeniku pripadniku manjina za kojeg postoje zakonski uslovi obezbedi školovanje na tom jeziku.

Važno je među niskotiražnim udžbenicima pomenuti i udžbenike za ogledne programe i za sticanje obrazovanja po posebnim programima – obrazovanje u inostranstvu, program za talentovane učenike. Izdavači po ovim rešenjima učestvuju sa 2% sredstava ostvarenih neto prihoda od prodatih udžbenika u prethodnoj godini i, naravno, obavezu izdvajanja sredstava nema jedino onaj izdavač koji štampa te niskotiražne udžbenike.

Drugo rešenje koje bih želeo da pohvalim je ovo što je Vlada našla pravni okvir za besplatne udžbenike. Taj pravni okvir je veoma važan. Ja sam

potpuno ubeden, kako je ministar rekao, da će i ova Vlada, samo ukoliko se poboljšaju ekonomske mogućnosti, kao svoj strateški cilj imati da svi daci u Republici Srbiji jednog dana dobiju besplatne udžbenike. Ko ne bi želeo da obezbedi svoj deci u obrazovnom sistemu Republike Srbije besplatne udžbenike?

Moram reći, gospodine ministre, s obzirom na to da sam ja taj projekat promovisao 2009. godine, donošenjem Zakona o udžbenicima nosio sam sav teret i dobrog i lošeg, kao upravo ovo kako vi kažete, jer smo mi zatekli jedno haotično stanje. Zakon iz 1993. godine je bio uredio samo pitanje državnog izdavača, a jedna odredba Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja iz 2003. godine je uredila pitanje učešća drugih izdavača. Onda je trebalo naći rešenje da se i privatni i državni izdavač stave u isti nivo, ali i odgovoriti na ovaj problem o kome je govorio kolega Šešelj, to je interes pojedinih izdavača.

Ne treba tu biti, da kažem, preterano pametan. Interes izdavača jeste mimo interesa za obrazovanje i za kvalitet udžbenika i da zarade novac i to je legitimno pravo. Interes ministra, interes države je da napravi sistem gde će izdavanje udžbenika biti transparentno, gde će svako moći da učestvuje i gde će najkvalitetniji udžbenici moći biti štampani na osnovu planova i programa. Pominje se stalno cifra od 78-79 izdavača. Suštinski nije tačno, jer se to odnosi na manji broj izdavača, 78-79 izdavača su različite kategorije izdavača unutar ovog velikog posla.

Mi smo, naravno, imali varijantu da se udžbenici koriste tri godine. Mislim da je dobro što se sad udžbenici obezbeđuju za četiri godine i da će za decu ili za budućnost, ako bude, naravno, novca, biti idealno rešenje besplatni udžbenici i četiri godine da traju, naravno sa izuzetkom onog dela kad se uvode novi nastavni planovi i programi pa kad se mora menjati svake godine, ali to onda neće biti dobro za izdavače jer on gubi onda tri godine prihod u odnosu na tiraž udžbenika koji se plasira na tržište udžbenika i, naravno, profit koji se očekuje.

Moram vam reći da sam ja bio taj koji je uveo obavezu nastavničkog veća da određuje udžbenik po predmetu, jer je stanje dotada bilo haotično od prvog do četvrtog razreda, verovali ili ne. Imali smo situaciju da učitelj odabere jedan udžbenik određenog izdavača i odabir tog udžbenika, po pravilu ili srpski ili matematika, nosio je odabir celog kompleta, da kažem. Onda, bez obzira na to kakav je kvalitet udžbenika za predmet srpski jezik ili muzičko ili likovno... Verujete li ili ne, za prvi razred osnovne škole i za ta dva predmeta ima udžbenik; znači, to je za mnoge ljude koji se bave pitanjem udžbenika bio čist komercijalni posao.

Mislim da je činjenica da nastavničko veće izabere najbolji udžbenik nešto što je potpuno normalno u jednoj školi. Neka se nastavnici između sebe dogovore, neka procene, neka ocene i neka najkvalitetniji udžbenik bude predmet učenja. Ako se to rešenje ne pokaže dobrim, onda, naravno, nastavničko veće nek donese odluku o drugom udžbeniku.

Mislim da je dobra stvar, ministar je to dobro primetio, što se ukida onaj prag od 5% izabranih udžbenika na nivou škole kao uslov da se neki udžbenik uvrsti u katalog udžbenika, jer onda se daje mogućnost „manjim“ izdavačima da učestvuju u procesu izdavanja udžbenika. Mislim da je to dobra stvar. Neka tržište pokaže ko je kvalitetniji; Ministarstvo mora da propiše sve elemente vezane za izdavanje kvalitetnog udžbenika.

Ono što je važno i što treba pomenuti, mislim da je dobro uvođenje digitalnih udžbenika, priručnika i drugih nastavnih sredstava sa savremenim nastavnim sadržajem. Mislim da je to jako dobra stvar za ceo sistem obrazovanja.

Kada je reč o trećem zakonu iz oblasti obrazovanja, o prosvetnoj inspekciji, takođe pohvale što je ovaj zakon usvojen. Negde 2013. godine, dok sam ja vodio sistem, mi smo počeli da pripremamo ovaj zakon ali nismo uspeli da ga donesemo. Mislim da je zakon jako važan iako je po broju članova veoma skroman. Važan je jer će prosvetna inspekcija pomoći da sistem obrazovanja bude efikasniji. Jednostavno, prosvetna inspekcija ima svoje veoma važno mesto i ovde se povezuje rad prosvetne inspekcije na nivou cele Republike Srbije.

Koliko je važan rad prosvetne inspekcije možda se najbolje vidi iz obrazloženja predloga ovog zakona. Čini mi se da je navedeno da je plan rada prosvetne inspekcije za 2017. godinu bio 2.500 nadzora a da je obavljeno tri puta više, što govori, gospodine ministre, da bi bilo dobro... Evo, pošto vama to, ja znam da vi to želite, ali kad vi to tražite, možda će se pomisliti da ste sebični, pa ću, evo, ja u ime naše poslaničke grupe tražiti od Vlade da poveća broj prosvetnih inspektora da bi se obrazovni sistem Republike Srbije učinio efikasnijim, kvalitetnijim, jednom rečju boljim u odnosu na sve one obaveze, poslove koje prosvetna inspekcija ima na osnovu ovog zakona.

Vrlo detaljno sam gledao obrazloženje; najviše nadzora se vrši u osnovnim školama – 3.116, pa u srednjim školama 1.846, u visokom obrazovanju 71. Što ne znači, naravno, da su ovim svi problemi rešeni, ali veća prisutnost prosvetnih inspektora na terenu jeste nešto što pomaže efikasnosti rada Ministarstva i unapređuje obrazovni sistem. Jer kad imate 900.000 učenika, plus studenti 250.000, kada postoji hiljadu osamsto i nešto škola, onda nije moguće sve to uraditi, niti je moguće voditi računa u punoj meri o svim elementima.

Na kraju nekoliko reči. Želeo bih da kažem nešto što je, lično mislim, vezano za budućnost obrazovanog sistema. Ono što sve nas čeka i tu moramo da napravimo... Postoji jedna stvar koju mnoge kolege koje su učestvovala u raspravi o obrazovanju ne mogu da razumeju. Obrazovanje predstavlja jedan sistem i reč je o jednom procesu. On zahteva stalne inovacije, stalne promene, stalne ocene i, naravno, stalno inoviranje. Znači, mi negde u budućnosti, pre ili kasnije, ali vi ste dobro počeli, moramo izvršiti promene nastavnih planova i programa, nove udžbenike sa novim nastavnim sadržajem, verovatno izvršiti promenu broja predmeta u odnosu na 21. vek ili već sada na kraju druge decenije 21. veka, povećati broj digitalnih udžbenika, ali da ne zaboravimo ni svoj jezik,

ni svoje pismo, niti da zaboravimo sve one stvari koje su vezane za naš identitet. Povećanje kvaliteta, povećanje obuhvata dece, ovo sam već rekao vezano za udžbenike. Znam da je san svih jednosmerni rad, ali za jednosmerni rad je potrebno mnogo, mnogo investicija. U ovom trenutku mi to nismo u mogućnosti, bar ne u toj meri, i jedna važna stvar su kompetentni nastavnici. To su samo neki od elemenata koji su važni za budućnost obrazovanja.

Gospodine Šarčeviću, dozvolite mi da sada kažem nekoliko reči o ovom poslu kojim se bavi gospodin Ružić, jer mislim da je zakon o elektronskoj upravi jako važan, važan je za ceo sistem državne uprave.

Jednostavno, potrebu digitalizacije državne uprave je kao strateški cilj rada ove Vlade istakla i predsednica Vlade, gospođa Ana Brnabić, prošle godine prilikom inauguracije. Elektronska uprava unapređuje kvalitet rada javne uprave, njenu efikasnost, njenu ekonomičnost. Građani su zadovoljni korišćenjem elektronske uprave kao servisa građana, ostvaruju se uštede kroz eliminisanje paralelnih procesa, skraćuje se vreme obrade postupaka, povećavaju se usluge države ka građanima i privredi.

Mislim da je gospodin Ružić danas veoma detaljno izložio sve one elemente vezane za zakon o elektronskoj upravi i pokazao na praktičnim primerima šta znači primena ovog zakona i šta znači digitalna uprava, jer ona pomaže građanima u svim oblastima života.

Želeo bih da pomenem još nekoliko stvari koje ovo ministarstvo radi, jer mislim da je uređenje sistema lokalne samouprave i unapređenje rada državne uprave veoma važno za funkcionisanje države.

Retko građani prave razliku između lokalne samouprave i državne uprave, ali važno je što je Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu osnovalo Nacionalnu akademiju, jer ako želimo da transformišemo javnu upravu i obezbedimo službenike koji će biti efikasniji, ljubazniji, bolje upućeni, onda je sasvim logično da Nacionalna akademija bude ta institucija koja će unaprediti njihovo znanje. Prvi put će se obezbediti obuka za sve službenike i Akademija će, pored službenika, biti otvorena za sve građane i građanke koji ne rade u upravi a žele da nauče više o radu javne uprave. Kapaciteti rada Nacionalne akademije pokazuju da će ona moći da obuhvati veći broj ljudi.

Pored ovoga, Ministarstvo je donelo i četiri nova zakona. Ovo pominjem vrlo svesno, zato što se rad Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu po pravilu ne vidi, a treba to pomenuti, jer lokalna samouprava je onaj najvažniji nivo koji opredeljuje kvalitet života građana u najvećoj meri i na kom građani stiču svoj stav o funkcionisanju države.

Osnovan je Fond za jedinice lokalne samouprave koji je uvećan na čak 320 miliona; 170 projekata je prijavljeno, a od njih će se izabrati najbolji. Budžetski fond za nacionalne manjine je povećan 12 puta i toliko je viši nego što je to bio u godinama pre. Jednom rečju, Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu

samoupravu u okviru svojih nadležnosti čini mnogo toga da unapredi sistem lokalne samouprave i unapredi kvalitet života građana.

Poštovane kolegice i kolege, još jedanput bih želeo da u ime SPS kažem da ćemo mi podržati sve ove zakone jer mislimo da su kvalitetni i da unapređuju kvalitet života građana. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko od predsednika, odnosno predstavnika poslaničkih grupa, želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Hvala vam.

Dame i gospodo, Poslanička grupa SNS podržava predložene zakone i smatramo ih dobrim kontinuitetom onih napora koji su usmereni ka tome da izgradimo modernu i uspešnu državu od naše zajedničke kuće, od naše Srbije, od onih napora koji su već dali značajne rezultate.

Kada se posluša šta se moglo čuti na temu različitih primedbi ili kritika od strane onih koji su se, kako vidim, već u načelnoj raspravi deklarirali i izjasnili kao protivnici predloženih rešenja, a tu zapravo nema apsolutno ni jedne jedine reči kao zamerke na sadržaj predloženih zakona... Ima koječega drugog, ali kada pogledate predložena rešenja, sadržaje predloga zakona i onoga što se u raspravi danas razmenilo, ništa tu nema da utiče na sadržaj u smislu da predlaže nešto drugačije ili da bar ukazuje zašto ono što je predloženo nije dobro.

A ne može ni da bude kada pogledate predloge, jasno i zašto. Kada pogledate Predlog zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije, ko bi mogao da ima nešto protiv da se usvoji ovaj nacionalni okvir kvalifikacija, za koji su se svi izjasnili da se odavno čeka i da je samo i isključivo dobar jer predstavlja institucionalni okvir za ovu problematiku? Ko može da ima nešto protiv koncepta celoživotnog učenja? Ko može da ima nešto protiv koncepta koji omogućava veću mobilnost na tržištu rada? Niko ne može, pa niko, izgleda, zato i nema.

Drugi zakon tiče se udžbenika. Ko može da ima nešto protiv predloga da mi ovu problematiku uredimo tako što ćemo omogućiti digitalizaciju udžbenika, digitalizaciju sadržaja? Nema niko ništa protiv, niti bi mogao da ima. Ko može da ima nešto protiv predloga da se pitanje onih udžbenika koji se smatraju za niskotiražne, a namenjeni su onim grupama čijih pripadnika u broju nema puno, kao što su različite nacionalne zajednice ili, recimo, pripadnici onih grupa koje se smatraju ugroženim, da se pitanje udžbenika za tu populaciju uredi na sistematičan, dobar, kvalitetan način? Niko tu ne može da ima ni jednu jedinu zamerku, pa izgleda zato danas i nema.

Predlog zakona o prosvetnoj inspekciji – ne čusmo, a nema ni logike da čujemo bilo šta protiv ideje da se na jedan jedini način uredi pitanje onih poslova koji se tiču inspekcije u prosveti, koji postoje na različitim nivoima i regulisani

su različitim zakonima pa da budu uređeni na sistematičan način i na jednom mestu.

Predlog zakona o elektronskoj upravi, u kojoj smo već dosta dobrih rezultata postigli i koju hoćemo takođe da unificiramo, da uvedemo sistem koji će omogućiti da se sve ono što je dosada dobro realizovano na različitim nivoima, a što ponekad i nije formirano tako da jedno drugo podržava, jedno drugome protokol, format i dostupnost podrži, da to sada omogući. Nema tu apsolutno ništa sporno, nema tu apsolutno ništa što bi nekome moglo da smeta i zato ne čujemo nikakav argument koji ide u tom smeru. Uostalom, sijaset je primera koliko je to za građane dobro, za građane korisno, pa samo i u smislu ušteda o kojima su danas govorili prisutni ministri ili na nivou onih primera koji se upravo tih ušteda tiču, a kojih ima baš dosta u ovim materijalima koje smo kao narodni poslanici dobili u obrazloženju predloga. Ništa apsolutno nije sporno, loše, niti problematično.

Predlog zakona o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka, koji opet treba da omogući da mi na moderan, savremen način uredimo važnu oblast i da to ima dobre, pozitivne implikacije o kojima je bilo reči danas, kao što je npr. mogućnost da građanima i privredi, potencijalnim investitorima, određene informacije predstavimo brzo, efikasno i kvalitetno. Kao nešto što potencijalno samo poboljšava rejting Srbije i na toj čuvenoj Duing biznis listi o kojoj smo govorili danas, kao nešto što samo potencijalno poboljšava klimu, parametre poput izvesnosti i u poslovanju i u komunikaciji. Zar to nije nešto što može samo da se pozdravi, nešto na šta može samo da se zadovoljno klimne glavom i kaže – dobro je, to nam treba?

Šta povezuje ove zakone, dame i gospodo, pošto se to čulo kao neka ovlaš isporučena, nazovimo je, zamerka na temu predloženog dnevnog reda i ovih rešenja o kojima pričamo? Da li to ima veze? Ima i te kako. Dakle, modernizacija i formiranje onih rešenja koja upravo koriste našim građanima neraskidivo povezuje predložene zakone.

Tačno je, postoje tu i neke stvari koje se tiču naših obaveza koje će omogućiti da se koriste određena sredstva za budžetsku podršku i tačno je da to ima veze sa evropskim putem Srbije. Ali ovo je dobro mesto da se ponovo otvori zagrada i da mi ponovo jasno i glasno kažemo ono što smo u mnogo prilika već govorili u ovoj sali. Te integracije, dame i gospodo, pre svega se tiču onoga što interesuje nas kao ljude koji se o sistemu ove države staraju, kao nešto što se neposredno tiče našeg naroda, naših građana, kako ko više voli da kaže, što je njihov interes.

Ne treba nama ni zbog jedne države sveta, sem Srbije, ne treba nama ni zbog EU ni zbog neke druge zajednice dobro i kvalitetno rešenje, to je zbog naših građana. Našim građanima je interes da mi imamo kvalitetno uređeno pitanje udžbenika. Našim građanima je interes da mi imamo moderne, savremene sisteme koji će im život činiti lakšim, koji će im smanjiti troškove. Našim

građanima je interes da se vodi računa o tome kako funkcionišu institucije u ovoj zemlji. Našim građanima je interes da mi budemo uspešno društvo. Sve to neposredno se tiče onoga što je interes ove države i interes ovog naroda.

Kada pogledate šta su izrečene zamerke, primedbe i tome slično – da li smo mi bili u prilici ili nismo bili u prilici da čujemo šta o predloženim rešenjima misli struka? Uz svaki zakon ide i prateći materijal i obrazloženje. Čini mi se u svakom ja pronađoh neke podatke koji govore o tome da su se vodile rasprave i ko je učestvovao i šta je tom prilikom predložio, šta je rekao, šta je izneo kao zamerku, šta je uvaženo, šta nije uvaženo. Pet zakona i svaki ima prilog te vrste, pa da pogledamo šta se u njima nalazi. Dakle, bilo je prilike.

Dalje, na temu jedne poluduhovite opaske – koliko se vremena čemu posvećuje, pa šta to govori na temu da li je nešto dobro ili nije. Reče neko koliko smo mi vremena posvetili pripremajući se za ovu raspravu, pripremajući amandmane i svoja izlaganja, to onda govori da li nešto valja ili ne valja. Tu istu logiku da primenim, mogu da zaključim sledeće – kada oni koji su se izjasnili da su protiv ovih zakona a više od pola svoje diskusije provedu u priči o Poslaničkoj grupi SNS i našim amandmanima, kada oni koji su protiv predloženih zakona više od pola diskusije posvete priči na temu da li nedostaje ili je mogla biti drugačije napisana neka lekcija iz istorije ili iz srpskog jezika i književnosti, to meni govori da je sa ovim zakonima sve u savršenom redu, da tu apsolutno nema šta da se zameri, da tu apsolutno nema šta da se iznese kao primedba.

Kada koristimo termine poput farse sa amandmanima, odličnu vest imam za narodne poslanike. Pogledao sam pažljivo predložene amandmane i nema baš nijednog koji predlaže nešto poput Deda Mraza ili toga sličnog. Dakle, farsu te vrste smo ovaj put, srećom, izbegli. Hvala onima koji se za tu problematiku brinu što su tu brigu izneli i sa nama podelili. Doduše, ima ponovo onih koji se tiču nekih besplatnih udžbenika i ostalog svega besplatnog. Dakle, čini mi se, bar četiri poslaničke grupe koje su se prosto rvale međusobno u kampanji za prethodne beogradske izbore na temu ko se prvi setio besplatnih udžbenika i svega ostalog besplatnog, izgleda ništa iz toga nisu naučili. Ništa iz toga nisu naučili, jer rezultat koji je došao nakon te i takve rasprave i tih i takvih ideja trebalo je nešto da im kaže, a ponovo se time bave. To neka bude opet samo njihova tema, ali činjenica da smo mi danas čuli da je čak i neki tvit postao viralan dovoljno govori na temu šta ima da se zameri, odnosno nema da se zameri sadržaju.

Politika koja predlaže ovakva rešenja, dame i gospodo, pitali su neki kakva je, ima li je, može li da se opiše. Naravno da može, i to je politika koja se, pre svega, tiče ovih napora koji vode Srbiju u pravcu postizanja nekog statusa dobro uređenog društva, moderne zemlje. Mi smo mnogo toga u međuvremenu upravo na tom putu već postigli, ali i konstantnog neprekidnog truda da uvek pomerimo lestvicu pomalo više, da uvek cilj sami sebi pomalo odmaknemo, zadamo nove zadatke i trudimo se još više i postizemo još bolje rezultate.

Šta ta politika definitivno nije, a šta jeste? Definitivno, nije, ama baš nikako, povezana sa fenomenalnim idejama poput bacanja suzavca u Skupštini, prizivanjem rumunskog scenarija i nekih setnih prisećanja na sudbinu Čaušeskua, brutalno vređanje predsednika države ili ministara, sa tim apsolutno nikakve veze naša politika nema. Ni sa idejama da se brišu i zabranjuju političke stranke, ni da se brišu i zabranjuju mediji koje neko smatra sebi neprijateljskim. Nema nikakve veze sa brutalnim podsmevanjem, sekiranjem nad situacijom poput one koju smo imali juče, da se brutalna gruba sila, odvratna sila, neljudska sila, iskaljuje nad Markom Đurićem. Da se iskaljuje nad nekim ko predstavlja ovu državu. Nema nikakve veze naša politika sa takvim pristupom koji prosto uživa u situaciji kada su nečije glave u pitanju.

A zašto sve ovo pominjem? Jer su to sve teme koje se tiču Srbije ovih dana pa su, nažalost, našle svoje mesto i na ovoj sednici koja je nedavno započela. Oni koji se ovakvim idejama i ovakvim temama bave na način koji sam upravo izneo, oni izgleda duboko zagledani u svoje stranačke zastave, koje su nakon poslednjih izbora izgleda definitivno spuštene na pola koplja, sve ređe i ređe pogledaju one državne. Sve ređe i ređe, toliko retko da se ponekad prosto čovek zapita da li ih uopšte gledaju. Dakle, sve to sa našom politikom nikakve veze nema, to je sve potpuno suprotno.

A šta jeste politika koja se tiče modernizacije? To je politika razvoja, to je politika rezultata i, kad kažemo razvoj rezultata, da, mi mislimo na 170.000 novih radnih mesta obezbeđenih u ovoj zemlji samo u nekoliko poslednjih godina, da, mi mislimo na više od 60 novih fabrika i proizvodnih pogona.

Pričalo se danas o rezultatima i kad se za temu brine, pričalo se i o platama. To je politika, dame i gospodo, koja je, evo vam vest od juče ili prekjuče, učinila da, zvanični podatak je u pitanju, prosečna plata u našoj zemlji u januaru bude 50.000,48 dinara, 1,9% više nego u prethodnom mesecu, da to bude realno 5,2% više nego u januaru prethodne godine.

To je politika koja, kako kažu ljudi koji se time bave i koji se u to dobro razumeju, vodi ka, uz, naravno, očuvanje trenda rasta koji trenutno imamo, prosečnoj plati u Republici Srbiji od 497 evra do kraja godine, pod uslovom da se održi stabilnost kursa koja već jeste izvanredna kada se pogleda čitav period od 2012. godine do danas. To je sve tema taman onoliko koliko su se nad ovim stvarima danas ovde neki mnogo brinuli. Evo par dobrih vesti za njih, ukoliko su još u stanju da se obrađuju zbog dobrih rezultata u sopstvenoj zemlji, evo dobrog razloga da to urade.

Ta politika rezultata i ta politika razvoja, naravno, tiče se i formiranja odgovarajućeg mesta za Republiku Srbiju na međunarodnom planu, tiče se i formiranja odgovarajućeg poštovanja za našu državu. Tiče se i čuvanja digniteta našeg naroda u svakoj prilici, pa i kada se obeleži 24. mart i ono što se desilo 1999. godine. Ta politika nema problem da kaže, da stvari nazove pravim imenom, da osudi agresiju, da osudi nečovečno postupanje prema našem narodu.

Ta politika nema problem da uzme u zaštitu pripadnike našeg naroda na KiM koji su ugroženi.

Ta politika, dame i gospodo, obezbedila je i onaj napredak od 50 mesta na Duing biznis listi o kojoj ste govorili danas. Ta politika je obezbedila sredstva da danas država bude u stanju da pomaže i kada se rodi dete i kada se rodi drugo dete i treće, četvrto i da besplatni udžbenici zaista postoje, ali ne više na nivou nekih priča i fantazija, nego tamo gde su potrebni, npr. u socijalno ugroženim porodicama da oni danas postoje kao realnosti, i u porodicama koje imaju treće i svako naredno dete. Da to bude nešto što jeste realna stvar, što nije samo priča za amandman i dodatna dva minuta nečija, bilo čija.

Ta politika, dame i gospodo, jeste politika koju je definisao predsednik Republike Aleksandar Vučić, jeste politika koju zastupa SNS i koju sprovodi Vlada u ovoj zemlji. Ta politika, dame i gospodo, ako pogledate rezultate, ima podršku građana Srbije i dobro razume da postići velike stvari kao što je modernizacija društva, kao što je reforma društva, kao što je promena mentaliteta, znači da na njima morate da radite naporno, da budete skromni i posvećeni.

Ta politika, koja iznosi velike poduhvate poput evropskih integracija i zaštite naših interesa u ovo teško vreme, ona zna da te stvari nisu moguće ukoliko ne postoji političko jedinstvo. To političko jedinstvo u zemlji, još jedna novost za one kojima izgleda i dalje ništa nije jasno, mi smo postigli. Bez njihove pomoći, ili uprkos njihovoj želji da je ne bude. Ona se vidi kroz podršku toj politici od 78% na KiM i pobedi Aleksandra Vučića u prvom krugu predsedničkih izbora sa 56% i apsolutnom većinom u broju mandata u Beogradu, pa i ovim rezultatom od 67% u Smederevskoj Palanci pre samo neki dan.

Tu politiku građani Srbije dobro razumeju. Ona je obezbedila državno jedinstvo, ona je obezbedila sabornost. Ona, takva kakva jeste, obezbeđuje i rezultate. Tu politiku, i završiću rečima prisutnog ministra, mi ćemo, dame i gospodo, budite uvereni, zastupati od srca. Hvala vam najlepše.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Orliću.

S obzirom na to da se više niko ne javlja od predsednika, odnosno predstavnika poslaničkih grupa, ovim završavamo sa današnjim radom.

Sa radom nastavljamo sutra, u sredu, 28. marta 2018. godine, sa početkom u 10.00 časova, prelaskom na listu govornika. Zahvaljujem.

(Sednica je prekinuta u 17.40 sati.)